

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΠΕΛΟΠΟΝΝΗΣΟΥ
ΣΧΟΛΗ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ
ΤΜΗΜΑ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ & ΟΡΓΑΝΙΣΜΩΝ
Π.Μ.Σ. ΔΗΜΟΣΙΑ ΔΙΟΙΚΗΣΗ & ΤΟΠΙΚΗ ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗ

**«Η ΕΝΣΩΜΑΤΩΣΗ ΤΩΝ ΝΕΩΝ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΩΝ ΣΤΟ ΤΟΥΡΙΣΜΟ ΚΑΙ Η ΣΥΜΒΟΛΗ ΤΟΥΣ
ΣΤΗΝ ΑΕΙΦΟΡΟ ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ»**

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΑ ΠΑΥΛΟΠΟΥΛΟΥ
ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΗ ΔΙΠΛΩΜΑΤΙΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ

ΚΑΛΑΜΑΤΑ
ΦΕΒΡΟΥΑΡΙΟΣ 2024

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΠΕΛΟΠΟΝΝΗΣΟΥ
ΣΧΟΛΗ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ
ΤΜΗΜΑ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ & ΟΡΓΑΝΙΣΜΩΝ
Π.Μ.Σ. ΔΗΜΟΣΙΑ ΔΙΟΙΚΗΣΗ & ΤΟΠΙΚΗ ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗ

**«Η ΕΝΣΩΜΑΤΩΣΗ ΤΩΝ ΝΕΩΝ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΩΝ ΣΤΟ ΤΟΥΡΙΣΜΟ ΚΑΙ Η ΣΥΜΒΟΛΗ ΤΟΥΣ
ΣΤΗΝ ΑΕΙΦΟΡΟ ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ»**

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΑ ΠΑΥΛΟΠΟΥΛΟΥ
ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΗ ΔΙΠΛΩΜΑΤΙΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ

ΕΠΙΒΛΕΠΩΝ ΚΑΘΗΓΗΤΗΣ: ΚΟΤΣΙΛΙΕΡΗΣ ΘΕΟΔΩΡΟΣ

Εγκρίθηκε από την τριμελή Επιτροπή αξιολόγησης την .../.../

Θεόδωρος Κοτσιλιέρης, Επιβλέπων

Αναστασία Βουτυνιώτη, μέλος

Γεώργιος Νόκας, μέλος

ΚΑΛΑΜΑΤΑ
ΦΕΒΡΟΥΑΡΙΟΣ 2024

UNIVERSITY OF PELOPONNESE
SCHOOL OF MANAGMENT
DEPARTMENT OF BUSINESS AND ORGANIZATION ADMINISTRATION
P.P.M : PUBLIC ADMINISTRATION AND LOCAL GOVERNMENT

**«THE INTEGRATION OF NEW TECHNOLOGIES IN TOURISM AND THEIR CONTRIBUTION
TO SUSTAINABLE TOURIST DEVELOPMENT»**

KONSTANTINA PAVLOPOULOU
POSTGRADUATE DIMPLOMATIC THESIS

KALAMATA
FEBRUARY 2024

ΕΥΧΑΡΙΣΤΙΕΣ

Θα ήθελα να ευχαριστήσω θερμά τον κ. Θεόδωρο Κοτσιλιέρη για την πολύτιμη βοήθεια του τόσο στο πλαίσιο εύρεσης του θέματος το οποίο όπως αποδείχτηκε ήταν πολύ ενδιαφέρον αλλά και επίκαιρο για τον 21^ο αιώνα τον οποίο βιώνουμε, όσο και στην έμπειρη καθοδήγησή του για τη συγγραφή αυτής της εργασίας.

Επίσης θα ήθελα να ευχαριστήσω την οικογένειά μου για την αμέριστη συμπαράσταση τους και καθοδήγησή τους όλα αυτά τα χρόνια των προπτυχιακών και μεταπτυχιακών μου σπουδών, τη συνάδελφο από το Δήμο Πλατανιά κα Μπερτσουλάκη Όλγα όπου η βοήθεια της υπήρξε πολύτιμη για τη διεξαγωγή των αποτελεσμάτων της έρευνας αυτής, τη φίλη και συνάδελφο κα Δερμιτζάκη Αντιγόνη που ήταν πάντα δίπλα μου σε ότι χρειάστηκα, όσους συναδέλφους από τον Δήμο Πλατανιά ανταποκρίθηκαν στο κάλεσμα των ερωτηματολογίων, καθώς και τον κ. Χατζηδάκη Στέφανο όπου οι γνώσεις του αποτέλεσαν σημαντικό παράγοντα τόσο στην έκβαση των εργασιών των εξαμήνων όσο και στην εκπόνηση της συγκεκριμένης διπλωματικής μελέτης.

ΠΕΡΙΛΗΨΗ

Οι Νέες τεχνολογίες έχουν εισβάλει δυναμικά στη ζωή μας τα τελευταία χρόνια, δίνοντας μας νέες δυνατότητες και δημιουργώντας μια νέα πραγματικότητα. Η ψηφιακή εποχή έχει γίνει αναπόσπαστο κομμάτι της καθημερινότητας όλων επηρεάζοντας μας εργασιακά, κοινωνικά, οικονομικά καθώς και πολιτισμικά.

Η χρήση των Νέων Τεχνολογιών στον τουρισμό τις τελευταίες δεκαετίες είναι ευρέως διαδεδομένη και αποτελεί μία από τις πολλές προτεραιότητες των πολιτικών των χωρών της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Είναι γεγονός ότι ο τουρισμός ως οικονομική δραστηριότητα με τη χρήση της τεχνολογίας μπορεί να δημιουργήσει ανάπτυξη και παγκόσμια απασχόληση, παρέχοντας υπηρεσίες υψηλού επιπέδου, συμβάλλοντας ταυτόχρονα στην βιωσιμότητα του περιβάλλοντος.

Η παρούσα εργασία προβάλλει τις δυνατότητες που παρέχονται από την υιοθέτηση και χρήση των Νέων Τεχνολογιών στον τομέα των τουριστικών δραστηριοτήτων. Αναδεικνύεται ο βαθμός απλούστευσης των διαδικασιών ενημέρωσης, οργάνωσης, διαχείρισης, αλλά και ολοκλήρωσης μιας παρεχόμενης υπηρεσίας προς το τουριστικό κοινό σε σχέση με τις αντίστοιχες του παρελθόντος. Ταυτόχρονα αναλύονται οι παράγοντες οι οποίοι συντελούν στην επίτευξη της βιώσιμης ανάπτυξης και είναι άμεσα συνυφασμένοι με την οικονομία, την κοινωνία και τους φυσικούς πόρους, παράλληλα όμως αναδεικνύονται και τα στοιχεία εκείνα τα οποία παρεμποδίζουν μέχρι σήμερα το αποτέλεσμα αυτής.

Λέξεις-κλειδιά: Νέες Τεχνολογίες, ηλεκτρονικός τουρισμός, αειφόρος ανάπτυξη.

ABSTRACT

New technologies have dynamically invaded in our lives the last few years, giving us new possibilities and creating a new reality. The digital age has become an integral part of everyone's daily life, affecting us in several sections such as, at work, socially, economically as well as culturally.

More specifically the use of New Technologies in Tourism in the last decades is widespread and has become one of the main priorities on the policies of the European Union countries. It is a fact that tourism as an economic activity using technology can create growth and global employment, providing high quality services, contributing on the same time to the sustainability of an environment.

This thesis indicates the opportunities provided by the adoption and use of New Technologies in the field of tourism activities. It shows the degree of simplification in the field of information, organization, management and completion of a service provided to the tourist public compared to those in the past. At the same time, it analyzes the factors that contribute to the achievement of sustainable development and are directly linked to the economy, society and natural resources, but also it shows the elements that have so far hindered its achievement.

Keywords: New Technologies, e-tourism, sustainable development.

Περιεχόμενα

ΠΕΡΙΛΗΨΗ.....	5
ABSTRACT	6
Εισαγωγή	12
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1 ^ο - Τουρισμός και τα χαρακτηριστικά του	14
1.1 Ορισμοί και τουριστικά κίνητρα.....	14
1.2 Μορφές τουρισμού	17
1.3 Ο Τουρισμός στην Ελλάδα.....	20
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2 ^ο - Οι Νέες Τεχνολογίες & η ενσωμάτωσή τους στο Τουρισμό.....	26
2.1 Τεχνολογίες και τύποι πληροφοριακών συστημάτων	26
2.2 Η Ενσωμάτωση των Νέων Τεχνολογιών στο τουρισμό	32
2.3 Οι ψηφιακές εφαρμογές της Τουριστικής Βιομηχανίας	37
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3 ^ο - Αειφόρος τουριστική ανάπτυξη & Νέες Τεχνολογίες.....	54
3.1 Βασικός ορισμός της αειφόρου ανάπτυξης & της αειφόρου τουριστικής ανάπτυξης.....	54
3.2 Η συμβολή των Νέων Τεχνολογιών στην αειφόρο τουριστική ανάπτυξη	57
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4 ^ο - Η ενσωμάτωση των Νέων Τεχνολογιών στο Δήμο Πλατανιά	64
4.1 Βασικά Δημογραφικά, Γεωγραφικά και χωροταξικά χαρακτηριστικά του Δήμου Πλατανιά	64
4.2 Ο τουρισμός στο Δήμο Πλατανιά	68
4.3 Οι επιπτώσεις της τουριστικής εξέλιξης στο Δήμο Πλατανιά.....	71
4.4 Ανάλυση SWOT του Δήμου Πλατανιά.....	73
4.5 Η υιοθέτηση των νέων Τεχνολογιών από τον Δήμο Πλατανιά	77
4.6 Η επίδραση των ψηφιακών εφαρμογών του Δήμου Πλατανιά στην αειφόρο τουριστική ανάπτυξη	81
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 5 ^ο - Μεθοδολογία έρευνας	85
5.1 Σκοπός της έρευνας.....	85
5.2 Συλλογή στοιχείων.....	85
5.3 Ερωτηματολόγια.....	86
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 6 ^ο - Ανάλυση Αποτελεσμάτων.....	89
6.1 Συνοπτική παρουσίαση αποτελεσμάτων έρευνας - Στατιστικά στοιχεία της γνώμης των Επιχειρήσεων του Δήμου Πλατανιά.....	89
6.3 Στατιστικά Στοιχεία της γνώμης του Ευρύτερου Κοινού.....	98
6.4 Ποιοτική ανάλυση αποτελεσμάτων έρευνας.....	106
6.5 Συμπεράσματα έρευνας	109
Αναφορές.....	112

Κατάλογος εικόνων

Εικόνα 1. Η Πυραμίδα αναγκών του Μάσλοου.....	16
Εικόνα 2. Ο Τουρισμός σύμφωνα με την προσέγγιση του P.Deffert.	17
Εικόνα 3. Ο Παρθενώνας σε αφίσα το 1929.	21
Εικόνα 4. Η Χρήση του Διαδικτύου διεθνώς γεωγραφικά το έτος 2022.....	35
Εικόνα 5. Βιώσιμη Τουριστική Ανάπτυξη.	57
Εικόνα 6. Έκθεση 2022 Επίτευξης στόχων Β.Α.	63
Εικόνα 7. Γεωγραφική κατανομή επισκεπτών Νομός Χανίων.	71

Κατάλογος πινάκων

Πίνακας 1. Αφίξεις σε Ελλάδα, Ευρώπη & Παγκόσμια την περίοδο 1950-2000.	22
Πίνακας 2. Εισερχόμενος τουρισμός, ανά μήνα έτος 2022.	23
Πίνακας 3. Η συμβολή του τουρισμού στην Ελληνική Οικονομία.	24
Πίνακας 4. Η χρήση του Διαδικτύου παγκόσμια ανά γεωγραφική περιοχή - 2023..... Σφάλμα! Δεν έχει οριστεί σελιδοδείκτης.	
Πίνακας 5. Δημοφιλή συστήματα GDS στην ταξιδιωτική βιομηχανία.....	38
Πίνακας 6. Δημογραφικά στοιχεία Δήμου Πλατανιά.....	64
Πίνακας 7. Δημογραφικά χαρακτηριστικά Δημοτικής Ενότητας Βουκολιών.....	65
Πίνακας 8. Δημογραφικά χαρακτηριστικά Δημοτικής Ενότητας Κολυμβαρίου.	65
Πίνακας 9. Δημογραφικά χαρακτηριστικά Δημοτικής Ενότητας Μουσούρων.	66
Πίνακας 10. Δημογραφικά χαρακτηριστικά Δημοτικής Ενότητας Πλατανιά.	66
Πίνακας 11. Επισκόπηση της εξέλιξης των αφίξεων 2022-2023 στο αεροδρόμιο Χανίων.....	70

Κατάλογος διαγραμμάτων

Διάγραμμα 1. Ποσοστιαία αύξηση αφίξεων ανά δεκαετία, στην Ελλάδα, στην Ευρώπη & Παγκόσμια.	23
Διάγραμμα 2. Χαρακτηριστικά της αναδυόμενης τεχνολογίας.	28
Διάγραμμα 3. Κύρια στοιχεία ενός πληροφοριακού συστήματος.....	29
Διάγραμμα 4. Κύρια Χαρακτηριστικά ενός ολοκληρωμένου πληροφοριακού συστήματος.....	30
Διάγραμμα 5. Η λειτουργία των πληροφοριακών συστημάτων στη Διοίκηση.....	32
Διάγραμμα 6. Η λειτουργία των πληροφοριακών συστημάτων στη Διοίκηση.....	34
Διάγραμμα 7. Χρήστες του Διαδικτύου παγκοσμίως ανά γεωγραφική περιοχή κατά το έτος 2022.	36
Διάγραμμα 8. Η εισαγωγή του Διαδικτύου ανά γεωγραφική περιοχή -2022.	36

Διάγραμμα 9. Διασύνδεση των GDS με διαδικτυακές υπηρεσίες στη βιομηχανία του τουρισμού.	39
Διάγραμμα 10. Η σημασία του διαδικτύου στα συστήματα διανομής (GDS).	40
Διάγραμμα 11. Οι έξυπνες συσκευές και η αλληλεπίδρασή τους με τους χρήστες και άλλες συσκευές.....	42
Διάγραμμα 12. Η λειτουργία ενός ρομπότ συνομιλίας.....	44
Διάγραμμα 13. Ολοκληρωμένο μοντέλο τουρισμού.	45
Διάγραμμα 14. Η Διαδικασία αναγνώρισης του προσώπου μέσω βιομετρικών χαρακτηριστικών στον τουριστικό τομέα.	46
Διάγραμμα 15. Σχηματική αποτύπωση της χρήσης ΙΟΤ.....	48
Διάγραμμα 16. Αφίξεις αλλοδαπών τουριστών στο αεροδρόμιο Χανίων.	70
Διάγραμμα 17. Η κατανάλωση και κόστος ανά μήνα, κατά τα έτη 2022-2023 στα κτίρια του Δήμου Πλατανιά.	83

Κατάλογος συντομογραφιών

B.A.	Βιώσιμη Ανάπτυξη
BEMS	Building Energy Management System
CO2	Carbon Dioxide
CRS	Central Reservation System
DSS	Decision Support System
EIS	Executive Information System
EMIS	Environment Management Information
GDS	Global Distribution System
GIS	Geographic Information System
GPS	Global Positioning System
HMCI	Hotel Carbon Measurement Initiative
IOT	Internet of Things
ITTS	Intelligent Transport and Tourism System
LAN	Local Area Network
LBS	Location Based Service
LED	Light Emitting Diode
LNG	Liquified Natural Gas
MIS	Microsoft Information System
NOx	Nitrogen Oxides
PCR	Polymerase Chain Reaction
PM	Oil Particles
QR	Quick Response Code
RFID	Radio Frequency IDentification
SAF	Sustainable Aviation Fuel
SDGs	Sustainable Development Goals
SHA	Sustainable Hospitality Alliance
SOx	Sulphur dioxide
SUMP-PLUS	Sustainable Urban Mobility Planning: Pathways and links to Urban Systems
TPS	Transaction Processing System
WAN	Wide Area Network
WIFI	Wireless Fidelity
WTO	World Trade Organization

WSN	Wireless Sensor Network
Α.Ε.Π.	Ακαθάριστο Εθνικό Προϊόν
ΑμεΑ	Άτομα με αναπηρία
Α.Π.Ε.	Ανανεώσιμες Πηγές Ενέργειας
ΓΣΠ	Γεωγραφικά Συστήματα Πληροφοριών
ΕΛ.ΣΤΑΤ.	Ελληνική Στατιστική Αρχή
ΕΜΑΚ	Εργοστάσιο Μηχανικής Ανακύκλωσης & Κομποστοποίησης
ΕΟΤ	Ελληνικός Οργανισμός Τουρισμού
Η/Υ	Ηλεκτρονικός Υπολογιστής
ΙΧ	Ιδιωτικής Χρήσης
Ο.Η.Ε.	Οργανισμός Ηνωμένων Εθνών
Π.Ο.Τ.	Παγκόσμιος Οργανισμός Τουρισμού
Τ.Π.Ε.	Τεχνολογία Πληροφοριών & Επικοινωνίας
ΧΥΤΥ	Χώρος Υγειονομικής Ταφής Υπολειμμάτων

Εισαγωγή

Η ψηφιακή εποχή είναι γεγονός και έχει αλλάξει τα πάντα γύρω μας. Η διείσδυση της Τεχνολογίας σε όλους τους τομείς της ζωής μας μετατρέποντας τον τρόπο σκέψης μας, αλλά και κάθε είδους συναλλαγής και επικοινωνίας, έχει παίξει καθοριστικό ρόλο σε όλες τις ανθρώπινες δραστηριότητες. Η αξιοποίηση των δυνατοτήτων που παρέχουν οι Τεχνολογίες των Πληροφοριών αποτελεί κυρίαρχο εργαλείο για τη λήψη σοβαρών στρατηγικών αποφάσεων καθορίζοντας τις οικονομίες των χωρών και διατηρώντας τις αναλλοίωτες στον παγκόσμιο χάρτη.

Ο άνθρωπος σε αυτό τον σύγχρονο ψηφιακό κόσμο μπορεί να δραστηριοποιείται επαγγελματικά, να ενημερώνεται και να πληροφορείται για οτιδήποτε συμβαίνει στον κόσμο ανά πάσα στιγμή, να συμμετέχει ενεργά διατυπώνοντας την άποψή του σε διάφορα κοινωνικά αλλά και πολιτικά θέματα, να ανταλλάσσει απόψεις, ιδέες, αξίες, ήθη και έθιμα με τρόπο ελεύθερο και σε όλο το εύρος της γης. Η δυναμική αυτή που προσφέρουν οι τεχνολογίες διαδραματίζουν καταλυτικό ρόλο και στο τομέα της τουριστικής βιομηχανίας, αλλάζοντας τα μέχρι τώρα δεδομένα.

Η έρευνα που ακολουθεί πραγματεύεται μεταξύ άλλων τα πλεονεκτήματα της ενσωμάτωσης των Νέων Τεχνολογιών στο πεδίο των τουριστικών δραστηριοτήτων και θα αποτυπώσουμε το εύρος της διασύνδεσής τους με την αειφόρο ανάπτυξη. Ο όρος αειφόρος ανάπτυξη είναι μία έννοια η οποία ολοένα και περισσότερο εισάγεται στην καθημερινότητα των ανθρώπων παγκοσμίως, επηρεάζοντας απτά τον τομέα λήψης στρατηγικών πολιτικών αποφάσεων ως προς την κατεύθυνση αυτή, ώστε να υπάρχει μία ισορροπία μεταξύ κοινωνίας και περιβάλλοντος.

Στο Πρώτο Κεφάλαιο διατυπώνονται οι έννοιες του τουρισμού και των κινήτρων του ούτως ώστε ο αναγνώστης να κατανοήσει τι είναι ο τουρισμός, ποια είναι τα κίνητρα του ταξιδεύειν και τι ανάγκες καλύπτονται μέσω μίας μετακίνησης από τον έναν τόπο στον άλλον, καθώς και ποιες μορφές τουρισμού προκύπτουν από τις μετακινήσεις αυτές. Έπειτα γίνεται αναφορά στον τουρισμό της Ελλάδας και την διαχρονική εξέλιξη αυτού.

Το Δεύτερο Κεφάλαιο αναφέρεται στις Νέες Τεχνολογίες και την ενσωμάτωση αυτών στο τουριστικό πεδίο. Ειδικότερα προσεγγίζεται ο όρος Νέες Τεχνολογίες ή αναδυόμενες τεχνολογίες, πως λειτουργούν και τι αντίκτυπο επιφέρουν στις σύγχρονες κοινωνίες. Πραγματοποιείται αναφορά στους τύπους πληροφοριακών συστημάτων που υπάρχουν, ποιες μορφές ψηφιακών εφαρμογών – πλατφορμών έχουν ενταχθεί στις τουριστικές επιχειρήσεις και αποτυπώνεται ο βαθμός απλούστευσης της καθημερινότητας των ανθρώπων μέσω αυτών.

Το τρίτο Κεφάλαιο επικεντρώνεται στον όρο αειφόρος ανάπτυξη. Προσδιορίζεται η έννοια αυτής, τι προσδίδεται μέσω αυτής, καθώς και ποιους τομείς αγγίζει. Έπειτα γίνεται αναφορά στην αειφόρο ανάπτυξη του τουριστικού τομέα, τι περιλαμβάνει και πως η επέλαση των Νέων Τεχνολογιών έχει συμβάλει στην αύξηση των δεικτών βιώσιμης τουριστικής ανάπτυξης, δημιουργώντας νέες θέσεις εργασίας, αυξάνοντας τις επενδύσεις και τα έσοδα, αλλά παράλληλα εξοικονομώντας οικονομικούς και φυσικούς πόρους.

Το τέταρτο Κεφάλαιο προβάλλει το Δήμο Πλατανιά και την ενσωμάτωση των Νέων Τεχνολογιών στην λειτουργία του, μιας και η συγκεκριμένη περιοχή αφορά έναν παγκοσμίου φήμης τουριστικό προορισμό, οπότε αποτελεί ένα ιδανικό παράδειγμα προς έρευνα και ανάπτυξη αυτών. Πριν όμως πραγματοποιηθεί η αναφορά στις ψηφιακές εφαρμογές τις οποίες χρησιμοποιεί η Τοπική Αυτοδιοίκηση με κύριο σκοπό την ενίσχυση του τουρισμού του με απόλυτο σεβασμό στο περιβάλλον, γίνεται μία επισκόπηση στα βασικά δημογραφικά, γεωγραφικά και χωροταξικά χαρακτηριστικά της περιοχής αυτής, διότι μέσω αυτής της ανάλυσης γίνονται αντιληπτά τα δυνατά και αδύνατα σημεία της περιοχής και αποτυπώνονται οι ανάγκες και απαιτήσεις της, με σκοπό την ορθή διαχείριση των φυσικών και τεχνητών πόρων μέσω των τεχνολογιών και την διατήρηση αυτών για τη βιωσιμότητα της περιοχής. Στο επόμενο στάδιο γίνεται αναφορά στις επιπτώσεις της τουριστικής εξέλιξης στο Δήμο Πλατανιά και έπειτα αναδεικνύεται η επίδραση της τεχνολογίας των πληροφοριών στην τουριστική ανάπτυξη με τρόπο αειφορικό.

Στο πέμπτο Κεφάλαιο αναλύεται η μεθοδολογία της έρευνας αυτής και γίνεται αναφορά στον σκοπό εκκίνησης της, δηλαδή τι προσδοκά να επιτύχει η έρευνα αυτή μέσω της αναζήτησης αυτής και αποτύπωσης των πληροφοριών. Γίνεται εκτενής αναφορά στο υλικό το οποίο συλλέχθηκε και μέσω ποιων μεθόδων και τρόπων και αναλύεται η χρήση των ερωτηματολογίων ως εργαλείο αποκόμισης πληροφοριών και απόδοσης στατιστικών στοιχείων.

Στο έκτο Κεφάλαιο αναλύονται τα αποτελέσματα αυτής της έρευνας, ξεκινώντας με μία συνοπτική παρουσίαση αυτών, έπειτα πραγματοποιείται μία πιο ποιοτική ανάλυση και καταλήγει με τα συμπεράσματα της έρευνας αυτής αποτυπώνοντας το μέγεθος της συμβολής των Νέων Τεχνολογιών στην αειφόρο τουριστική ανάπτυξη.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1^ο - Τουρισμός και τα χαρακτηριστικά του

1.1 Ορισμοί και τουριστικά κίνητρα

Κατά το παρελθόν έχουν γίνει πολλές προσπάθειες από ειδικούς επιστήμονες και διεθνείς οργανισμούς, σχετικά με την απόδοση ενός ορισμού για τον τουρισμό, τόσο στην Ελλάδα όσο και στο εξωτερικό. Η ιδιομορφία των χαρακτηριστικών του τουρισμού είναι ένα γεγονός το οποίο επηρεάζει τόσο την κοινωνική όσο και την οικονομική ζωή ενός τόπου, καθιστώντας δύσκολη την διαδικασία απόδοσης ενός συγκεκριμένου ορισμού.

Μετά την πρώτη απόδοση στον όρο τουρίστα το 1800 στην Αγγλία, το 1876 ο Πιέρ Λαρούς στην έκδοση του «Μέγα Παγκόσμιο Λεξικό του 19^{ου} αιώνα», όριζε τους τουρίστες ως τα άτομα που ταξιδεύουν από περιέργεια και απραξία, για την ευχαρίστηση του ταξιδιού (Βαρβαρέσος, 2000, p. 43).

Το 1942 οι καθηγητές Hunziker και Krapf προχώρησαν στον εννοιολογικό προσδιορισμό του τουρισμού και τον αποτύπωσαν ως εξής: Τουρισμός είναι η επιτομή των σχέσεων και των φαινομένων που απορρέουν από την παραμονή των μη μόνιμων κατοίκων σε ένα τόπο, υπό την προϋπόθεση ότι η παραμονή τους αυτή δεν αποσκοπεί σε κάποια μόνιμη ή προσωρινή κερδοσκοπική δραστηριότητα (Graham M.S. Dann, 2009, p. 71).

Το 1976 η εταιρεία Τουρισμού της Αγγλίας (Tourism Society of England) απέδωσε την εξής έννοια στον τουρισμό, ως τη προσωρινή και μικρής χρονικής διάρκειας μετακίνηση ανθρώπων σε προορισμούς εκτός των τοποθεσιών στις οποίες ζουν, όπου κατά τη διάρκεια της παραμονής τους στον συγκεκριμένο προορισμό πραγματοποιούνται δραστηριότητες που καλύπτουν όλες τους τις ανάγκες, περιλαμβανόμενες τις ημερήσιες επισκέψεις ή εκδρομές (Sharpley, 2018, p. 25).

Το 1981 ο Διεθνής Σύλλογος Επιστημονικών Εμπειρογνομόνων στο Τουρισμό (International Association of Scientific Experts in Tourism) μετέφρασε τον τουρισμό, ως το σύνολο των δραστηριοτήτων που προκύπτουν από τα άτομα που ταξιδεύουν σε μία τοποθεσία η οποία δεν είναι ούτε η μόνιμη κατοικία τους, αλλά ούτε και ο τόπος εργασίας τους (Williams, 2004, p. 52).

Επίσης σύμφωνα με τον Παγκόσμιο Οργανισμό Τουρισμού (Π.Ο.Τ.), ο όρος τουρισμός συνεπάγεται τη σειρά των δραστηριοτήτων εκείνων που προκύπτουν από τους ανθρώπους που ταξιδεύουν και διαμένουν σε μέρη διαφορετικά από αυτό του τόπου κατοικίας τους, είτε για λόγους αναψυχής, είτε για λόγους επαγγελματικούς, καθώς και για άλλους σκοπούς (Licinio, n.d., p. 105)

Συνοψίζοντας από τα ανωτέρω προκύπτει ότι, τουρισμός είναι το σύνολο των προσδιορισμένων ενέργειων οι οποίες ανακύπτουν από μία μεμονωμένη ή ομαδική μετακίνηση ανθρώπων σε ένα τόπο διαφορετικό από αυτόν που διαμένουν μόνιμα για περισσότερο από ένα εικοσιτετράωρο και με απώτερο στόχο την ικανοποίηση των αναγκών τους, είτε είναι ψυχαγωγικής φύσεως, είτε επαγγελματικής φύσεως, είτε για κάλυψη άλλων αναγκών.

Από την άλλη πλευρά το τουριστικό κίνητρο, είναι η εσωτερική κατάσταση που βιώνει το άτομο, η οποία τον ωθεί στην πραγματοποίηση μιας δράσης. Στη συγκεκριμένη μελέτη γίνεται αναφορά στη τουριστική δράση, δηλαδή το αποτέλεσμα που προκύπτει από μία επίσκεψη σε έναν συγκεκριμένο προορισμό. Πρόκειται για ένα ψυχολογικό στοιχείο το οποίο καθορίζει τη συμπεριφορά ενός ανθρώπου και βάσει του οποίου επιλέγεται ένας συγκεκριμένος προορισμός όπου μέσω αυτού του προορισμού καλύπτονται συγκεκριμένες ψυχολογικές ανάγκες.

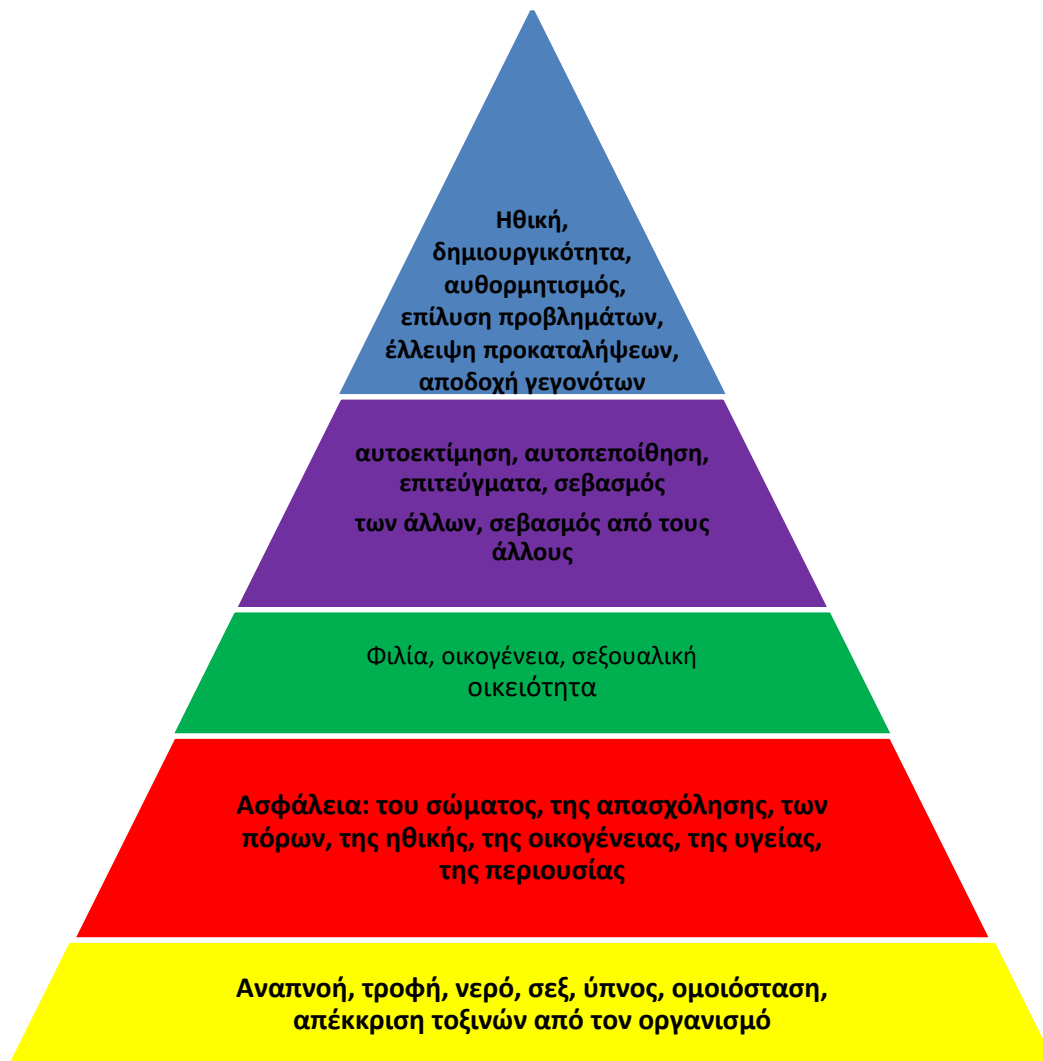
Ο Π. Λύτρας (1993) δίνει τον εξής ορισμό στο τουριστικό κίνητρο: *«Τουριστικά κίνητρα εννοούνται όλες εκείνες οι ψυχοπνευματικές τάσεις που παρακινούν τους ανθρώπους να επισκεφθούν έναν τόπο για τουριστικούς σκοπούς, δηλαδή για την ικανοποίηση τουριστικών τους επιθυμιών».*

Στο παρελθόν έχουν πραγματοποιηθεί πολλές έρευνες και μελέτες αναφορικά με τα τουριστικά κίνητρα και όλες σχετίζονται με την προσέγγιση της ιεράρχησης των αναγκών του ψυχολόγου Maslow. Σύμφωνα με την προσέγγιση αυτή, η οποία ήταν προϊόν της ερευνητικής του εργασίας «A Theory of Human Motivation» (Μία θεωρία της ανθρώπινης παρακίνησης) η οποία πραγματοποιήθηκε το 1943, οι άνθρωποι δραστηριοποιούνται πρωτίστως στην ικανοποίηση των βασικών αναγκών τους και μετέπειτα προχωρούν στην ικανοποίηση άλλων πιο ειδικών και σύνθετων αναγκών. Ο καταμερισμός των αναγκών αυτών απεικονίζεται ιεραρχικά στην ακόλουθη πυραμίδα (Εικόνα 1).

Στη βάση της πυραμίδας είναι οι βιολογικές ανάγκες (τροφή, νερό, αέρας κλπ) οι οποίες είναι απαραίτητες για την ανθρώπινη επιβίωση. Σύμφωνα με τον Maslow πρέπει πρώτα να ικανοποιηθούν οι ανάγκες αυτές και μετέπειτα να εκδηλωθούν οι επιθυμίες ειδικού σκοπού. Αν ένα άτομο δεν έχει καλύψει τις βιολογικές του ανάγκες, δεν επιδεικνύει ετοιμότητα για μια νέα δραστηριότητα υψηλότερου επιπέδου, όπως αυτή της αυτοεκτίμησης και της αυτοπραγμάτωσης.

Μόλις καλυφθούν οι βιολογικές ανάγκες ενός ανθρώπου το επόμενο επίπεδο εκπλήρωσης είναι το αίσθημα της ασφάλειας. Ο άνθρωπος αναζητά την ασφάλεια μέσα στο περιβάλλον στο οποίο ζει, εργάζεται και δραστηριοποιείται. Στο περιβάλλον αυτό το οποίο είναι διαρκώς μεταβαλλόμενο, η σταθερότητα και η ασφάλεια είναι από τις πιο σημαντικές συνιστώσες.

Εν συνεχεία προκύπτουν οι κοινωνικές ανάγκες. Ο άνθρωπος από τη φύση του είναι έναν κοινωνικό και έχει την ανάγκη επαφής και σχέσης με τους άλλους ανθρώπους. Επιθυμεί την ομαδικότητα και θέλει να νιώθει αποδεκτός από την κοινωνία.

Εικόνα 1. Η Πυραμίδα αναγκών του Μάσλοου.
Πηγή: A.H. Maslow, (2013). A Theory of Human Motivation.

Έπειτα ακολουθούν οι ανάγκες αναγνώρισης μέσω των οποίων προκύπτουν τα συναισθήματα του σεβασμού, της εκτίμησης, του θαυμασμού αλλά και του αυτοσεβασμού. Κάθε άτομο στην πορεία της ζωής του έχει την ανάγκη για αναγνώριση, φήμη, ικανότητα, προσοχή, ελευθερία. Για την εκκίνηση αυτού του επιπέδου αναγκών ο άνθρωπος πρέπει πρώτα να έχει ικανοποιήσει τα τρία προηγούμενα στάδια.

Στην κορυφή της πυραμίδας βρίσκονται οι ανάγκες αυτοπραγμάτωσης/ολοκλήρωσης, δηλαδή οι εσωτερικές ικανότητες του ανθρώπου όπου μέσα από την κατάλληλη επεξεργασία και

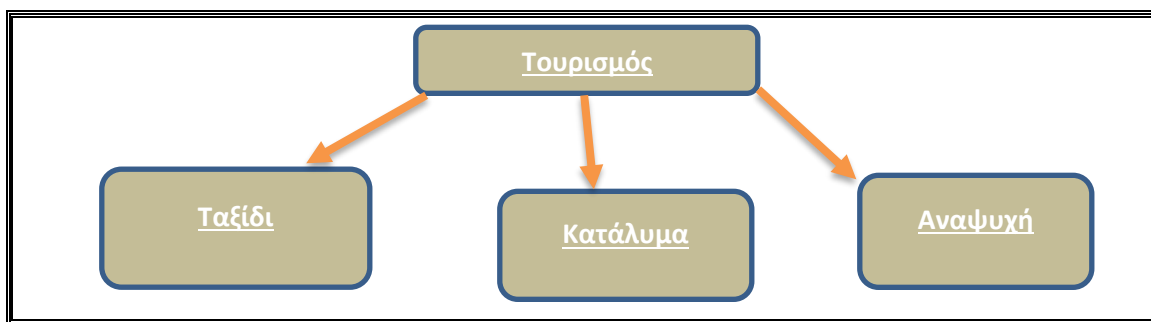
αξιοποίηση επιτυγχάνεται ο κύριος στόχος του ανθρώπου, η πληρότητα. Στο επίπεδο αυτό ο άνθρωπος μπορεί να επιτύχει και να γίνει αυτό που ονειρεύεται.

Από την ανάλυση της ιεράρχησης των ανωτέρω αναγκών, προκύπτει ότι ο άνθρωπος μόλις ικανοποιήσει το ένα επίπεδο των αναγκών του αυτομάτως προχωράει στην ικανοποίηση των επομένων. Οι τουριστικές υπηρεσίες εμπίπτουν στα τρία ανώτερα ιεραρχικά επίπεδα, δηλαδή του επιπέδου των κοινωνικών αναγκών, του επιπέδου αναγνώρισης, καθώς και του επιπέδου αυτοπραγμάτωσης/ολοκλήρωσης και η διαδικασία εκκίνησης της ιεραρχίας βασίζεται στους λόγους πραγμάτωσης ενός ταξιδιού που μπορεί να είναι λόγοι αναψυχής, διασκέδασης ανάπαυλας, λόγοι επαγγελματικών υποχρεώσεων (συνέδρια, σεμινάρια κλπ), λόγοι υγείας και ούτω καθεξής. Επομένως η επιλογή ενός ταξιδιού ή αποφυγή αυτού, έχει να κάνει με την κάλυψη ενός ή περισσότερων ψυχολογικών αναγκών του ατόμου.

1.2 Μορφές τουρισμού

Στην ενότητα αυτή θα γίνει αναφορά στις μορφές του τουρισμού οι οποίες προκύπτουν από την μετακίνηση των ανθρώπων από το ένα μέρος στο άλλο. Διότι όπως πραγματοποιήθηκε και πρότερα η επιλογή ενός συγκεκριμένου προορισμού γίνεται με γνώμονα την ανάγκη την οποία προτίθενται να καλύψουν. Από το γεγονός αυτό ανακύπτουν και οι ανάλογες μορφές τουρισμού.

Σύμφωνα με τον P.Deffert ο τουρισμός αντιπροσωπεύει το τρίπτυχο, Τουρισμός = ταξίδι + κατάλυμα + αναψυχή. Ας το δούμε και σχηματικά στο ακόλουθο διάγραμμα:

Εικόνα 2. Ο Τουρισμός σύμφωνα με την προσέγγιση του P.Deffert.
Πηγή: Σ. Βαρβαρέσος (1999), Τουριστική Ανάπτυξη & Διοικητική Αποκέντρωση.

Ο τουρισμός ανάλογα με τα χαρακτηριστικά του, τις επιδράσεις του στην οικονομική και κοινωνική ζωή, το χρόνο που διενεργείται, το σύνολο των ατόμων που συμμετέχουν, τις ανάγκες τις οποίες καλύπτει, διακρίνεται στις ακόλουθες κατηγορίες:

- **Εγχώριος τουρισμός** (domestic tourism). Ο τουρισμός αυτός πραγματώνεται από τους μόνιμους κατοίκους μιας χώρας προς την επικράτεια της. Η κατηγορία αυτή του τουρισμού μπορεί να μην είναι ο καλύτερος τρόπος για εισροή συναλλάγματος σε μία χώρα, παρόλα αυτά είναι ένας τρόπος συγκράτησης της εκροής του συναλλάγματος, λόγω της μη πραγματοποίησης ταξιδιών στο εξωτερικό και της επένδυσης του στο εσωτερικό της χώρας.
- **Διεθνής τουρισμός** (international tourism). Ο Διεθνής τουρισμός κατηγοριοποιείται στο Διεθνή εισερχόμενο τουρισμό και στον Διεθνή εξερχόμενο τουρισμό.
 - **Ο Διεθνής εισερχόμενος τουρισμός** (international inbound tourism) απαρτίζεται από αλλοδαπούς οι οποίοι μετακινούνται προς οποιαδήποτε χώρα.
 - **Ο Διεθνής εξερχόμενος τουρισμός** (International outbound tourism) αναφέρεται στους μόνιμους κατοίκους μίας χώρας οι οποίοι ταξιδεύουν προς μία άλλη χώρα με στόχο να καλύψουν συγκεκριμένες ανάγκες και επιθυμίες.
- **Μαζικός τουρισμός** (mass tourism). Είναι το είδος του τουρισμού το οποίο χαρακτηρίζεται από τη συμμετοχή πολλών ατόμων. Συνήθως οργανώνεται από τουριστικούς πράκτορες οι οποίοι έχουν προκαθορίσει τον τόπο επίσκεψης και διαμονής καθώς και όλο το πρόγραμμα της τουριστικής δραστηριότητας. Στην εποχή μας είναι η πιο διαδεδομένη μορφή τουρισμού.
- **Ατομικός τουρισμός** (individual tourism). Στην κατηγορία αυτή η οργάνωση και η εκτέλεση του ταξιδιού γίνεται μεμονωμένα, χρησιμοποιώντας ιδιωτικά μέσα μετακίνησης προσδίδοντας στο ταξίδι χαρακτήρα περιηγητικό.
- **Εποχιακός τουρισμός** (seasonal tourism). Ο εποχιακός τουρισμός χαρακτηρίζεται από τη χρονική διάρκεια του επικείμενου ταξιδιού και προς τούτο διακρίνεται σε συνεχή τουρισμό και σε εποχιακό. Ο συνεχής τουρισμός πραγματοποιείται καθ' όλη τη διάρκεια του χρόνου και δεν επηρεάζεται από κλιματολογικές συνθήκες. Τέτοιες μορφές τουρισμού είναι οι μετακινήσεις οι οποίες πραγματοποιούνται για λόγους συνεδρίων, εκθέσεων, εκπαιδευτικών σεμιναρίων κ.α. Ο εποχιακός τουρισμός έρχεται σε αντίθεση με τον συνεχή τουρισμό διότι όλες οι δραστηριότητες οι οποίες απορρέουν από το ταξίδι επηρεάζονται από τις κλιματολογικές συνθήκες και αλλαγές της χώρας την οποία πρόκειται να επισκεφτεί κάποιος με αποτέλεσμα να αναβάλλονται οι μετακινήσεις για ένα μικρό χρονικό διάστημα μέσα στο έτος.

- **Στατικός τουρισμός** (static tourism). Στην περίπτωση του στατικού τουρισμού ο τουρίστας παραμένει στο κατάλυμά του καθ' όλη τη διάρκεια της ταξιδιωτικής του εμπειρίας σε ένα τόπο και αυτό εναπόκειται στο γεγονός ότι το ταξίδι πραγματοποιείται είτε για λόγους ξεκούρασης, είτε για λόγους επαγγελματικούς αλλά και πολλές φορές λόγω έλλειψης χρόνου.
- **Κινητικός τουρισμός** (kinetic tourism). Ο κινητικός τουρίστας βρίσκεται διαρκώς σε κίνηση καθ' όλη τη διάρκεια του ταξιδιού του σε μία χώρα, διότι έχει την ανάγκη εξερεύνησης τοπίων, μνημείων, εκθεμάτων και άλλων αξιοθέατων.
- **Νεανικός τουρισμός** (youth tourism). Ο νεανικός τουρισμός απαρτίζεται από άτομα ηλικίας 18 έως 30 ετών. Το ταξίδι τους προς έναν προορισμό πραγματοποιείται μεμονωμένα ή μέσω μικρών ομάδων με σκοπό τη συμμετοχή τους σε διάφορες εκδηλώσεις όπως χειμερινά σπορ, φεστιβάλ κλπ. Συνήθως οι προορισμοί τους χαρακτηρίζονται από τον έντονο τρόπο ζωής.
- **Τουρισμός τρίτης ηλικίας** (elderly tourism). Σε αντίθεση με τον νεανικό τουρισμό, οι προτιμήσεις και επιθυμίες του τουρισμού τρίτης ηλικίας εστιάζουν στην άνεση και την ησυχία. Για το λόγο αυτό απαιτούν τα τουριστικά καταλύματα τα οποία θα επισκεφθούν να διαθέτουν πολλές ευκολίες. Ο τουρισμός τρίτης ηλικίας συνήθως ταξιδεύει με οργανωμένα πακέτα και με τη συμμετοχή μεγάλων ομάδων (group). Είναι από τις κατηγορίες εκείνες του τουρισμού όπου παίζει από τους πιο σημαντικούς ρόλους στην οικονομία μιας χώρας, διότι λόγω του ελεύθερου χρόνου τους (π.χ. λόγω συνταξιοδότησης) μπορούν να ταξιδεύουν καθ' όλη τη διάρκεια του έτους και σε περιόδους μη τουριστικής ζήτησης κρατώντας μία χώρα οικονομικά ακμαία.
- **Κοινωνικός τουρισμός** (social tourism). Πρόκειται για την κατηγορία των ατόμων εκείνων όπου εξαιτίας της μειωμένης αγοραστικής τους δύναμης μπορούν να πραγματοποιήσουν ταξίδια μόνο μέσω άμεσων ή έμμεσων παροχών του κράτους.

Τα τελευταία χρόνια έχει δημιουργηθεί μία νέα φιλοσοφία στον τομέα του τουρισμού (εναλλακτικός τουρισμός) και περιλαμβάνει όλες εκείνες τις μορφές τουρισμού, οι οποίες παρακινούν τουρίστες με ειδικά ενδιαφέροντα τα οποία σχετίζονται με την προστασία του περιβάλλοντος, την διατήρηση των οικοσυστημάτων, τα πολιτιστικά μνημεία, τα πολιτισμικά χαρακτηριστικά ενός τόπου, τις αγροτικές περιοχές, τη βιώσιμη ανάπτυξη αυτών, την γαστρονομία κ.α. Στο πλαίσιο αυτό οι νέες εναλλακτικές μορφές τουρισμού οι οποίες καλύπτουν τα παραπάνω χαρακτηριστικά είναι ο αγροτουρισμός, ο τουρισμός που σχετίζεται με τα

Συνέδρια, ο τουρισμός πόλεων, ο τουρισμός υγείας, ο τουρισμός κινήτρων, ο εκθεσιακός τουρισμός, ο χειμερινός τουρισμός, ο οικολογικός τουρισμός, ο αρχαιολογικός τουρισμός, ο γαστρονομικός τουρισμός κ.α.

Επίσης μέσα από έρευνες παρατηρείται τις τελευταίες δεκαετίες η αναφορά και σε άλλα είδη τουρισμού τα οποία προκύπτουν μετά από πολεμικές μάχες, φυσικές καταστροφές, δολοφονίες γενοκτονίες κ.α. Αυτή η νέα μορφή τουρισμού ονομάζεται σκοτεινός τουρισμός (dark tourism) και αφορά περιπτώσεις όπου ο τουριστικός προορισμός χαρακτηρίζεται πένθιμος ή δημιουργεί το αίσθημα της λύπης. Ο σκοτεινός τουρισμός είναι συσχετισμένος με τον πολιτιστικό τουρισμό και την πολιτιστική κληρονομιά ενός τόπου. Γεγονότα του παρελθόντος ενεργοποιούν το ενδιαφέρον του επισκέπτη θέτοντας τον στη διαδικασία ανακάλυψης αυθεντικών εμπειριών μέσω ενός πνευματικού ταξιδιού από το παρελθόν στο παρόν. Ο σκοτεινός τουρισμός έχει κερδίσει την προσοχή πολλών μελετητών λόγω της ιδιομορφίας των χαρακτηριστικών του, καθώς τα βαθιά ψυχολογικά κίνητρα των επισκεπτών που τους οδηγούν στη μετακίνηση αυτή, παραμένουν ασαφή. (Maximiliano E. Korstanje, 2023).

Παράγωγα του σκοτεινού τουρισμού είναι ο τουρισμός μετά την καταστροφή (post disaster tourism), καθώς και ο θανατοτουρισμός (thanatourism), όπου και οι δύο αυτές μορφές τουρισμού χαρακτηρίζονται από τα ίδια ψυχολογικά κίνητρα του επισκέπτη (Maximiliano E. Korstanje, 2023).

1.3 Ο Τουρισμός στην Ελλάδα

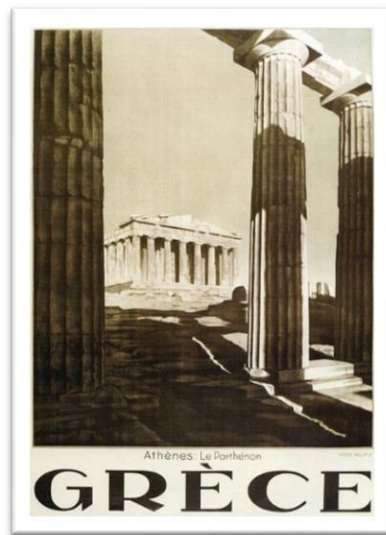
Μετά την ανάλυση των μορφών του τουρισμού που προκύπτουν από τις μετακινήσεις των επισκεπτών προς έναν τόπο, η έρευνα ξεκινάει με τον τουρισμό της Ελλάδας και τα χαρακτηριστικά των τουριστικών ροών της εποχής εκείνης, όταν δηλαδή άρχισε να διαπιστώνεται ο τουρισμός ως φαινόμενο.

Η Ελλάδα λόγω του φυσικού της πλούτου, καθώς και της πολιτισμικής-ιστορικής κληρονομιάς που διέθετε και διαθέτει, αποτελούσε από την αρχή του 1920 έναν από τους πιο δημοφιλείς ταξιδιωτικούς προορισμούς παγκοσμίως. Η Ελλάδα, ήταν εντελώς διαφορετική την εποχή εκείνη, καθώς δεν υπήρχε η τηλεόραση και οι άνθρωποι ψυχαγωγούνταν διαβάζοντας κυρίως περιοδικά. Οι τουριστικές επιχειρήσεις ήταν μικρές με απουσία εξειδικευμένου ανθρώπινου δυναμικού και λίγοι γνώριζαν τι σημαίνει τουριστικό προϊόν, παρότι ο τουρισμός ήδη αποτελούσε ένα φαινόμενο οργανωμένο κοινωνικά αλλά και οικονομικά.

Το τουριστικό ενδιαφέρον της πρώτης μεταπολεμικής περιόδου ήταν επικεντρωμένο κυρίως στην Αθήνα, εξαιτίας της Ακρόπολης και του Μουσείου. Η Αθήνα λόγω της πολιτιστικής

αυτής κληρονομιάς που διέθετε απασχολούσε διεθνώς τις τουριστικές ροές. Τα τουριστικά αξιοθέατα γίνονταν γνωστά στον κόσμο μέσω αφισών, καρτ ποστάλ και κάποιων κινηματογραφικών παραγωγών γυρισμένων στην Ελλάδα. Ήταν ο μοναδικός τρόπος διαφήμισης της Χώρας και προσέλκυσης του κόσμου.

Η πρώτη αφίσα σχετικά με τον Ελληνικό Τουρισμό κυκλοφόρησε το 1929, μία δημιουργία της φωτογράφου Nelly's με αντικείμενο αυτής τον Παρθενώνα, φωτογραφημένο από τα Προπύλαια (Εικόνα 2). Ο κόσμος του εξωτερικού μέσα από μερικές φωτογραφικές λήψεις, μάθαινε την ιστορία αυτού του τόπου, παρακινώντας τον να ταξιδέψει μέχρι εδώ για να ανακαλύψει και να γνωρίσει από κοντά τις αξίες αυτές.

Εικόνα 3. Ο Παρθενώνας σε αφίσα το 1929.

Πηγή: CNN GREECE (Nelly's Photo, 1929 Parthenon).

Από την δεκαετία του 1960 ο τουρισμός άρχισε να παίρνει μαζική μορφή σε σχέση με τη δεκαετία του 1950. Πλέον οι καρτ ποστάλ εκτός από τα αρχαιολογικά αξιοθέατα άρχισαν να περιλαμβάνουν τις παράκτιες περιοχές της Ελλάδας αλλά και τα νησιά της, ενώ οι λέξεις ήλιος και θάλασσα άρχισαν να κεντρίζουν το ενδιαφέρον καθολικά. Την περίοδο 1967 και 1991 μεγάλες ξενοδοχειακές μονάδες έκαναν την εμφάνισή τους, καθώς και άλλες μονάδες τυποποίησης προϊόντων σχετικών με τον τουρισμό. Για πρώτη φορά εισάγονται οι έννοιες του μάρκετινγκ, της πληροφορικής και του μάνατζμεντ στο τομέα του τουρισμού. Οι επιχειρήσεις προχωρούν σε διαδικασίες εκπαίδευσης του προσωπικού τους, ώστε να μπορούν να ανταπεξέλθουν στα νέα δεδομένα της εξέλιξης του τουριστικού φαινομένου. Νέες χρηματοδοτικές πολιτικές ευνοούν την δημιουργία νέων ξενοδοχειακών μονάδων ενισχύοντας με αυτό τον τρόπο την ανάπτυξη νέων τουριστικών προορισμών.

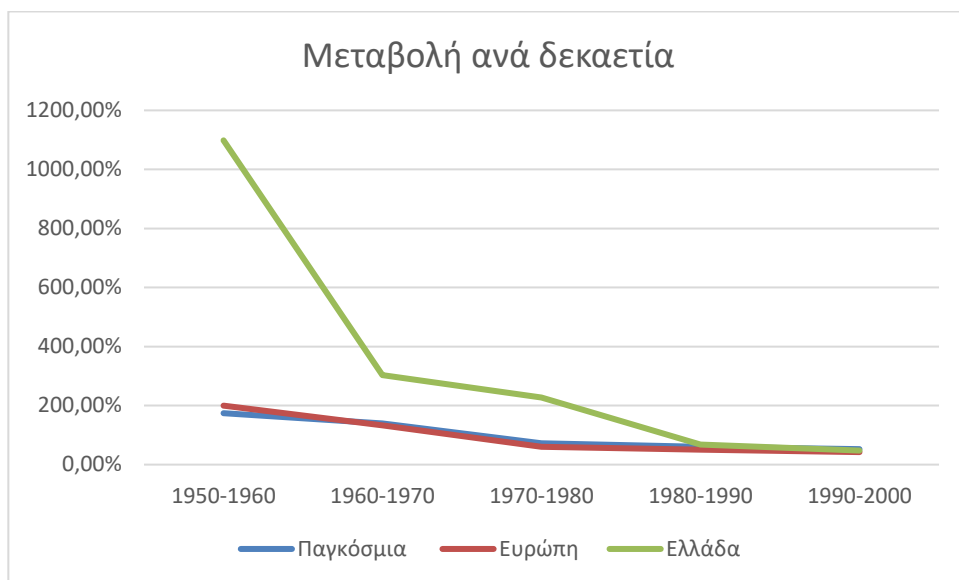
Η ραγδαία αυτή ανάπτυξη γίνεται ορατή τη περίοδο του 1970 όπου οι αφίξεις των τουριστών στην Ελλάδα ξεπερνούν το 1,6 εκατ., μία αύξηση της τάξεως 302,87 % σε σχέση με το 1960 και το 1980 να κορυφώνεται στα 5,2 εκατ., αύξηση της τάξεως 227,56 % σε σχέση με το 1970, με αποκορύφωμα το 1990 όπου κυμάνθηκε στα 8,87 εκατ. Βέβαια σε αντίστοιχα επίπεδα κυμαίνονται και οι αφίξεις στον Ευρωπαϊκό χώρο όπου οι συνολικές αφίξεις το 1990 έχουν φτάσει στα 282,7 εκατ. σε σχέση με το 1950 που ήταν στα 16,8 εκατ. Ενώ παγκόσμια ο τουρισμός είχε ανέλθει στα 457 εκατ. το 1990 ενώ το 1950 κυμαινόταν στα 25,3 εκατ. (Πίνακας 1).

Πίνακας 1. Αφίξεις σε Ελλάδα, Ευρώπη & Παγκόσμια την περίοδο 1950-2000.

Έτος	Παγκόσμια	Μεταβολή ανά δεκαετία	Ευρώπη (σε εκ)	Μεταβολή ανά δεκαετία	Ελλάδα (σε χιλ)	Μεταβολή ανά δεκαετία
1950	25,3		16,8		33,30	
1960	69,3	174,11%	50,4	199,70%	399,40	1.098,33%
1970	15,8	139,25%	117,3	133,01%	1.609,20	302,87%
1980	286,0	72,50%	188,3	60,50%	5.271,10	227,56%
1990	457,2	59,86%	282,7	50,13%	8.873,00	68,33%
2000	696,8	52,41%	402,5	42,38%	13.095,55	47,59%

Πηγή: WTO (2002), EOT (2003).

Παράγοντες οι οποίοι συνέβαλαν στην άνοδο του τουριστικού αυτού κύματος, ήταν η αύξηση των οικογενειακών εισοδημάτων, οι θεσμοθετημένες άδειες από την εργασία, αλλά καθοριστικό ρόλο στο γεγονός αυτό αποτέλεσε η είσοδος της γυναίκας στην αγορά εργασίας. Επιπλέον η είσοδος του internet στην Ελλάδα το 1992, έδωσε νέα πνοή στο τουρισμό και τη μετέπειτα εξέλιξή του. Η χρήση του ίντερνετ έδωσε νέα δυναμική στην προώθηση και διανομή του τουριστικού προϊόντος στην Ελλάδα, αλλά και διεθνώς, συμβάλλοντας καθοριστικά στην αύξηση των εσόδων που προέρχονταν από τις τουριστικές δραστηριότητες. Οι επιχειρήσεις άρχισαν να αξιοποιούν τα μέγιστα δυνατά οφέλη τα οποία προέκυπταν από τη χρήση του ιντερνέτ, δημιουργώντας ανταγωνιστικά πλεονεκτήματα. Σε αυτό το γεγονός συγκαταλέγεται και η μεταβολή αυτή των τουριστικών αφίξεων (Διάγραμμα 1).

Διάγραμμα 1. Ποσοστιαία αύξηση αφίξεων ανά δεκαετία, στην Ελλάδα, στην Ευρώπη & Παγκόσμια.
 Πηγή: WTO (2002), EOT (2003).

Ο τουρισμός παίζει το σημαντικότερο ρόλο στη ζωή των ανθρώπων και αποτελεί τον πιο δυναμικό τομέα στην εθνική οικονομία πολλών χωρών. Η ταξιδιωτική βιομηχανία η οποία αποδίδει συνολικά κέρδη που κυμαίνονται σε 7,2 τρισεκατομμυρίων δολαρίων παγκοσμίως, αποτελεί τον πιο ανεπτυγμένο τομέα στις εισοδηματικές πηγές των χωρών. Για τους ανωτέρω λόγους η βιωσιμότητα της τουριστικής βιομηχανίας έχει γίνει παγκόσμια προτεραιότητα.

Το 2022 η συνεισφορά του τουρισμού στο ΑΕΠ της Ελλάδας αντιστοιχούσε στο 11,5%, εκτίμηση περίπου στα 23,9 δισ.€, όταν για το 2021 κυμαινόταν στο 8,3% του ΑΕΠ και στα 15 δισ.€ (Πίνακας 2 & 3).

Πίνακας 2. Εισερχόμενος τουρισμός, ανά μήνα έτος 2022.

Μήνες	Αφίξεις	Ποσοστό %	Έσοδα (€)	Ποσοστό %
Ιανουάριος	341.401	1%	139.590.422	1%
Φεβρουάριος	317.037	1%	132.391.011	1%
Μάρτιος	414.255	1%	191.800.114	1%
Απρίλιος	1.056.001	4%	623.103.365	4%
Μάιος	2.205.210	8%	1.374.317.725	8%
Ιούνιος	3.649.442	13%	2.568.015.838	15%
Ιούλιος	5.277.264	19%	3.667.643.317	21%
Αύγουστος	5.865.833	19%	3.980.871.865	23%
Σεπτέμβριος	4.560.293	21%	2.799.378.912	16%
Οκτώβριος	2.756.355	16%	1.454.423.753	8%

Νοέμβριος	812.359	10%	289.545.737	2%
Δεκέμβριος	580.092	3%	241.036.015	1%
Σύνολο	27.835.541	100%	17.462.118.074	100%
Αεροπορικώς	21.113.836	76%		
Οδικώς	6.149.169	22%		
Σιδηρ/μικώς	3.010	0%		
Θαλασσίως	569.527	2%		

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ, ΤτΕ, Επεξεργασία INSETE Intelligence

Πίνακας 3. Η συμβολή του τουρισμού στην Ελληνική Οικονομία.

Κατηγορία Δαπάνης	2019, € εκ.	2021, € εκ.	2022, € εκ.	% Δ 2019-2022	% Δ 2021-2022
Δαπάνη εισερχόμενων τουριστών	17.679	10.328	17.642	-1.2%	69,1%
Δαπάνη τουριστών κρουαζιέρας	500	174	379	-24.1%	117.6%
Δαπάνη εταιρειών κρουαζιέρας	138	48	105	-24,0%	117,6%
Αερομεταφορές	1.914	1.075	2.067	8,0%	92,4%
Θαλάσσιες μεταφορές	96	80	122	27,2%	52,8%
Εγχώριος τουρισμός	1.599	1.720	2.038	27,5%	18,5%
Επενδύσεις	1.178	1.584	1.741	47,7%	9,9%
Άμεση επίπτωση τουρισμού	€ 23.104	€ 15.009	€ 23.914	3,5%	59,3%
Ως % ΑΕΠ	12,6%	8,3%	11,5%		
Πολλαπλασιαστής ΙΟΒΕ	2,2	2,2	2,2		
Έμμεσο και άμεσο αποτέλεσμα	€ 61.225	€ 39.773	€ 63.373	3,5%	59,3%
Ως % ΑΕΠ	27,7%	18,2%	25,3%		
Πολλαπλασιαστής ΚΕΠΕ	2,65	2,65	2,65		
Έμμεσο και άμεσο αποτέλεσμα	€ 61.225	€ 39.773	€ 63.373	3,5%	59,3%
ΑΕΠ	€ 183.250	€ 181.675	€ 208.030	13,5%	14,5%

Πηγή: INSETE Intelligence.

Από τα στατιστικά στοιχεία του ανωτέρω πίνακα, διαπιστώνεται το αντίκτυπο της αξίας του τουρισμού στην οικονομία της χώρας. Ο τουρισμός αποτελεί κινητήριο μοχλό ενδυνάμωσης της κοινωνίας, της οικονομίας, αλλά και της ανταγωνιστικότητας σε μία χώρα. Μέσω του

τουρισμού αναπτύσσονται και άλλοι κλάδοι όπως π.χ. η γεωργία, οι μεταφορές, το εμπόριο, κλπ. συμβάλλοντας περαιτέρω στην οικονομική ανάπτυξη της χώρας. Για τους ανωτέρω λόγους οι περισσότερες χώρες, όπως και η Ελλάδα, έχουν εστιάσει στην πολύπλευρη αξία του και έχουν υιοθετήσει πολιτικές πρακτικές με κατεύθυνση τη βιώσιμη ανάπτυξη του τομέα του τουρισμού, σε ισορροπία βέβαια με το περιβάλλον ώστε να υπάρχει μία χρηστή σχέση ανάμεσα τους. Οι πρακτικές αυτές έχουν εστιάσει σε τέσσερις βασικούς άξονες και έχουν σχέση με την ενίσχυση και προώθηση νέων προορισμών, οι οποίοι διαθέτουν φυσικό πλούτο στοχεύοντας στην παράταση της τουριστικής περιόδου και ιδιαίτερα στις περιοχές που δραστηριοποιούνται καθολικά τους θερινούς μήνες. Στην προώθηση του πνεύματος συνεργασίας μεταξύ του δημοσίου και ιδιωτικού τομέα με στόχο την προώθηση εκπαιδευτικών δράσεων και πρακτικών σχετικών με τη βιωσιμότητα του περιβάλλοντος. Στην προώθηση στρατηγικών οι οποίες ενισχύουν την υιοθέτηση πρακτικών κυκλικής οικονομίας. Αλλά και στη σωστή διαχείριση του τουρισμού με απώτερο στόχο την μείωση των αποβλήτων και γενικότερα τη μείωση της ρύπανσης του περιβάλλοντος.

Οι νέες τεχνολογίες μέσω της διάχυσης των πληροφοριών που παρέχουν, μπορούν να συνδράμουν στην προβολή των τουριστικών θέλγητρων προς όλο τον κόσμο. Μπορούν να αναδείξουν τη φυσική και πολιτιστική κληρονομιάς ενός τόπου, ωφελώντας με αυτό τον τρόπο την κοινωνία παρέχοντας αναβαθμισμένες υπηρεσίες προς τους κατοίκους και τους επισκέπτες, συμβάλλοντας στην οικονομική ανάπτυξη γενικότερα. Η χρήση κατάλληλων εργαλείων και μέσων που διατίθενται μέσω της σωστής διαχείρισης της τεχνολογίας της πληροφορικής, μπορεί να επιφέρει σημαντική ανάπτυξη στον τουριστικό κλάδο καθιστώντας το ανταγωνιστικό και βιώσιμο.

Ο τουρίστας της σημερινής εποχής δεν προσεγγίζει σε καμία περίπτωση τον τουρίστα της εποχής του 1960. Μέσω των νέων τεχνολογιών ο κάθε επισκέπτης είναι πιο ενημερωμένος για τον τόπο που θέλει να επισκεφτεί και αυτό έχει ως συνέπεια την προσδοκία για παροχή υπηρεσιών υψηλού επιπέδου. Και πως αυτό επιτυγχάνεται; Μέσω της κατάλληλης χρήσης των δυνατοτήτων που προσφέρουν οι νέες τεχνολογίες.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2^ο - Οι Νέες Τεχνολογίες & η ενσωμάτωσή τους στο Τουρισμό

Όπως έγινε αναφορά και πρότερα ένας πολύ σημαντικός παράγοντας ο οποίος συνέβαλε καθοριστικά στην εξέλιξη του τουρισμού διαχρονικά ήταν η διάδοση και χρήση του ίντερνετ. Το παρόν λοιπόν κεφάλαιο ασχολείται με την ανάπτυξη των νέων τεχνολογιών, οι οποίες βασίζονται στη χρήση του ίντερνετ και μέσω αυτού θα αναδειχθεί ο βαθμός συμβολή τους στην ανέλιξη του τουριστικού τομέα. Πριν όμως γίνει αναφορά στην ανάπτυξη των Νέων Τεχνολογιών, η έρευνα αυτή ξεκινάει με την διατύπωση ενός ορισμού στον όρο Νέες Τεχνολογίες.

2.1 Τεχνολογίες και τύποι πληροφοριακών συστημάτων

Κατά καιρούς έχουν δοθεί αρκετοί ορισμοί όσον αφορά τις Νέες Τεχνολογίες. Επαγγέλματα τα οποία ασχολούνται με την πληροφορική χρησιμοποιούν πολύ συχνά τους όρους αναδυόμενες τεχνολογίες ή νέες τεχνολογίες.

Ο Ben R. Martinto 1995 στο βιβλίο του “Technology Analysis & Strategic Management” έδωσε τον εξής ορισμό για τις Νέες ή Αναδυόμενες τεχνολογίες: «Μια αναδυόμενη τεχνολογία ορίζεται ως μια τεχνολογία όπου μέσω της εκμετάλλευσή της, προκύπτουν οφέλη για ένα ευρύ φάσμα τομέων της κοινωνίας».

Οι Day, G. S. And Schoemaker, P. J. H. το 2000 στο βιβλίο τους «Avoiding the pitfalls of emerging technologies» αντιμετωπίζουν τις νέες τεχνολογίες ως μία επιστημονική καινοτομία που έχει την δυνατότητα να δημιουργήσει μία νέα βιομηχανία ή να μετασχηματίσει μία υφιστάμενη.

Ο Halaweh M. το 2013 ανέφερε ότι οι Νέες Τεχνολογίες ή αναδυόμενες τεχνολογίες, είναι οι τεχνολογίες εκείνες οι οποίες προκύπτουν μετά από έρευνα και ανάπτυξη και χαρακτηρίζονται από τέσσερις ιδιότητες: 1) την επίδραση του δικτύου, 2) τις αόρατες κοινωνικές και ηθικές ανησυχίες, 3) την αβεβαιότητα, 4) το κόστος πραγματοποίησης έρευνας, 5) τους περιορισμούς και τις ελλείψεις σε ερευνητικές μεθόδους που πραγματοποιούνται σε συγκεκριμένες χώρες (Halaweh, M. (2013). *Emerging Technology: What is it? Journal of technology management & innovation*, σελ 19-20).

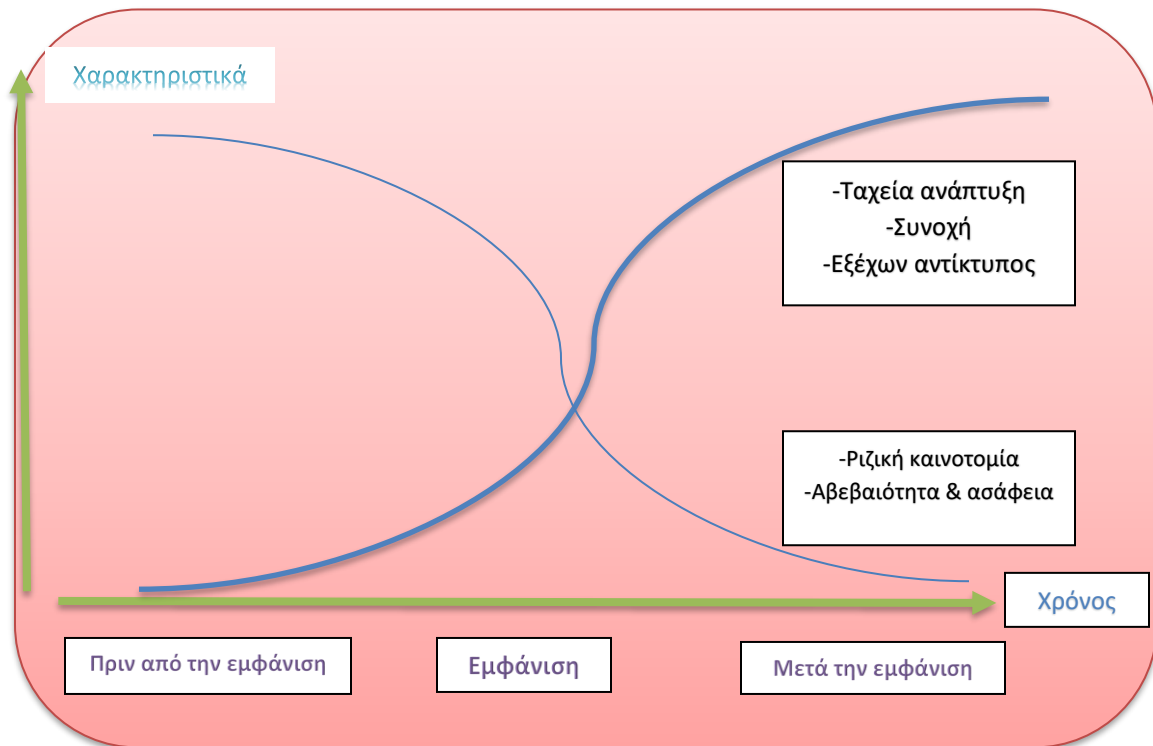
Με τον όρο Νέες Τεχνολογίες ή αναδυόμενες τεχνολογίες εννοείται οποιαδήποτε εξέλιξη και καινοτομία επιχειρείται στους τομείς της τεχνολογίας η οποία είναι ικανή να αλλάξει την κατάσταση των υπαρχόντων πραγμάτων. Μέσω της νέας αυτής καινοτομίας παρέχεται η δυνατότητα πραγματοποίησης σημαντικών και ριζικών αλλαγών στο πεδίο στο οποίο απευθύνεται. Οι Νέες Τεχνολογίες είναι δυνατόν να εμπεριέχουν στοιχεία και έρευνες από

παλαιότερες τεχνολογίες οι οποίες δεν κατέστη δυνατόν να αξιοποιηθούν πλήρως στο παρελθόν και να εξειδικευτούν στο παρόν. Επίσης τεχνολογίες του παρελθόντος μετά από κατάλληλη επεξεργασία και εξέλιξη μπορούν να εισβάλουν σε διαφορετικούς τομείς σε σχέση με τον αρχικό προορισμό δημιουργίας τους και να δημιουργήσουν μία νέα επανάσταση (εξελικτική τεχνολογία). Ωστόσο η επίδραση και η επιρροή τους στην κοινωνικοοικονομική ανάπτυξη μιας χώρας, παραμένει αβέβαιη και ασαφής στο χρονικό σημείο εκκίνησής τους. Η αξιολόγηση της επίδρασης τους και του αντίκτυπου τους στην κοινωνία, βρίσκεται στο μέλλον.

Γενικότερα οι νέες τεχνολογίες παρουσιάζουν πέντε κύρια χαρακτηριστικά:

1. Τη ριζική καινοτομία, (η εφεύρεση τους προκαλεί θεμελιώδης αλλαγές στη δομή και στις λειτουργίες ενός κλάδου, τομέα, οργανισμού ή ολόκληρων κλάδων).
2. Τη σχετική ταχεία ανάπτυξη, (η μεθοδολογία που χρησιμοποιείται εστιάζει στην ανάπτυξη μιας εφαρμογής σε σύντομο χρονικό διάστημα).
3. Τη συνοχή, (με το πέρας του χρόνου μία τεχνολογία πρέπει να παραμένει συνδεδεμένη με τα άτομα τα οποία την δημιούργησαν, «λογική διασύνδεση»).
4. Τον Εξέχων αντίκτυπο, (με την έννοια της απήχησης που εισπράττει από το κοινωνικοοικονομικό περιβάλλον στο οποίο απευθύνεται).
5. Την αβεβαιότητα και ασάφεια, (με την έννοια ότι οποιαδήποτε εφεύρεση ανακαλύπτεται στο αρχικό της στάδιο βρίσκεται σε κατάσταση αμφιβολίας και αμφισβήτησης, διότι τα αποτελέσματα της είναι εμφανή και μπορούν να αξιολογηθούν σε μεταγενέστερο στάδιο).

Τα πέντε αυτά στοιχεία τα οποία χαρακτηρίζουν μία νέα τεχνολογία αποτυπώνονται στο ακόλουθο διάγραμμα.

Διάγραμμα 2. Χαρακτηριστικά της αναδύομενης τεχνολογίας.

Πηγή: Daniele Rotolo, Diana Hicks and Ben R. Martin (2015). *What Is an Emerging Technology?*

Οι Νέες Τεχνολογίες δραστηριοποιούνται στους ακόλουθους τομείς:

- Της εκπαίδευσης
- Των πληροφοριών
- Της νανοτεχνολογίας
- Της βιοτεχνολογίας
- Της γνωστικών επιστημών
- Της ψυχοτεχνολογίας
- Της ρομποτικής
- Της τεχνητής νοημοσύνης.

Η συγκεκριμένη μελέτη ασχολείται με το τομέα της τεχνολογίας των πληροφοριών και ο όρος αυτός αφορά το σύνολο των επαγγελματικών κλάδων εκείνων που ασχολούνται με τη μελέτη, ανάπτυξη και λειτουργία ενός υπολογιστικού πληροφοριακού συστήματος. Ο τομέας αυτός θα αναλυθεί παρακάτω, διότι όλος ο τουριστικός τομέας έχει ενσωματώσει τις εφαρμογές που χρησιμοποιεί και δραστηριοποιείται πάνω σε αυτόν τον τύπο συστημάτων.

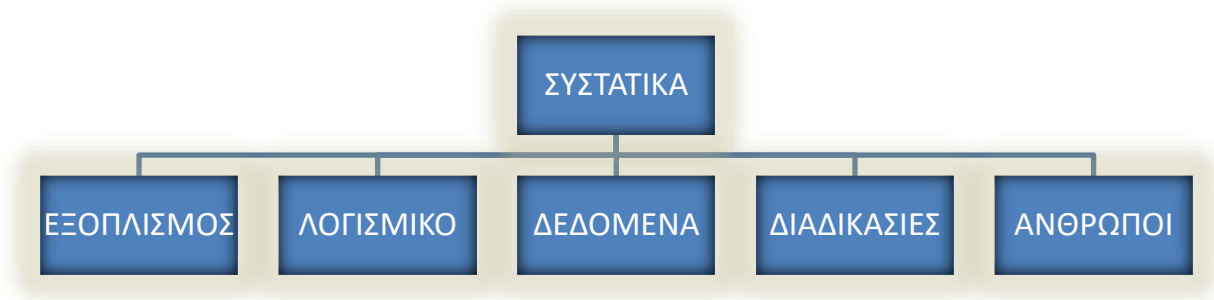
Τα πληροφοριακά αυτά συστήματα τα οποία χρησιμοποιούνται στη τουριστική βιομηχανία βασίζονται και δραστηριοποιούνται στη σύλληψη, μετάδοση, αποθήκευση,

ανάκτηση, χειρισμό και εμφάνιση πληροφοριών. Επεξεργάζονται δηλαδή τα δεδομένα που εισάγει ο χρήστης και εξάγουν πληροφορίες και στοιχεία σχετικά με αυτά. Οι εκροές αυτές υποστηρίζονται από τις τεχνολογίες της πληροφορικής και των επικοινωνιών. Τα ολοκληρωμένα πληροφοριακά συστήματα καλύπτουν όλες τις λειτουργίες ενός οργανισμού ή μιας επιχείρησης που είναι απαραίτητες για τη βιωσιμότητα τους.

Ένα ολοκληρωμένο πληροφοριακό σύστημα αποτελείται από τα εξής μέρη:

- ✓ Τον εξοπλισμό (το σύνολο των εξαρτημάτων που απαρτίζουν έναν υπολογιστή).
- ✓ Το λογισμικό (το σύνολο των προγραμμάτων ενός υπολογιστή).
- ✓ Τα δεδομένα (το σύνολο των διακριτών στοιχείων).
- ✓ Τους χρήστες (τα άτομα τα οποία χρησιμοποιούν ένα δίκτυο ή ένα λογισμικό σύστημα).
- ✓ Τις διαδικασίες (το σύνολο των απαιτούμενων ενεργειών).

Τα παραπάνω στοιχεία και χαρακτηριστικά από τα οποία απαρτίζεται ένα πληροφοριακό σύστημα, αποτυπώνονται σχηματικά στο ακόλουθο διάγραμμα.

Διάγραμμα 3. Κύρια στοιχεία ενός πληροφοριακού συστήματος.

Πηγή: Khudiyeva, Aygun (1997) *The effect of strategic management accounting practices and integrated information systems on business performance in hospitality businesses.*

Ένα ολοκληρωμένο πληροφοριακό σύστημα για να μπορέσει να ευδοκιμήσει σε μία επιχείρηση και να αποδώσει τα επιθυμητά αποτελέσματα, σε συνάρτηση πάντα με τους πόρους που διαθέτει, π.χ. τους χρηματοδοτικούς πόρους, το ανθρώπινο δυναμικό, τον πάγιο εξοπλισμό της κ.α. πρέπει να εμπεριέχει τα εξής απαραίτητα στοιχεία και χαρακτηριστικά:

- Να είναι όσο το δυνατόν πιο απλό,
- Να μπορεί να ενσωματωθεί στο περιβάλλον της επιχείρησης,
- Να είναι σχετικά εύκολο στη χρήση του,
- Να είναι λειτουργικό,
- Να είναι ευέλικτο ανάλογα με τις ανάγκες της επιχείρησης,

- Να είναι πολύπλοκο ως προς τη δομή του, ασχέτως της λειτουργικότητάς του.

Διάγραμμα 4. Κύρια Χαρακτηριστικά ενός ολοκληρωμένου πληροφοριακού συστήματος.

Πηγή: Khudiyeva, Aygun (1997) *The effect of strategic management accounting practices and integrated information systems on business performance in hospitality businesses.*

Ένα πληροφοριακό σύστημα ανάλογα τις δραστηριότητες τις οποίες υποστηρίζει σε μία επιχείρηση χωρίζεται στις ακόλουθες κατηγορίες:

▪ **Σύστημα Επεξεργασίας Συναλλαγών (TPS)**

Μέσω αυτών των συστημάτων πραγματοποιούνται όλες οι καθημερινές λειτουργίες μιας επιχείρησης. Από την επεξεργασία και καταχώρηση των ειδών, μέχρι την ανάληψη παραγγελιών, πωλήσεων, καταχώρηση τιμολογίων, παροχή υπηρεσιών.

▪ **Συστήμα Πληροφοριών Διαχείρισης (MIS)**

Τα Συστήματα Πληροφοριών Διαχείρισης είναι ένα εργαλείο απαραίτητο για κάθε επιχείρηση διότι μέσω αυτών των συστημάτων η Διοίκηση της επιχείρησης έχει τη δυνατότητα να παρακολουθεί όλες τις εξελίξεις και τις λειτουργίες της. Μέσω των δυνατοτήτων των συστημάτων αυτών παρέχονται πληροφορίες και δεδομένα σχετικά με την ποσόστωση της αναμενόμενης παραγωγής, τον συνολικό αριθμό των παραγγελιών βάσει χρονοδιαγραμμάτων, το αποθεματικό της επιχείρησης, το αναμενόμενο κόστος όλων των εργασιών και πολλές άλλες διοικητικές λειτουργίες που αφορούν στο σύνολο της την επιχείρηση. Η παραπάνω διαδικασία διαχείρισης, παρακολούθησης αλλά και ελέγχου της

επιχείρησης αποτυπώνεται μέσω διαγραμμάτων, πινάκων, αναφορών. Αυτό δίνει μία επιπλέον δυνατότητα στη Διοίκηση για λήψη βραχυπρόθεσμων αποφάσεων.

Οι διαδικασίες αυτές έχουν συμβάλει καθοριστικά στη διαχείριση και υλοποίηση των αμέτρητων καθημερινών επικοινωνιών και συναλλαγών που πραγματοποιούνται ανά τον κόσμο και έχουν σχέση με τουριστικά προϊόντα και υπηρεσίες.

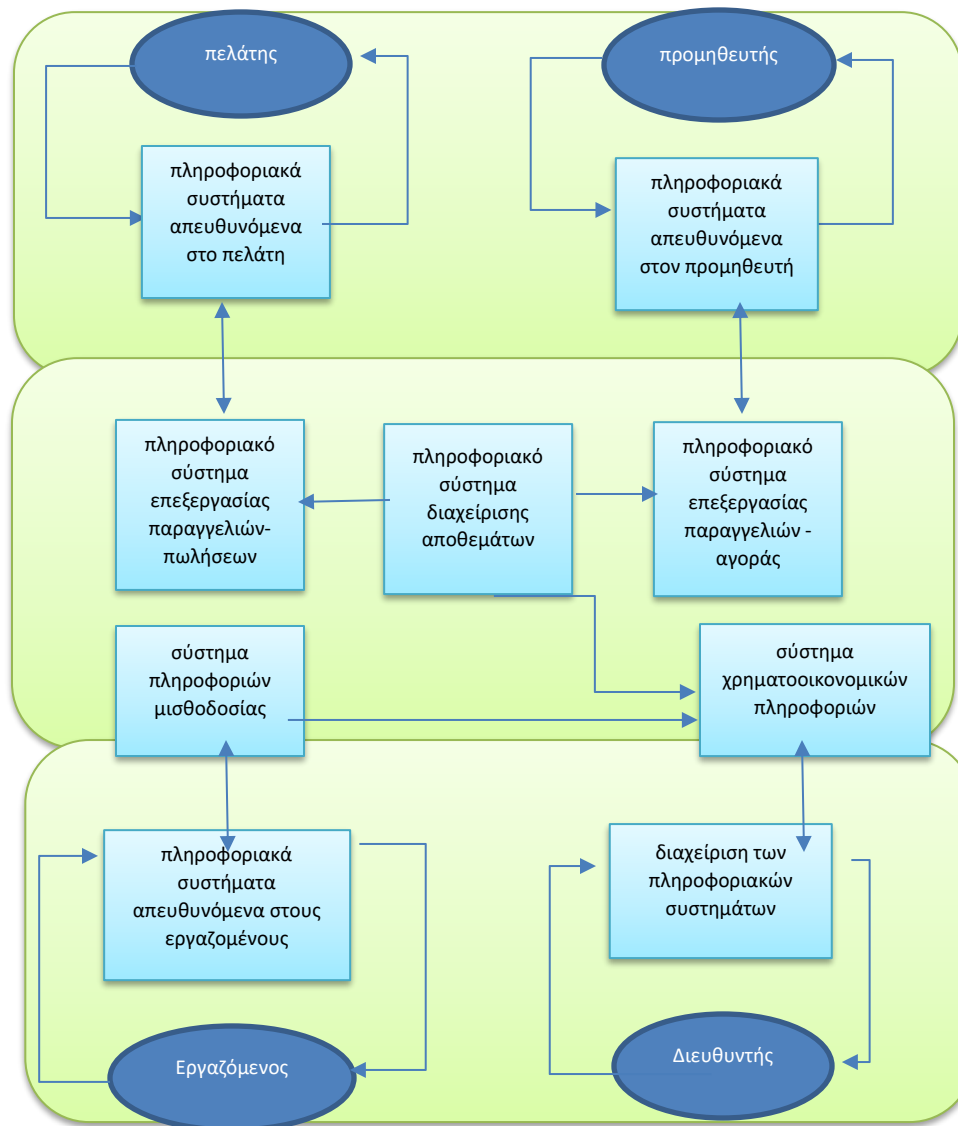
- **Σύστημα Υποστήριξης Αποφάσεων (DSS)**

Τα Συστήματα Υποστήριξης Αποφάσεων χρησιμοποιούνται από τα ανώτερα στελέχη μιας επιχείρησης για τη λήψη στρατηγικών μακροπρόθεσμων αποφάσεων. Τα (DSS) χρησιμοποιούν και επεξεργάζονται τις παραχθέντες εκροές των (MIS) για την επίτευξη μακροπρόθεσμων στόχων, αλλά και για την επίλυση βραχυπρόθεσμων προβλημάτων της επιχείρησης. Είναι ένα πληροφοριακό σύστημα παραγωγής μεσομακροπρόθεσμων αποφάσεων της Διοίκησης της επιχείρησης, καθιστώντας το ως ένα κρίσιμο και απαραίτητο συστατικό για την βιωσιμότητα της επιχείρησης.

- **Πληροφοριακά Συστήματα για Ανώτερα Στελέχη (EIS)**

Τα Πληροφοριακά Συστήματα για Ανώτερα Στελέχη είναι ένα μία πιο ειδικευμένη μορφή του (DSS). Παρέχει στα ανώτερα στελέχη της Διοίκησης τη δυνατότητα βάσει ανάλυσης των δεδομένων διαγραμματικά και σε συνάρτηση με τους εσωτερικούς και εξωτερικούς παράγοντες της επιχείρησης, να θέτει στόχους μακροπρόθεσμα και να λαμβάνει σοβαρές στρατηγικές αποφάσεις για τη λειτουργία της στο μέλλον.

Στο ακόλουθο διάγραμμα αποτυπώνονται οι ενέργειες των πληροφοριακών συστημάτων στη Διοίκηση μιας επιχείρησης.

Διάγραμμα 5. Η λειτουργία των πληροφοριακών συστημάτων στη Διοίκηση.

Πηγή: Paul Beynon – Davies (2009). *Business information Systems*.

Όλα τα παραπάνω και σε συνδυασμό με την εισαγωγή της τεχνολογίας, του ίντερνετ, καθώς και των έξυπνων κινητών, καθιέρωσε ένα νέο πλαίσιο λειτουργίας και προώθησης του τουριστικού προϊόντος, προσδίδοντας του πλέον εκρηκτικές διαστάσεις και δυνατότητες, εισάγοντας το σε ένα νέο κόσμο λειτουργίας και ανάπτυξης.

2.2 Η Ενσωμάτωση των Νέων Τεχνολογιών στο τουρισμό

Ο τουριστικός τομέας πλέον είναι άμεσα συνυφασμένος με την τεχνολογία των πληροφοριών. Όλος ο τουριστικός κόσμος είτε είναι αμιγώς οι τουριστικές επιχειρήσεις, είτε είναι οι τελικοί καταναλωτές των τουριστικών προϊόντων, χειρίζονται και διαχειρίζονται

καθημερινά πολλά είδη εφαρμογών που σχετίζονται με δικτυακούς τόπους κρατήσεων, μηχανές αναζήτησης πληροφοριών, μέσα κοινωνικής δικτύωσης, προμήθεια και πληρωμή προϊόντων - υπηρεσιών, μέχρι και λήψη σοβαρών στρατηγικών αποφάσεων.

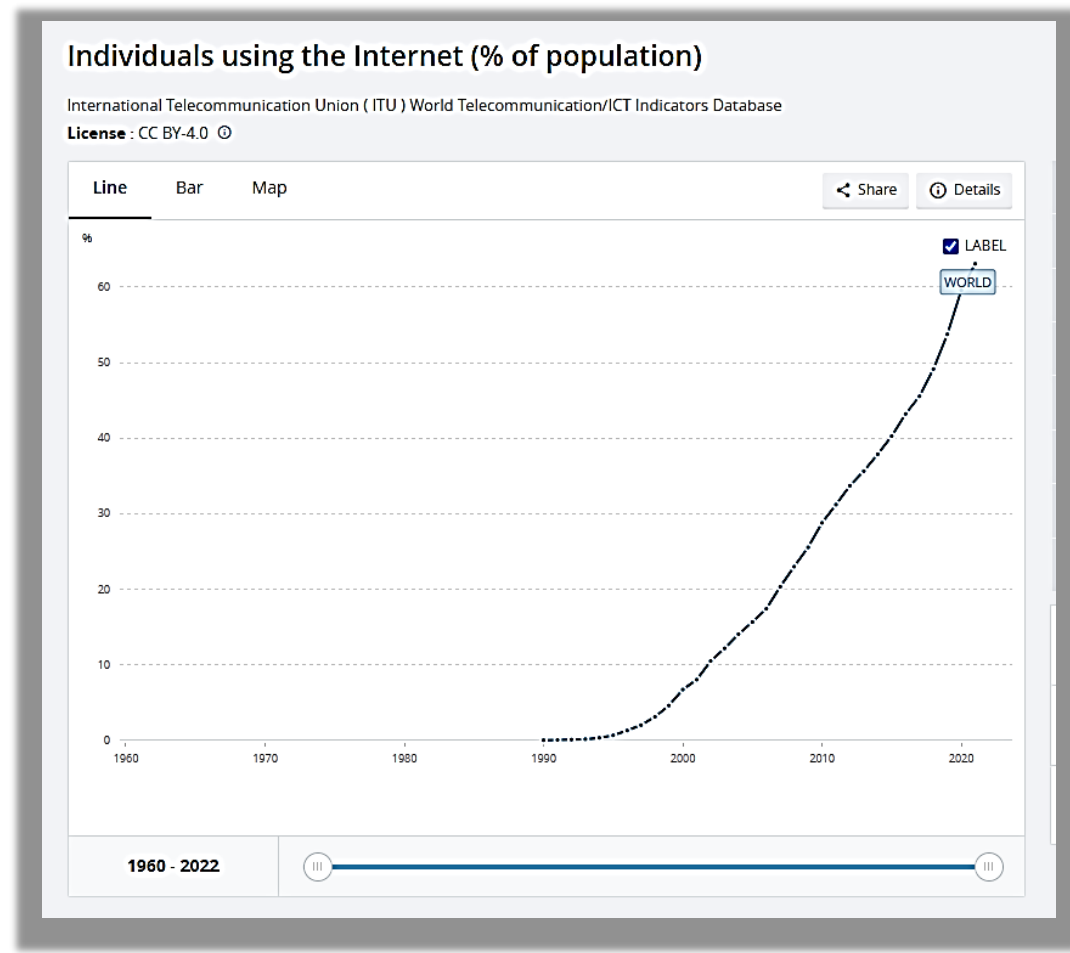
Έχουν πραγματοποιηθεί διάφορες μελέτες και έρευνες σχετικά με την ενσωμάτωση των Νέων Τεχνολογιών στο Τουρισμό. Σύμφωνα με αυτές διαπιστώθηκε για πρώτη φορά (κατά το τέλος της δεκαετίας του 1970) η αναγκαιότητα της εισαγωγής της πληροφορικής στη τουριστική βιομηχανία. Στο πλαίσιο αυτό η μέχρι τότε απλή λειτουργία των υπολογιστών, αντικαταστάθηκε με την υποχρεωτική εκπαίδευση του αντικειμένου της πληροφορικής στα Πανεπιστήμια. Πολλοί ερευνητές εστίασαν στην αναγκαιότητα αυτή της εισαγωγής της πληροφορικής στο τουρισμό προσδίδοντας στα επερχόμενα αποτελέσματα αυτής, εξέχοντα επιχειρηματικό ρόλο.

Ο καθηγητής Buhalis αναφέρει ότι τη δεκαετία του 1970 δόθηκε προτεραιότητα στην αξιοποίηση των ηλεκτρονικών συστημάτων κρατήσεων που υπήρχαν τότε, *Computer Reservations System* ή *Central Reservation System* (CRS) κυρίως για την αύξηση της αποδοτικότητας μέσω της ορθής διαχείρισης των καναλιών διανομής. Τα συστήματα αυτά αφορούσαν ενέργειες οι οποίες σχετιζόνταν με την ανάκτηση και αποθήκευση συναλλαγών για μία επικείμενη κράτηση θέσης σε ξενοδοχείο, αεροπλάνο, ενοικίαση αυτοκινήτου, αλλά και σε άλλες επιπλέον δραστηριότητες. Αυτές οι πολλαπλές δραστηριότητες των (CRS) έγιναν γνωστές στο κόσμο ως το *Παγκόσμιο Σύστημα Διανομής (Global Distribution System -GDS)* το 1980.

Η είσοδος του Διαδικτύου τη δεκαετία του 1990 και οι Τεχνολογίες της Πληροφορικής & Επικοινωνίας αποτέλεσαν το συνδυαστικό κρίκο σε όλα τα επίπεδα, επιχειρησιακά, στρατηγικά, διαθρωπικά (Buhalis & Law, 2008). Το Διαδίκτυο αποτελεί ένα δίκτυο στο οποίο είναι συνδεδεμένα πολλά άλλα δίκτυα και χρήστες παγκοσμίως, χωρίς όμως κανείς τους να έχει τη δυνατότητα να το ιδιοποιηθεί (Nyheim, 2005).

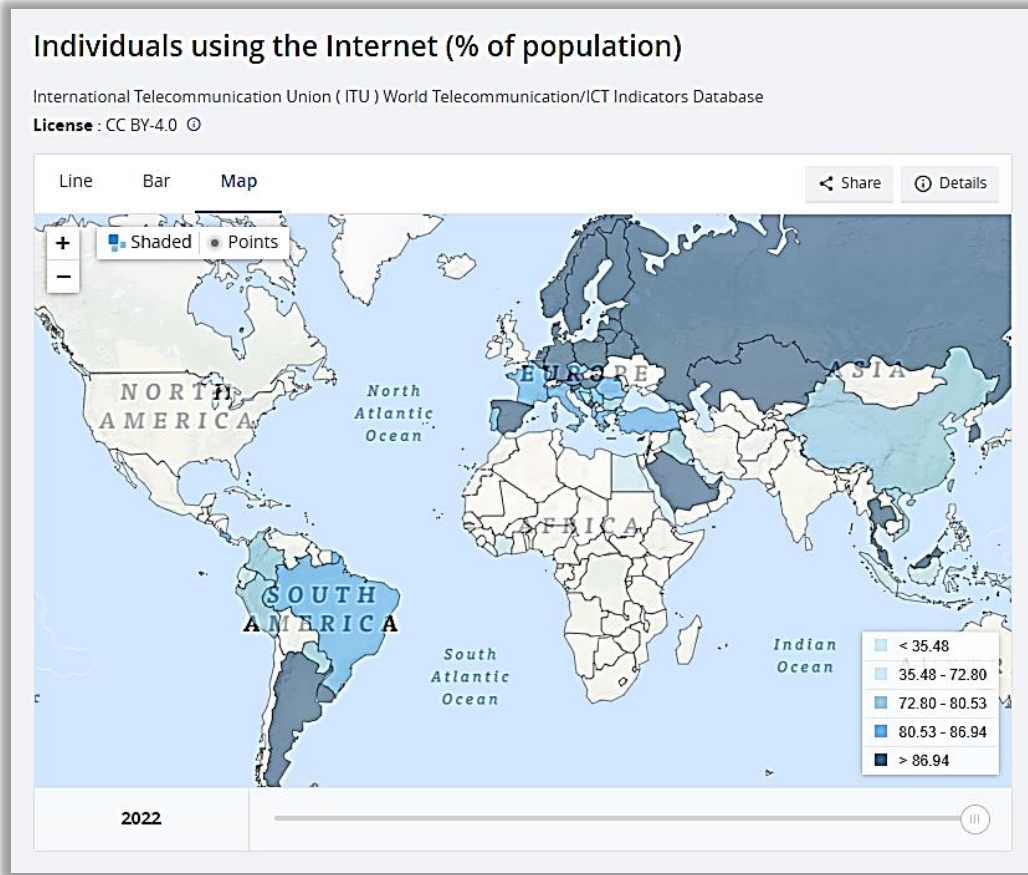
Η χρήση των τεχνολογιών της πληροφορικής προκάλεσε μία νέα πραγματικότητα στο τουριστικό περιβάλλον, παρέχοντας νέες δυνατότητες σε ταξιδιωτικά γραφεία, αεροπορικές εταιρείες, ξενοδοχειακές επιχειρήσεις κ.α., αλλά και τους τελικούς καταναλωτές μειώνοντας με αυτό το τρόπο το χρόνο αναζήτησης πληροφοριών, αλλά και των λειτουργικών κοστών όλων των επιχειρήσεων. Πλέον οι Νέες Τεχνολογίες αποτελούν το κύριο εργαλείο όλου του τουριστικού τομέα, διότι μέσω αυτών βελτιώνουν την εικόνα της επιχείρησής τους προσφέροντας προϊόντα και υπηρεσίες υψηλού επιπέδου. Η ποιότητα και η ασφάλεια των παρεχόμενων υπηρεσιών είναι οι επικείμενες λέξεις του συνεχώς μεταβαλλόμενου ανταγωνιστικού περιβάλλοντος και ο μοναδικός τρόπος επιβίωσης αυτών, είναι η τεχνολογία σε όλο το εύρος της. Μέσω της τεχνολογίας αυξάνονται οι πωλήσεις και επιτυγχάνεται μακροπρόθεσμα η επιχειρηματική τους δραστηριότητα.

Διάφορες έρευνες δείχνουν την πορεία που διαδραμάτισε η είσοδος και χρήση του Διαδικτύου από το έτος εμφάνισής του το 1990, έως το 2022. Μέσω αυτών διαπιστώνεται ότι από το 1990, τη δεκαετία δηλαδή που εισήλθε το internet και έγινε γνωστό ανά τον κόσμο, υπάρχει μία συνεχής ανοδική πορεία της χρήσης του κατά την πάροδο των ετών, με αποκορύφωση το έτος 2022 σε παγκόσμια κλίμακα (Διάγραμμα 6 & Εικόνα 4).

Πηγή: *The World Bank.*

[Διάγραμμα 6. Η λειτουργία των πληροφοριακών συστημάτων στη Διοίκηση.](#)

Εικόνα 4. Η Χρήση του Διαδικτύου διεθνώς γεωγραφικά το έτος 2022.

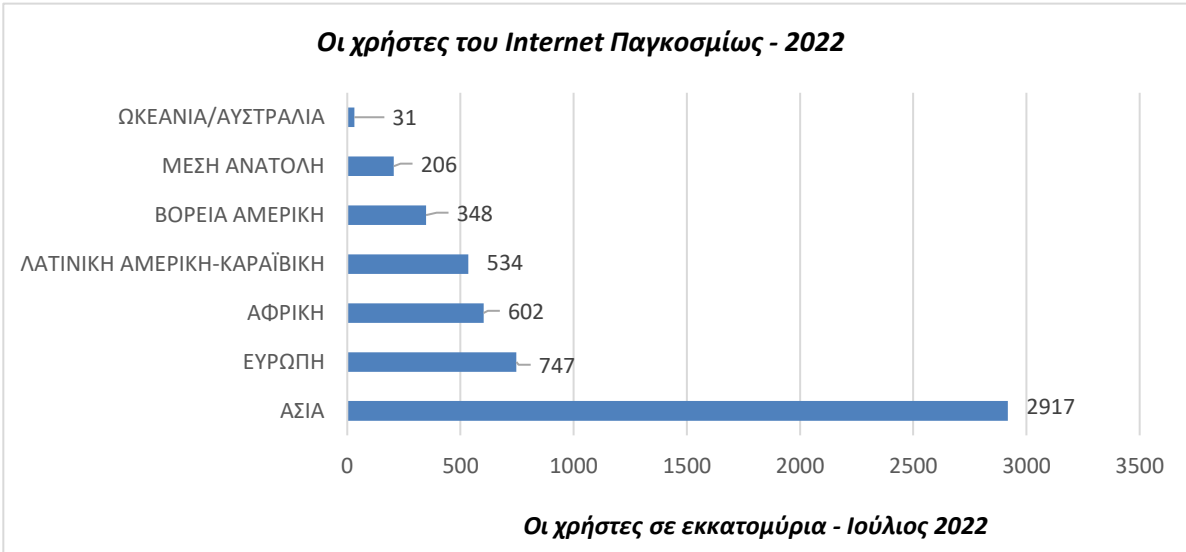
Πηγή: *The World Bank*.

Η χρήση του διαδικτύου παγκοσμίως έχει ξεπεράσει κάθε προσδοκία. Το μέγεθος της ανάπτυξης του, συγκεντρώνοντας πιο πολλούς ανθρώπους, εφαρμογές, συσκευές οι οποίες μπορούν να έχουν πρόσβαση σε διάφορα δίκτυα, έχει ξεπεράσει κάθε πρόβλεψη (Πίνακας 5, Διάγραμμα 8 & 9).

Πίνακας 4. Η χρήση του Διαδικτύου παγκόσμια ανά γεωγραφική περιοχή - 2023.

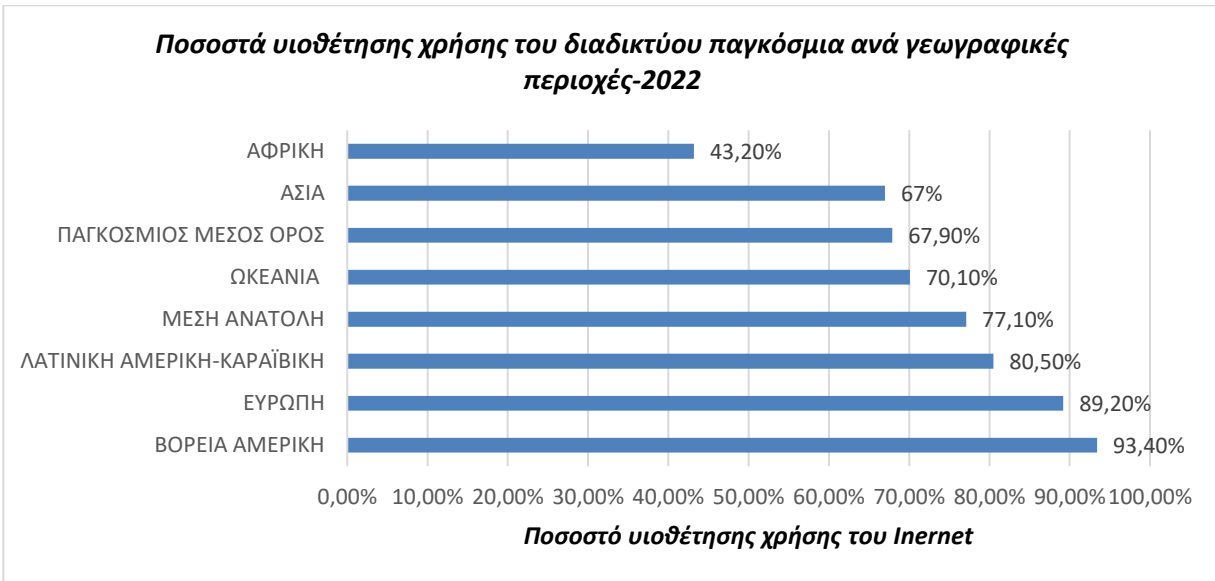
ΠΑΓΚΟΣΜΙΑ ΧΡΗΣΗ ΤΟΥ ΔΙΑΔΙΚΤΥΟΥ ΚΑΙ ΣΤΑΤΙΣΤΙΚΕΣ ΕΚΤΙΜΗΣΕΙΣ ΕΤΟΥΣ 2023						
Κόσμος Περιοχές	Πληθυσμός (est 2022.)	Πληθυσμός % του κόσμου	Χρήστες Διαδικτύου 31 Δεκ 2021	Ποσοστό διείσδυσης (% πληθ.)	Ανάπτυξη 2000-2023	Κόσμος του Διαδικτύου %
<u>Αφρική</u>	1,394,588,547	17.6 %	601,940,784	43.2 %	13,233 %	11.2 %
<u>Ασία</u>	4,352,169,960	54.9 %	2,916,890,209	67.0 %	2,452 %	54.2 %
<u>Ευρώπη</u>	837,472,045	10.6 %	747,214,734	89.2 %	611 %	13.9 %
<u>Λατινική Αμερική /Carib.</u>	664,099,841	8.4 %	534,526,057	80.5 %	2,858 %	9.9 %
<u>Βόρεια Αμερική</u>	372,555,585	4.7 %	347,916,694	93.4 %	222 %	6.5 %
<u>Μέση Ανατολή</u>	268,302,801	3.4 %	206,760,743	77.1 %	6,194 %	3.8 %
<u>Ωκεανία / Αυστραλία</u>	43,602,955	0.5 %	30,549,185	70.1 %	301 %	0.6 %
ΓΕΝΙΚΟ ΣΥΝΟΛΟ	7,932,791,734	100.0 %	5,385,798,406	67.9 %	1,392 %	100.0 %

Πηγή: *Internet World Stats. Usage and Population Statistics.*

Διάγραμμα 7. Χρήστες του Διαδικτύου παγκοσμίως ανά γεωγραφική περιοχή κατά το έτος 2022.

Πηγή: Internet World Stats. Usage and Population Statistics.

Διάγραμμα 8. Η εισαγωγή του Διαδικτύου ανά γεωγραφική περιοχή -2022.

Πηγή: Internet World Stats. Usage and Population Statistics.

2.3 Οι ψηφιακές εφαρμογές της Τουριστικής Βιομηχανίας

Οι νέες τεχνολογίες, οι οποίες υιοθετούνται και εφαρμόζονται στο τομέα του τουρισμού και κινούνται στο πλαίσιο των εφαρμογών του Διαδικτύου, είναι ποικίλες. Στον τομέα αυτό υπάρχει καταιγισμός εφαρμογών και ψηφιακών εργαλείων. Βέβαια κάθε επιχείρηση ανάλογα το αντικείμενο των παρεχόμενων υπηρεσιών και προϊόντων της, αλλά και των αναγκών που θέλει να καλύψει, υιοθετεί και χρησιμοποιεί διαφορετική εφαρμογή για να προβάλλει και να προωθήσει το τουριστικό προϊόν της.

Ορισμένες από τις ψηφιακές εφαρμογές οι οποίες αυτή τη στιγμή χρησιμοποιούνται στο τουριστικό κόσμο είναι οι ακόλουθες:

❖ Websites (ιστοσελίδες).

Οι ιστοσελίδες αποτελούν το βασικότερο στοιχείο προβολής, ενημέρωσης και πώλησης των προϊόντων-υπηρεσιών των επιχειρήσεων. Οι ιστοσελίδες αυτές αποτελούν έγγραφα του Παγκόσμιου Ιστού World Wide Web (WWW) τα οποία περικλείουν δεδομένα σε μορφή κειμένου, βίντεο, εικόνας, αλλά και ήχου. Οι ιστοσελίδες είναι απαραίτητες για κάθε εταιρεία, διότι μέσω αυτών οι εν δυνάμει αγοραστές μαθαίνουν τα προϊόντα τους και τις υπηρεσίες τους. Ένα σύγχρονο και έξυπνο website με ευέλικτο και λεπτομερή περιεχόμενο, είναι ικανό να οδηγήσει τον πελάτη στην πραγματοποίηση της αγοράς του τουριστικού προϊόντος. Οι ιστοσελίδες άλλες φορές λειτουργούν ως παρότρυνση για επίλυση προβλημάτων και άλλες φορές προσφέρουν απλά γνώση σε προϊόντα και υπηρεσίες. Με τον τρόπο αυτό η αγορά των προϊόντων και των υπηρεσιών πραγματοποιείται χωρίς την παρουσία μεσαζόντων, αλλά σε πραγματικό χρόνο από τον ιδιωτικό χώρο των πελατών. Το γεγονός αυτό έχει δώσει ιδιαίτερη ώθηση και στο κομμάτι του ατομικού τουρισμού. Επίσης μέσω αυτών παρέχονται πολλαπλές δυνατότητες όπως π.χ. η δυνατότητα είτε για εικονική περιήγηση, είτε για προβολή του καταλύματος μέσω φωτογραφιών. Επιπλέον παρέχονται πληροφορίες σχετικά με τις τιμές, τις υπηρεσίες που προσφέρει, καθώς και τις προσφορές.

Συστήματα Κρατήσεων μέσω υπολογιστή - Computer Reservations System ή Central Reservation System (CRS).

Τα συστήματα αυτά αποτελούνται από μία βάση δεδομένων όπου μέσω αυτής η εταιρεία ή ο οργανισμός μπορεί καθημερινά να διαχειρίζεται το απόθεμά του σε προϊόντα και υπηρεσίες και να το προσφέρει ανάλογα στους συνεργάτες-πελάτες του. Είναι ευέλικτα, καθότι παρέχουν τιμές και προμήθειες ανάλογα με τις διακυμάνσεις τις προσφοράς – ζήτησης.

Πρωτοπόροι στην υιοθέτηση αυτών των συστημάτων ήταν οι αεροπορικές εταιρείες και μετέπειτα ακολούθησαν οι ξενοδοχειακές επιχειρήσεις, καθώς και οι τουριστικοί πράκτορες.

Δίνεται πλέον η δυνατότητα για πώληση ή μεταβολή και γενικά κάθε δυνατή αλλαγή σε προϊόντα και υπηρεσίες σε πραγματικό χρόνο είτε προς τους ενδιάμεσους μεταπωλητές (π.χ. ενδιάμεσες πλατφόρμες πώλησης εισιτηρίων, δωματίων, ενοικιάσεων αυτοκινήτων) είτε απ' ευθείας στους τελικούς καταναλωτές.

❖ Παγκόσμια Συστήματα Διανομής - Global Distribution Systems (GDS).

Όπως ειπώθηκε και στην προηγούμενη ενότητα τα (CRS) τα οποία χρησιμοποιούσαν οι αεροπορικές εταιρείες μετεξελίχθηκαν σε Παγκόσμια Συστήματα Διανομής (GDS). Μέσω των GDS επεκτάθηκαν οι υπηρεσίες γεωγραφικά, αλλά συνάμα ενσωματώθηκαν και άλλες υπηρεσίες σε αυτά προσφέροντας μεγαλύτερα πακέτα υπηρεσιών τα οποία αφορούσαν ενοικιάσεις αυτοκινήτων, διαμονή σε ξενοδοχειακές μονάδες, εισιτήρια πλοίων, τρένων και πολλές άλλες δραστηριότητες με αντικείμενο την ψυχαγωγία και την αναψυχή. Η δημιουργία των GDS αποτέλεσε τον εναρκτήριο μοχλό εξάπλωσης της Τεχνολογίας των Πληροφοριών στον τομέα του τουρισμού, δίνοντας την δυνατότητα της ταυτόχρονης και σε πραγματικό χρόνο διακίνησης εκατοντάδων χιλιάδων πληροφοριών και δεδομένων πράγμα που θα ήταν αδύνατο χωρίς την χρήση της τεχνολογίας.

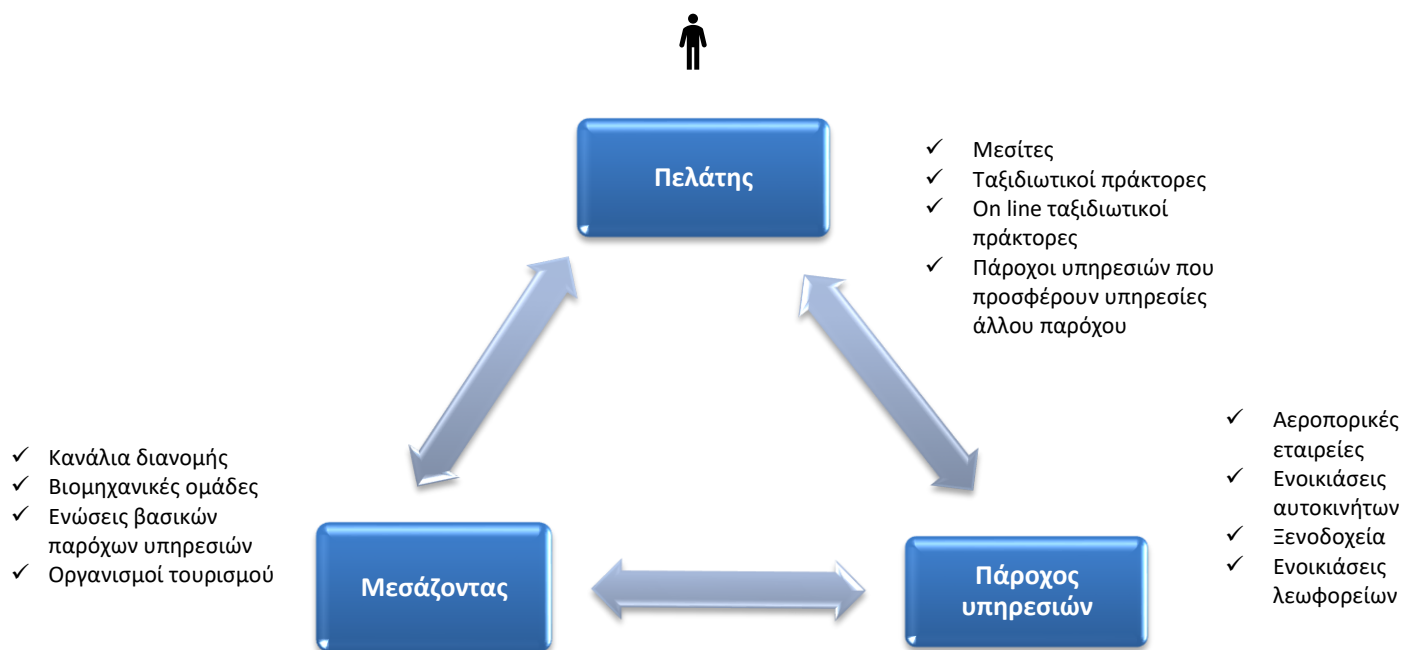
Τα ισχυρότερα συστήματα διανομής παγκοσμίως (GDS), αλλά και τα πιο δημοφιλή αποτελούν το SABRE, το GALILEO, το AMADEUS και το WORLDSPAN. Για να αποδοθεί το μέγεθος των συστημάτων αυτών αξίζει να αναφερθεί σαν παράδειγμα ότι το AMADEUS αυτή τη στιγμή έχει ενσωματωμένες 770 αεροπορικές εταιρείες, 650.000 ξενοδοχεία, 90 σιδηροδρομικές εταιρείες και 53 γραμμές κρουαζιερόπλοιων. Στον ακόλουθο πίνακα καταγράφονται τα στοιχεία ίδρυσης των δημοφιλή αυτών συστημάτων διανομής παγκοσμίως (Πίνακας 6).

Πίνακας 5. Δημοφιλή συστήματα GDS στην ταξιδιωτική βιομηχανία.

<u>ΟΝΟΜΑ GDS</u>	<u>ΕΤΟΣ ΙΔΡΥΣΗΣ</u>	<u>ΙΔΡΥΤΗΣ</u>	<u>ΙΣΧΥΡΕΣ ΠΕΡΙΟΧΕΣ</u> <u>ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑΣ</u>
WorldSpan	1990	Delta, TWA και North West Airlines	Αμερική και Ευρώπη
Sabre	1976	American Airlines (Τώρα AMR Corporations)	ΗΠΑ και Ασία-Ειρηνικός
Galileo	1993	11 αεροπορικές εταιρείες της Βόρειας Αμερικής και της Ευρώπης, που διεξάγονται από την United Airlines. Πλέον ανήκει στη Cendant Corporation.	ΗΠΑ και Δυτική Ευρώπη
Amadeus	1987	Iberia, Air France, SAS και Lufthansa	Ευρώπη, Μέση Ανατολή, Β. Αφρική και Ασία

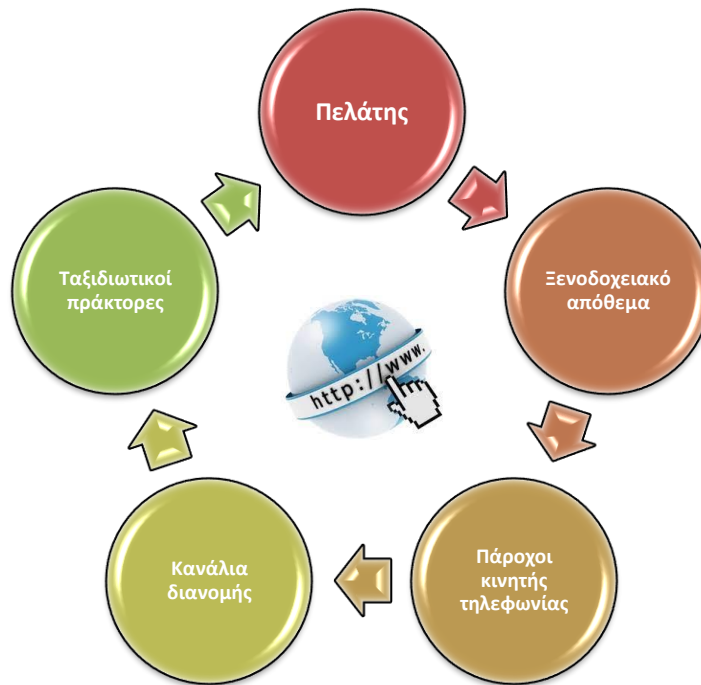
Πηγή: *Importance of gds for travel Agents and Tour Operators.*

Στο ακόλουθο διάγραμμα αποτυπώνεται η λειτουργία των συστημάτων διανομής (GDS) από το αρχικό στάδιο όπου ο πελάτης αιτείται μία υπηρεσία (π.χ. εισιτήριο σε αεροπορική εταιρεία, ενοικίαση αυτοκινήτου, διαμονή σε ξενοδοχείο κα.), μέχρι το τελικό στάδιο της απολαβής της υπηρεσίας σε συνδυασμό με τη λειτουργία των μεσαζόντων.

Διάγραμμα 9. Διασύνδεση των GDS με διαδικτυακές υπηρεσίες στη βιομηχανία του τουρισμού.

Πηγή: Importance of gds for travel Agents and Tour Operators.

Διάγραμμα 10. Η σημασία του διαδικτύου στα συστήματα διανομής (GDS).
 Πηγή: Importance of gds for travel Agents and Tour Operators.

❖ **Ηλεκτρονικά εισιτήρια (e-tickets).**

Οι απαιτήσεις της σύγχρονης κοινωνίας για αποτελεσματική διαχείριση του χρόνου, αλλά και των οικονομικών πόρων με σκοπό την ικανοποίηση του τομέα της κινητικότητας, δημιούργησαν τα συστήματα των ηλεκτρονικών εισιτηρίων. Οι ενδιαφερόμενοι μπορούν με μεγάλη ευκολία να προμηθεύονται άμεσα, και να πληρώνουν on-line εισιτήρια με σκοπό την πραγματοποίηση διαφόρων δραστηριοτήτων π.χ. επίσκεψη σε μουσεία, αρχαιολογικούς χώρους, μεταφορές κλπ. χωρίς να χρειάζεται να περιμένουν τη σειρά τους σε κάποιο κατάστημα πώλησης εισιτηρίων, αλλά ούτε και να καταναλώνονται τεράστιες ποσότητες έντυπων για τη χρήση αυτή.

Αυτόματα συστήματα (check-in/out).

Οι περισσότερες εταιρείες που ασχολούνται με το τομέα του τουρισμού και ειδικά της φιλοξενίας, έχουν ενσωματώσει στο ψηφιακό τους υλικό τα αυτόματα συστήματα check-in/checkout. Πρόκειται για ένα πολύ χρήσιμο εργαλείο το οποίο προσφέρει ευελιξία τόσο στην ίδια την επιχείρηση όσο και στους πελάτες, διότι με αυτό τον τρόπο επιτυγχάνεται εξοικονόμηση σε χρόνο, σε ανθρώπινους πόρους αλλά και οικονομικούς πόρους.

❖ Κώδικας ταχείας απόκρισης (Quick response–Qr Code).

Ιδιαίτερα διαδεδομένος τα τελευταία χρόνια είναι ο κώδικας QR, ο οποίος αποτελεί μία σειρά κωδικοποιημένων δεδομένων σε δυαδική μορφή που προορίζονται για αναγνώριση και αποκωδικοποίηση. Ο χρήστης σαρώνει τον τετράγωνο πίνακα και αυτόματα μεταφέρεται στο αντίστοιχο περιβάλλον το οποίο του παρέχει πληροφορίες και δεδομένα για προϊόντα ή υπηρεσίες. Στην εποχή μας ο κώδικας QR αποτελεί ένα από τα πιο συνηθισμένα συστήματα μάρκετινγκ μέσω του οποίου ο χρήστης μπορεί να πραγματοποιήσει διάφορες ενέργειες εύκολα και γρήγορα π.χ. επίσκεψη σε μία ιστοσελίδα, ηλεκτρονικές αγορές, πληροφορίες από διαφημιστικά φυλλάδια, πληροφορίες για το μενού σε καταλόγους σίτισης, έκδοση εισιτηρίων, check in κ.α.

❖ Ψηφιακά σταντ (Info kiosk).

Πρόκειται για μικρούς σταθμούς εργασίας οι οποίοι παρέχουν δυνατότητες όπως οι ηλεκτρονικοί υπολογιστές. Είναι τοποθετημένοι σε χώρους κοινόχρηστους και απευθύνονται σε όλο το κοινωνικό σύνολο και κατ' επέκταση και στο τουριστικό, προβάλλοντας πληροφορίες για ένα προϊόν ή μία τοποθεσία. Υπάρχει επιπλέον η δυνατότητα ενσωμάτωσης λειτουργιών με αντικείμενο την καταχώρηση πληροφοριών, πληρωμών, πωλήσεων, εκτυπώσεων κ.α. Ο κλάδος της φιλοξενίας χρησιμοποιεί τέτοιου είδους σταντ μέσω των οποίων οι πελάτες μπορούν να πραγματοποιήσουν το check in τους, να πληρώσουν αλλά και να παραλάβουν το κλειδί του δωματίου τους. Η χρήση του συναντάται επίσης σε πάρκινγκ, σε εστιατόρια για την εκτέλεση παραγγελίας, σε χώρους όπου απαιτείται η έκδοση εισιτηρίων, σε αεροδρόμια για θερμομέτρηση των πελατών, (π.χ. τη περίοδο της πανδημίας covid-19) και σε πολλές περιπτώσεις ως ενθαρρυντική πώληση. Η υιοθέτηση και χρήση των σταντ μειώνει τα λειτουργικά κόστη της επιχείρησης καθότι δεν χρειάζονται οι ανθρώπινοι πόροι για την παροχή των πληροφοριών, προσφέροντας ταχεία και αποδοτική εξυπηρέτηση. Σημαντικό ρόλο στη λειτουργία των συστημάτων αυτών είναι, το φιλικό προς χρήση, περιβάλλον τους.

❖ Ψηφιακές οθόνες (digital screens).

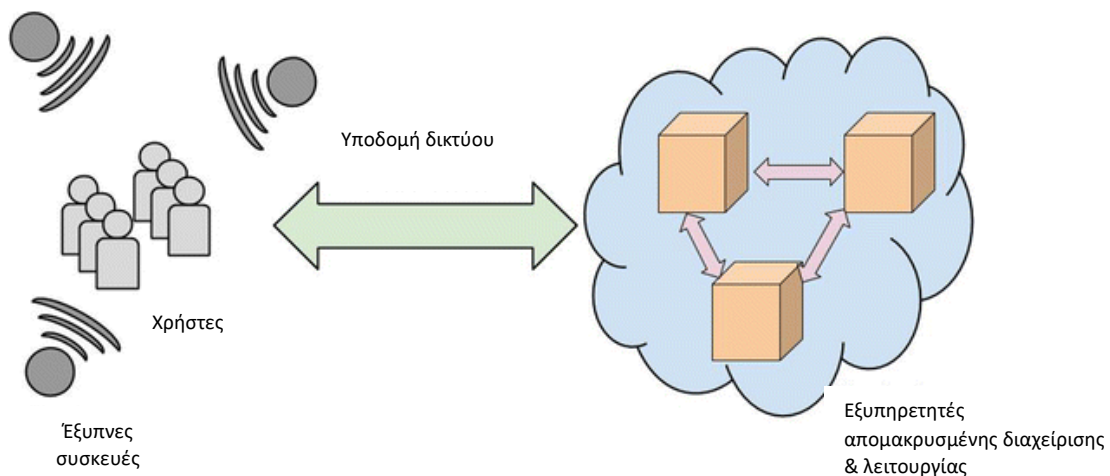
Οι ψηφιακές οθόνες έχουν κατακλείσει όλο τον τουριστικό κόσμο. Μέσω του λειτουργικού τους συστήματος παρέχονται πληροφορίες για ένα τουριστικό προϊόν ή μία υπηρεσία. Οι περισσότερες επιχειρήσεις φιλοξενίας και γενικότερα ο τουριστικός κλάδος διαθέτει τέτοιου είδους οθόνες οι οποίες δίνουν πληροφορίες σχετικά με τις ώρες λειτουργίας μιας επιχείρησης, διάφορα αξιοθέατα, καθώς και τουριστικούς προορισμούς που μπορεί ο

επισκέπτης να συναντήσει κατά τη διάρκεια της παραμονής του, εκδηλώσεις κ.α. Αποτελεί ένα χρήσιμο εργαλείο παροχής πληροφοριών και προώθησης προϊόντων και υπηρεσιών.

❖ Έξυπνες συσκευές ή smart συσκευές (Smart devices).

Οι έξυπνες συσκευές αποτελούν αυτοματοποιημένους μηχανισμούς. Έχουν τη δυνατότητα να συνδέονται με άλλες συσκευές και η χρήση τους πραγματοποιείται μέσω ηλεκτρονικού υπολογιστή, κινητού τηλεφώνου με δυνατότητες smart, αλλά και τάμπλετ. Οι έξυπνες συσκευές συναντώνται πολύ συχνά σε δωμάτια ξενοδοχείων για τη ρύθμιση της θερμοκρασίας, του αέρα, του φωτισμού κ.λ.π. ανάλογα με τις προτιμήσεις του πελάτη. Τις χαρακτηρίζουν τα εξής τρία στοιχεία:

- Η Αυτονομία (Μπορούν να λειτουργούν χωρίς τον ανθρώπινο παράγοντα. Στο λογισμικό τους τίθενται κάποια συγκεκριμένα κριτήρια και η συσκευή τίθεται σε λειτουργία διατήρησης αυτών).
- Η Συνδεσιμότητα (Λόγω του λειτουργικού τους συστήματος μπορούν να τεθούν σε λειτουργία μέσω απομακρυσμένου χειρισμού).
- Η Επίγνωση του περιβάλλοντος (Έχουν την ικανότητα ανάλογα με τις πληροφορίες που συλλέγουν από το λειτουργικό τους περιβάλλον, να προσαρμόζονται βάσει αυτών).

Διάγραμμα 11. Οι έξυπνες συσκευές και η αλληλεπίδρασή τους με τους χρήστες και άλλες συσκευές.

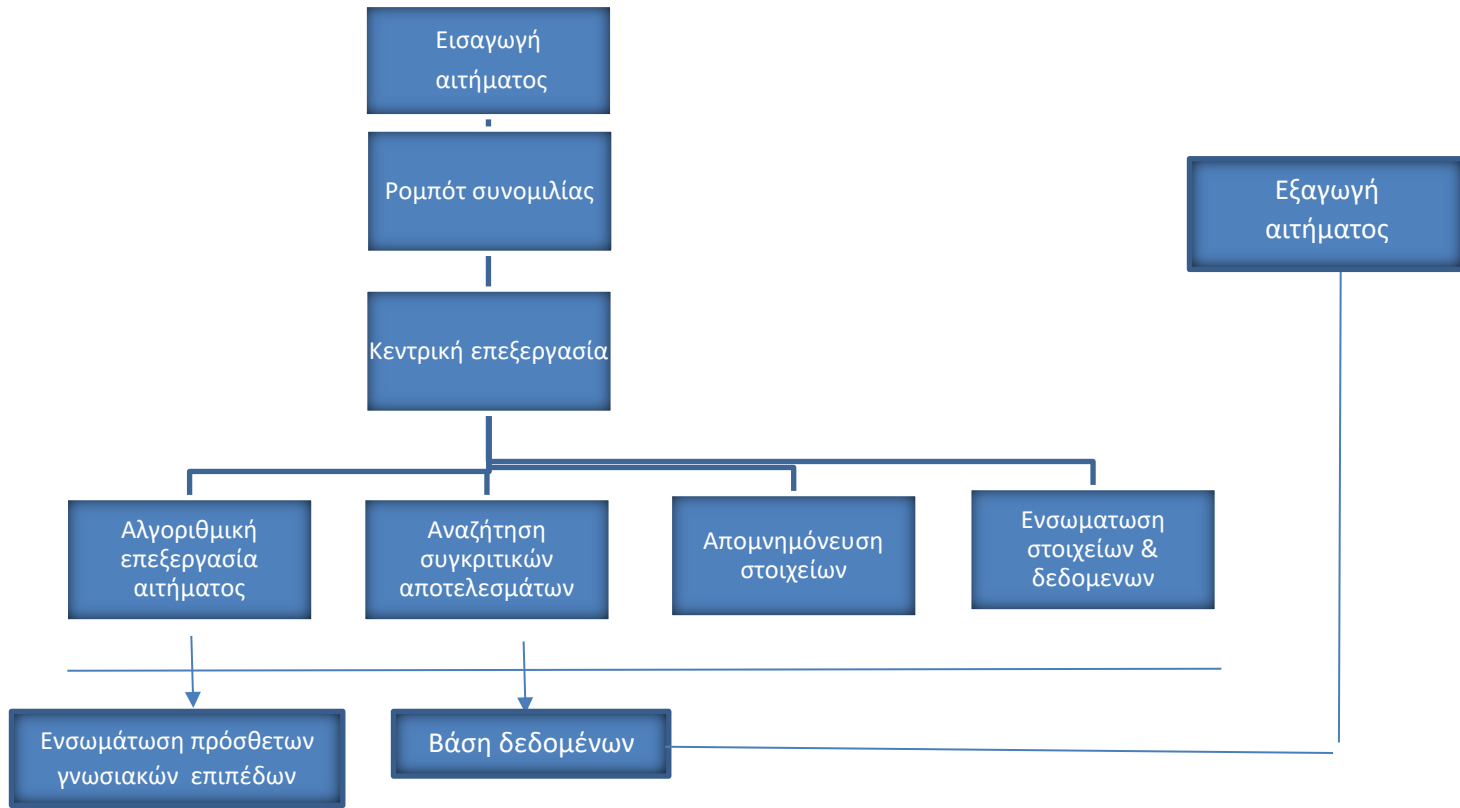
Πηγή: Silverio-Fernández, M., Renukappa, S., & Suresh, S. (2018). *What is a smart device? A conceptualisation within the paradigm of the internet things.*

❖ Εφαρμογές για κινητές συσκευές (applications for mobile devices).

Η τεχνολογία αυτή έφερε κοσμογονικές αλλαγές στον τρόπο και τη διαχείριση μιας ταξιδιωτικής δραστηριότητας, δίνοντας νέες δυνατότητες στους εν δυνάμει επισκέπτες σχετικά με την οργάνωση και την πραγματοποίηση μιας ταξιδιωτικής εμπειρίας. Πρόκειται για λογισμικά τα οποία είναι εγκατεστημένα και χρησιμοποιούνται μέσω κινητών συσκευών. Διαφέρουν σε σχέση με τα ψηφιακά σταντ, διότι ο χρήστης σε αυτή τη περίπτωση έχει το πλεονέκτημα της λειτουργίας τους ανά πάσα στιγμή από τη συσκευή που διαθέτει, σε αντίθεση με τα ψηφιακά σταντ τα οποία είναι τοποθετημένα σε συγκεκριμένους χώρους ή από την δυνατότητα που δίνεται μέσω Η/Υ που χρειάζεται η πρόσβαση σε αυτόν. Οι εφαρμογές αυτές παρέχουν πληροφορίες σχετικά με τις επιχειρήσεις του τουρισμού και της φιλοξενίας. Ο πελάτης μπορεί να αναζητήσει πληροφορίες για έναν προορισμό, να πραγματοποιήσει κράτηση σε ξενοδοχειακή μονάδα, αλλά και να πληρώσει κάποιο προϊόν ή υπηρεσία μέσω αυτών. Είναι από τις πιο αποδοτικές εφαρμογές, διότι η χρήση τους συνέβαλε στη μείωση των κοστών ενημέρωσης και προώθησης προϊόντων των επιχειρήσεων. Σε παρελθόντα έτη οποιαδήποτε πληροφορία και ενημέρωση πραγματοποιούταν μόνο μέσω έντυπης μορφής. Επιπλέον έδωσε την δυνατότητα στους επισκέπτες να μπορούν ακόμα και σε πραγματικό χρόνο να υλοποιούν το πλάνο των διακοπών τους, αλλά και την δυνατότητα να το διαμορφώνουν ανά πάσα στιγμή.

❖ Ρομπότ συνομιλίας (chat bots).

Το ρομπότ συνομιλίας (chat bot) είναι ένα είδος λογισμικού, βάσει του οποίου προσομοιώνεται η ανθρώπινη επικοινωνία είτε λεκτικά είτε γραπτά. Οι περισσότερες επιχειρήσεις τα έχουν ενσωματώσει στα επιχειρηματικά τους εργαλεία για την πραγματοποίηση των καθημερινών συναλλαγών τους, τόσο ως προς άλλες επιχειρήσεις, όσο και προς τους καταναλωτές. Η 24ωρη χρήση τους τα καθιστά ευέλικτα και εξυπηρετικά. Στο ακόλουθο διάγραμμα αποτυπώνεται η λειτουργία και η χρησιμότητα ενός ρομπότ συνομιλίας (Διάγραμμα 12). Τα ρομπότ συνομιλίας χρησιμοποιούνται ευρέως στην ταξιδιωτική βιομηχανία και πολύ συχνά συναντώνται στις αεροπορικές εταιρείες π.χ. όταν ένας χρήστης υποβάλλει αίτημα για εύρεση μιας πτήσης σε ένα συγκεκριμένο προορισμό και με βάση τις παραμέτρους τις οποίες θέλει να θέσει.

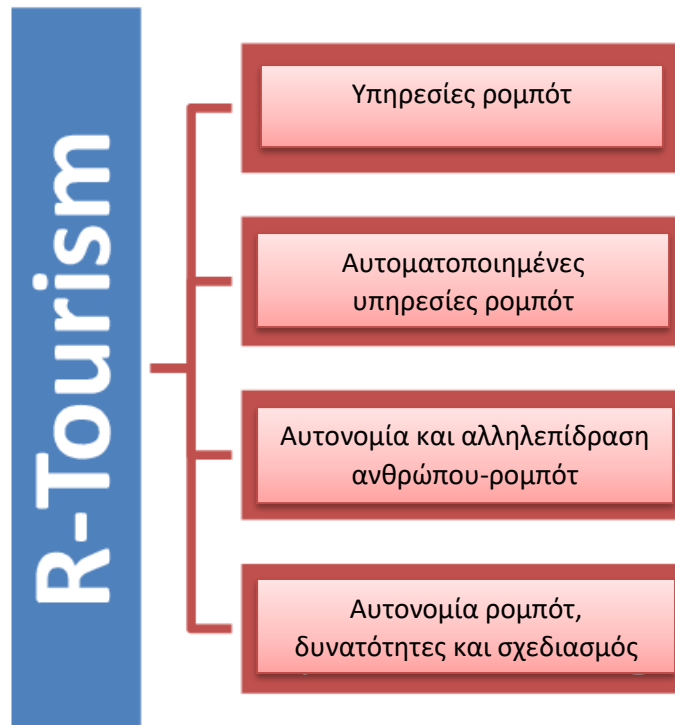
Διάγραμμα 12. Η λειτουργία ενός ρομπότ συνομιλίας.

Πηγή:krabi, Dandison; Aslam, Bilal; Karjaluoto, Heikki. Chatbot Adoption in Tourism Services : A Conceptual Exploration.

❖ **Έξυπνοι αυτοματισμοί (intelligent automation).**

Στη κατηγορία αυτή ανήκουν εφαρμογές (λογισμικά) τα οποία εκτελούν εργασίες όπου συνήθως πραγματοποιούνται από το ανθρώπινο δυναμικό μιας επιχείρησης. Πρόκειται για τεχνολογίες οι οποίες μπορούν να επεξεργάζονται σύνθετα και πολύπλοκα δεδομένα, είναι στην ουσία μία προσομοίωση ενός ανθρώπινου εγκεφάλου. Έχουν την ικανότητα να διαχειρίζονται τα εισαχθέντα δεδομένα, να αναγνωρίζουν την ομιλία και να αναλύουν οποιαδήποτε πληροφορία, να εκφράζονται λεκτικά και να παράγουν αποτελέσματα.

Τα λογισμικά αυτά συναντώνται πολύ συχνά σε αυτοματοποιημένα εκδοτήρια εισιτηρίων τα οποία έχουν τη δυνατότητα επιστροφής χρημάτων, σε τουριστικά καταλύματα για τη διαχείριση των κρατήσεων, για αναγνώριση στοιχείων από ταυτότητες – διαβατήρια των πελατών και εισαγωγή αυτών στο σύστημα κρατήσεων. Επίσης χρησιμοποιούνται και για τη διεξαγωγή στατιστικών αναλύσεων π.χ. πρόβλεψη μελλοντικών κρατήσεων. Η διαφορά τους από άλλους αυτοματισμούς είναι ότι παρέχουν δυνατότητες τεχνητής νοημοσύνης.

Διάγραμμα 13. Ολοκληρωμένο μοντέλο τουρισμού.

Πηγή: T. Chen, Tsai-fong Tan, Pei-Ling Chung (2019) R-Tourism: Applications and Incorporation of Robotics and Service Automation in Tourism and Hospitality

❖ **Βιομετρική τεχνολογία (biometric technology).**

Η βιομετρική τεχνολογία χρησιμοποιείται για την ταυτοποίηση ορισμένων βιολογικών χαρακτηριστικών των ανθρώπων. Οι τεχνολογίες αυτές αναγνωρίζουν τα βιομετρικά χαρακτηριστικά ενός ανθρώπου τα οποία είναι είτε δακτυλικά αποτυπώματα, είτε η ίριδα των ματιών, είτε το ίδιο το DNA του ανθρώπου και μέσω ψηφιακής ανάλυσης προβαίνουν στη βιομετρική επαλήθευση αυτών. Η βιομετρική τεχνολογία αποτελεί ένα από τα πιο ασφαλή συστήματα ελέγχου ταυτότητας ενός ατόμου, διότι χρησιμοποιεί τα προαναφερθέντα χαρακτηριστικά του ανθρώπου, στοιχεία τα οποία είναι μοναδικά.

Τέτοιου είδους συστήματα χρησιμοποιούνται ευρέως σε αεροδρόμια κατά τη διαδικασία του check in, στα σύνορα κάθε χώρας κατά την είσοδο αλλοδαπών, αλλά και σε τουριστικά καταλύματα και ξενοδοχεία. Επίσης χρησιμοποιούνται τα τελευταία χρόνια για τη διαχείριση του προσωπικού των ξενοδοχείων για την ταυτοποίηση των στοιχείων τους κατά την ώρα άφιξης τους στη δουλειά αλλά και της αποχώρησής τους. Επιπλέον χρησιμοποιούνται και σε συναλλαγές με πελάτες ξενοδοχείων όπου το σύστημα καταχωρεί και αποθηκεύει τα στοιχεία τους κατά την πρώτη είσοδό τους σε αυτά και έπειτα κατά τη διαμονή τους οποιαδήποτε συναλλαγή πραγματοποιούν τους αναγνωρίζει ως πελάτες και εκτελεί τις πληρωμές τους.

Διάγραμμα 14. Η Διαδικασία αναγνώρισης του προσώπου μέσω βιομετρικών χαρακτηριστικών στον τουριστικό τομέα.

Πηγή: Shivam Gupta, Sachin Modgil, Choong-Ki Lee, Uthayasankar Sivarajah (2022). *The future is yesterday: Use of AI-driven facial recognition to enhance value in the travel and tourism industry.*

❖ **Εικονικοί βοηθοί με φωνητικό χειρισμό (virtual assistants with voice control).**

Πρόκειται για λογισμικά προγράμματα τα οποία ενσωματώνουν δυνατότητες ανταπόκρισης σε ερωτήσεις, αλλά και εκτέλεσης εντολών. Επεξεργάζονται τη φυσική γλώσσα προκειμένου να ανταποκριθούν στις γραπτές ή τις φωνητικές ερωτήσεις και οι απαντήσεις οι οποίες δίνονται είναι σε συνθετική ομιλία. Οι εικονικοί βοηθοί μπορούν να ενσωματωθούν σε διάφορες συσκευές και μπορούν να δώσουν απαντήσεις οι οποίες σχετίζονται π.χ. με την κίνηση στο δρόμο, τα μετεωρολογικά φαινόμενα, οδηγίες για εντοπισμό μιας τοποθεσίας, ειδοποίηση αφύπνισης, ακόμη και για εντολή παραγγελίας room service. Τέτοια συστήματα έχουν ενσωματωθεί στην Apple (π.χ. η SIRI), στη Microsoft (π.χ. η Cortana), στην Amazon (π.χ. η Alexa).

❖ **Εικονική πραγματικότητα (virtual reality).**

Ως εικονική πραγματικότητα νοείται ένα τεχνητό τρισδιάστατο περιβάλλον το οποίο αποτελεί προσομοίωση του αληθινού, δίνοντας την αίσθηση στο χρήστη ότι περιηγείται σε αυτό το πραγματικό περιβάλλον. Με τη χρήση της εικονικής πραγματικότητας ο χρήστης βρίσκεται σε κατάσταση εμπύθισης χρησιμοποιώντας ειδικό εξοπλισμό όπως γυαλιά, οθόνες τοποθετημένες στο κεφάλι, καθώς και μάσκες.

Ο τουριστικός τομέας τα τελευταία χρόνια έχει ενσωματώσει στα πεδία του την εικονική πραγματικότητα και αποτελεί ένα από τα πιο σύγχρονα εργαλεία προώθησης προϊόντων. Ο

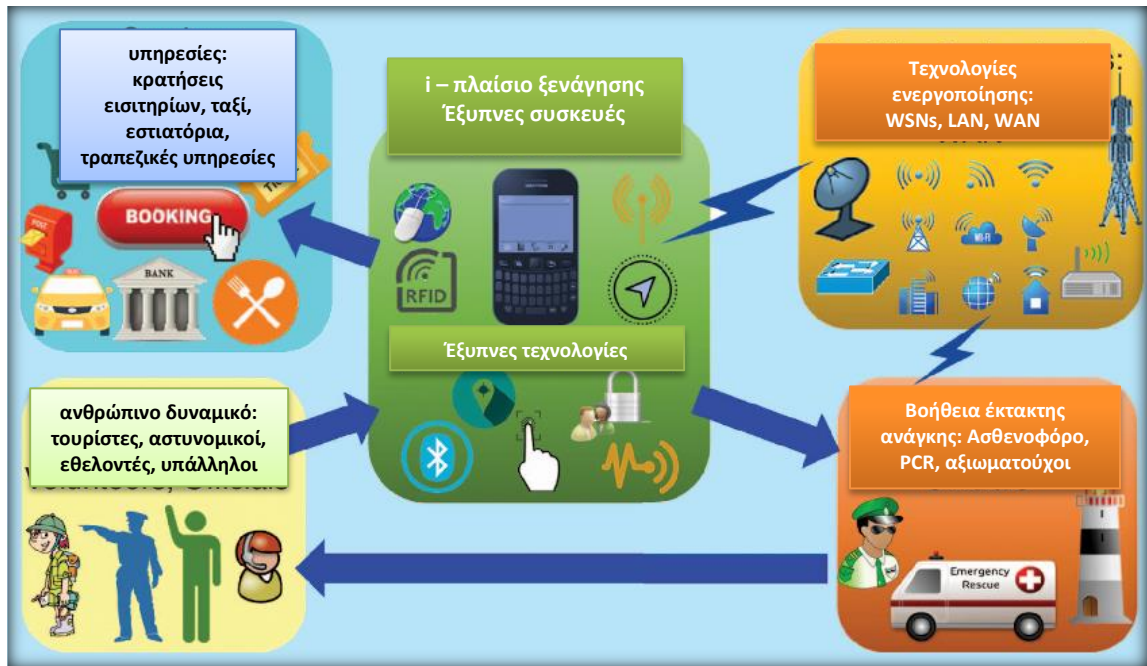
αποκαλούμενος «εικονικός τουρισμός» μέσω της προσομοίωσης αυτής, παρέχει τη δυνατότητα στο χρήστη να γνωρίσει τα αξιοθέατα ενός τόπου, εντείνοντας με αυτό τον τρόπο την επιθυμία του στην πραγματοποίηση του ταξιδιού αυτού. Ο τουρισμός αυτός ως εργαλείο μάρκετινγκ, στοχεύει στη δημιουργία τουρισμού υψηλού επιπέδου. Επίσης μέσω των τεχνητών δυνατοτήτων που παρέχει αποτελεί ένα χρήσιμο εργαλείο για τις τουριστικές επιχειρήσεις αλλά και τις τοπικές διοικήσεις, διότι μέσω αυτών μπορούν να σχεδιάσουν νέες διαδρομές σε τουριστικούς προορισμούς, σε αξιοθέατα, σε εκθέματα στα μουσεία και να έχουν μετρήσιμα αποτελέσματα για την αποδοτικότητα αυτών σε συνάρτηση με την κάλυψη των αναγκών των τουριστών.

❖ Διαδίκτυο των πραγμάτων ή ίντερνετ των πραγμάτων (internet of things).

Με τον όρο διαδίκτυο των πραγμάτων σύμφωνα με τον Kevin Ashton (1999), εννοείται ένα δίκτυο πάνω στο οποίο μπορούν να συνδεθούν άλλες έξυπνες συσκευές, οποιαδήποτε στιγμή, από όλα τα μέρη, μέσω των τεχνολογιών RFID (Radio Frequency IDentification), WSN (Wireless Sensor Network) και κινητής τηλεφωνίας 3G/4G/5G, με στόχο την παρακολούθηση, ταυτοποίηση, εντοπισμό και διαχείριση έξυπνων συσκευών. Το Διαδίκτυο των πραγμάτων είναι ευρέως διαδεδομένο στην τουριστική βιομηχανία και χρησιμοποιείται για τη ρύθμιση του κλιματισμού των χώρων, τον φωτισμό, τον εξαερισμό, αυτόματο κλείδωμα κ.α. στοχεύοντας με αυτό τον τρόπο στην μείωση κατανάλωσης της ενέργειας και του νερού.

Επιπλέον η τεχνολογία ασύρματων ιατρικών αισθητήρων διευρύνει περαιτέρω τις δυνατότητες των ΙΟΤ συλλέγοντας ζωτικά σήματα από ένα άτομο προωθώντας τα μέσω ασύρματου δικτύου σε μία άλλη απομακρυσμένη βάση. Παραδείγματος χάρη στο τομέα της εστίασης ή στα ρεστοράν των ξενοδοχείων, οι υπεύθυνοι μπορούν να φιλτράρουν την υψηλή περιεκτικότητα σε υδατάνθρακες στα γεύματά τους για τους διαβητικούς επισκέπτες, την υψηλή χοληστερόλη στα γεύματά τους για τους επισκέπτες με καρδιοπάθεια ή για τους αλλεργικούς επισκέπτες γεύματα με αλλεργιογόνους ουσίες κ.λπ. Η χρήση τέτοιων συστημάτων απογειώνει το υψηλό επίπεδο των παρεχόμενων υπηρεσιών στο τουρισμό, καλύπτοντας ολοένα και περισσότερες ανάγκες ζωτικής σημασίας των επισκεπτών, καθιστώντας τον τομέα ανταγωνιστικό και βιώσιμο.

Ο τομέας των αερομεταφορών επίσης χρησιμοποιεί το Διαδίκτυο των πραγμάτων, βάσει του οποίου τα τερματικά επικοινωνίας συνδέονται και παρέχουν πληροφορίες σχετικά με την είσοδο και έξοδο ταυτόχρονα πολλών ατόμων, αλλά και της απαγόρευσης εισόδου ή μη στη χώρα. Η λειτουργία των ΙΟΤ αποτυπώνεται σχηματικά στο ακόλουθο διάγραμμα.

Διάγραμμα 15. Σχηματική αποτύπωση της χρήσης ΙΟΤ.

Πηγή: A. Tripathy, P. Tripathy, N. Ray, S. Mohanty (2019). *iTour: The Future of Smart Tourism: An IoT Framework for the Independent Mobility of Tourists in Smart Cities.*

Υπάρχουν και άλλα πιο εξειδικευμένα εργαλεία που χρησιμοποιούνται στην τουριστική βιομηχανία και οι λειτουργίες τους στηρίζονται στις ΤΠΕ και είναι τα ακόλουθα:

- **Εργαλείο Υπολογισμού άνθρακα (carbon calculator).**

Είναι ένα εργαλείο βασισμένο στην Τεχνολογία των Πληροφοριών το οποίο μετράει τις εκπομπές του άνθρακα. Ο υπολογισμός αυτός των εκπομπών πραγματοποιείται με βάση τον τύπο και την ποσότητα της ενέργειας που καταναλώνεται. Το εργαλείο αυτό το οποίο ονομάζεται "Hotel Carbon Measurement Initiative" (HMCI) δημιουργήθηκε από τη Sustainable Hospitality Alliance (SHA), σε συνεργασία με το World Travel & Tourism Council. Με τη χρήση του έως σήμερα πάνω από 24.000 ξενοδοχεία και τουριστικά καταλύματα παγκοσμίως υπολόγισαν το αποτύπωμα τους σε άνθρακα. Για τον υπολογισμό του αποτυπώματος αυτού λαμβάνονται υπόψη τα τετραγωνικά του καταλύματος ή ξενοδοχείου, η ηλεκτρική ενέργεια η οποία καταναλώνεται, το φυσικό αέριο, το πετρέλαιο, άλλου είδους καύσιμα, αν χρησιμοποιούνται ανανεώσιμες πηγές ενέργειας κ.α.

- **Κοινοτική πληροφορική (community informatics).**

Ένα από τα εργαλεία τα οποία σχεδιάστηκαν με την συμβολή και την χρήση των ΤΠΕ για την διείσδυση και την ανάπτυξη του τουρισμού σε περιοχές μη διαδεδομένες και ευρέως τουριστικά γνωστές, αποτελεί η Κοινοτική Πληροφορική.

Σκοπός της δράσης αυτής αποτελεί η μείωση των κοινοτικών ανισοτήτων και κατ' επέκταση των ψηφιακών ανισοτήτων των κοινοτήτων. Αποτελεί ένα θεμελιώδες εργαλείο της πληροφορικής και των επικοινωνιών, το οποίο σχεδιάστηκε για να ενεργοποιήσει και να ενδυναμώσει την κοινοτική διαδικασία μέσω της προσέλκυσης κόσμου σε περιοχές ορεινές ή άγνωστες στον μέχρι τώρα κόσμο.

Μέσω της χρήσης των ΤΠΕ και του διαδικτύου εξετάζονται οι συνθήκες κάτω από τις οποίες μπορεί να ενδυναμωθεί η τουριστική προσέλευση και να αναπτυχθεί η τοπική οικονομία, ο τομέας της πολιτικής, αλλά και η ίδια η κοινωνία. Ένα τέτοιο χαρακτηριστικό παράδειγμα υλοποίησης της δράσης της κοινοτικής πληροφορικής αποτελούν τα μονοπάτια kiwi trails στην Νέα Ζηλανδία. Πρόκειται για μία ιστοσελίδα η οποία δημιουργήθηκε για την ανάπτυξη του τουρισμού στην βόρεια πλευρά του νησιού και προβάλλει πληροφορίες σχετικά με πεζοπορίες, τρέξιμο και γενικότερα αθλητικές εκδηλώσεις στη φύση μέσω της οποίας οι ντόπιοι αλλά και οι επισκέπτες μπορούν να καταγράψουν και να αναλύσουν τις δικές τους εμπειρίες δημοσιεύοντας τις στο κοινό.

Η διαδικασία αυτή της καταγραφής των αθλητικών εμπειριών σε μέρη μη πολυσύχναστα και κοινοποίησης τους στο ευρύτερο πλήθος κόσμου, λειτουργεί ως κινητήριοι μοχλός ενδυνάμωσης της τουριστικής κίνησης και κατ' επέκταση της οικονομικής ανάπτυξης της περιοχής.

- **Λογισμικό ανάλυσης οικονομικών επιπτώσεων (Economic impact analysis software).**

Είναι εφαρμογές οι οποίες χρησιμοποιούνται στη τουριστική βιομηχανία με στόχο την καταγραφή και παρακολούθηση των οικονομικών επιπτώσεων από τις τουριστικές ροές. Είναι ιδιαίτερα σημαντικές κυρίως για τις επιχειρήσεις και τους φορείς του τουρισμού, καθώς παρέχουν σημαντικές πληροφορίες σχετικά με το πλήθος των δαπανών, το είδος αυτών, αλλά και άλλες εξειδικευμένες στατιστικές πληροφορίες και δεδομένα σε διάφορους τομείς κατά τη διάρκεια των τουριστικών δραστηριοτήτων.

Αποτελεί ένα εξειδικευμένο εργαλείο το οποίο λόγω των στοιχείων και των πληροφοριών που παρέχει, δίνει την δυνατότητα βελτίωσης της ποιότητας των παρεχόμενων υπηρεσιών, των υποδομών αλλά και των τουριστικών έργων μέσω της ανάλυσης της προσφοράς-ζήτησης του

τουριστικού τομέα. Ταυτόχρονα λαμβάνονται υπόψη διάφορα στοιχεία όπως π.χ. οι οικονομικοί πόροι που καταναλώνονται κατά τη διάρκεια μιας τουριστικής περιήγησης, η επιλογή της διαμονής, η διατροφή, κ.α. και μέσω των αποτελεσμάτων της ανάλυσης αυτής δίνεται η δυνατότητα της διαμόρφωσης κατάλληλων πολιτικών πρακτικών, όπως για παράδειγμα, άνοιγμα νέων τουριστικών εγκαταστάσεων, επέκταση των ήδη υπαρχόντων, κ.α.

- **Πληροφορίες διαχείρισης περιβάλλοντος (Environment management information Systems) (EMIS).**

Το φαινόμενο του τουρισμού και ιδιαίτερα του υπερτουρισμού και του κορεσμού ορισμένων περιοχών, αποτελούν ένα από τα σημαντικότερα προβλήματα της σύγχρονης εποχής. Για το λόγο αυτό δημιουργήθηκαν τα Συστήματα Πληροφοριών Διαχείρισης Περιβάλλοντος (Environment management information Systems (EMIS), τα οποία αποτελούν σημαντικά εφόδια ως προς την εξέλιξη κάθε χώρας. Πιο συγκεκριμένα ο υπολογισμός των περιβαλλοντικών επιπτώσεων, από τις αυξανόμενες μαζικές τουριστικές ροές, μπορεί να αντιμετωπίσει μεγάλα και χρόνια προβλήματα. Τα EMIS παρέχουν πληροφορίες, μετά από επεξεργασία και ανάλυση των δεδομένων για το περιβάλλον και έχουν ως στόχο την περιβαλλοντική διαχείριση (αέρα, νερό, έδαφος), την οργάνωση, αλλά και την προστασία του περιβάλλοντος μέσα από διάφορες τεχνολογίες (παρακολούθηση αποβλήτων, εκπομπές άνθρακα κ.α.).

Χρησιμοποιούνται για να επεξεργάζονται, να αναλύουν, να παρακολουθούν και να βελτιώνουν όπου χρειάζεται τις πολιτικές πρακτικές σε σχέση με το περιβάλλον και την προστασία αυτού. Η περιβαλλοντική ρύπανση λόγω του εκσυγχρονισμού και η ανάγκη διαχείριση της, έκρινε απαραίτητη τη δημιουργία των (EMIS) για τη λήψη σοβαρών στρατηγικών αποφάσεων.

- **Γεωγραφικά Συστήματα Πληροφοριών (Geographic Information Systems) (GIS).**

Σημαντικό εργαλείο για τη διαχείριση του τουρισμού και την χαρτογράφηση του, δηλαδή την καταγραφή των τουριστικών μετακινήσεων, της διαμονής σε διάφορους προορισμούς κ.α. αποτελούν τα Γεωγραφικά Συστήματα Πληροφοριών. Αποτελούν ένα επωφελές εργαλείο στη διαδικασία λήψης αποφάσεων με γνώμονα την ορθή διαχείριση και διατήρηση των τουριστικών πόρων για έναν βιώσιμο τουρισμό. Τα Γεωγραφικά Συστήματα Πληροφοριών έχουν τη δυνατότητα να διαχειρίζονται και να αναλύουν χωρικά και γεωγραφικά δεδομένα βάσει συντεταγμένων. Ο βιώσιμος τουρισμός για να αναπτυχθεί χρειάζεται μία οργανωμένη και συντονισμένη προσπάθεια και τα ΓΣΠ αποτελούν ένα κατάλληλο εργαλείο διότι αποδίδουν δεδομένα σχετικά με την καταλληλότητα της γης σε μία περιοχή και τις ενδεχόμενες μελλοντικές

επενδύσεις σε αυτή. Χρησιμοποιούνται ιδιαίτερα κατά την υλοποίηση, την επεξεργασία και την εφαρμογή των σχεδίων πόλης αλλά και της τροποποίησης αυτών δίνοντας την δυνατότητα της εφαρμογής του σχεδίου, του καθορισμού χρήσεων γης, της ανάπτυξης νέων χρήσεων κλπ.

- **Παγκόσμιο σύστημα εντοπισμού θέσης (Global positioning system) (GPS).**

Κοσμογονική αλλαγή για την τουριστική δραστηριότητα αποτέλεσε η υλοποίηση και η εφαρμογή του Παγκόσμιου Συστήματος Εντοπισμού θέσης (GPS). Τα Παγκόσμια Συστήματα Εντοπισμού θέσης (GPS) άλλαξαν εντελώς τις δυνατότητες και τις προοπτικές που οι επισκέπτες βιώνουν τις διακοπές τους. Δόθηκε πλέον η δυνατότητα σε κάθε επισκέπτη ο οποίος διαθέτει μια smart συσκευή να μπορεί να κινείται σε μια ξένη χώρα-πόλη με τρομερή ευκολία απλά πατώντας στην smart συσκευή του την τοποθεσία την οποία θέλει να επισκεφτεί. Ταυτόχρονα δόθηκε η δυνατότητα τόσο της προβολής (από πλευράς των επιχειρήσεων) όσο και της εύρεσης (από πλευράς των επισκεπτών) σημείων ενδιαφέροντος, εστιατορίων, ξενοδοχείων, τουριστικών αξιοθέατων και όλα αυτά σε μηδενικό χρόνο παρέχοντας ατελείωτες πληροφορίες και παράλληλα εξοικονόμηση χρόνου.

Η ανάδειξη και η εξερεύνηση αποτελεί πλέον μια καθιερωμένη και τυπική διαδικασία παγκοσμίως. Για τον εκσυγχρονισμό και τις απαιτήσεις του τουρισμού δημιουργήθηκαν οι ψηφιακοί τουριστικοί χάρτες οι οποίοι βασίζονται στα Παγκόσμια Συστήματα Εντοπισμού θέσης (GPS) όπου μέσω αυτών εντοπίζονται συγκεκριμένα σημεία και τοποθεσίες. Το GPS αποτελεί ένα παγκόσμιο σύστημα εύρεσης της γεωγραφικής θέσης ενός ακίνητου, ή ενός κινούμενου χρήστη και η λειτουργία του βασίζεται σε ένα σύστημα εικοσιτεσσάρων (24) δορυφόρων οι οποίοι βρίσκονται στη γη και είναι εφοδιασμένοι με ειδικούς πομποδέκτες. Το Δορυφορικό αυτό σύστημα πλοήγησης παρέχει πληροφορίες σχετικά με την ανθρώπινη κινητικότητα, δίνοντας επίσης λύση στο τεράστιο πρόβλημα του σύγχρονου ανθρώπου που αποτελεί η έλλειψη του χρόνου, παρέχοντας εναλλακτικές λύσεις σχετικά με σύντομες διαδρομές και τρόπους αποφυγής της κυκλοφοριακής συμφόρησης. Επίσης παρέχει δεδομένα σχετικά με τα όρια ταχύτητας στους δρόμους, τα υψόμετρα κ.α. Είναι λειτουργικά και παρέχουν τα δεδομένα αυτά οποιαδήποτε στιγμή σε όλο το μήκος και πλάτος της γης.

Είναι ευρέως διαδεδομένο τα τελευταία χρόνια δίνοντας στον χρήστη μοναδικές δυνατότητες, όπως για παράδειγμα ένας τουρίστας μπορεί μέσω αυτών να κινείται σε μια ξένη χώρα σαν να ήταν γνώστης αυτής από χρόνια, να μπορεί να βρίσκει ανά πάσα στιγμή οποιαδήποτε πληροφορία για τουριστικό κατάλυμα, ξενοδοχείο, εστιατόριο, αξιοθέατο κλπ. και να οδηγείτε σε αυτό με μοναδική ευκολία. Συνέβαλε αποφασιστικά στην εξοικονόμηση χρόνου και προσπάθειας των επισκεπτών, και παράλληλα βελτίωσε την ποιότητα των διακοπών του.

- **Έξυπνο σύστημα μεταφορών και τουρισμού (ITTS: Intelligent Transport and Tourism System)**.

Πρόκειται για λογισμικά τα οποία βάσει του εντοπισμού της τοποθεσίας στην οποία βρίσκεται ο χρήστης, του παρέχονται πληροφορίες και δεδομένα σχετικά με την κυκλοφορία της συγκεκριμένης περιοχής, του προσφέρουν καθοδήγηση όσον αφορά τα δίκτυα μεταφοράς, τον ενημερώνουν για διαθέσιμα τουριστικά καταλύματα και υποδομές σε μία περιοχή, σχετικά με το φαγητό, τη διασκέδαση ακόμη και δεδομένα για τις δομές υγείας σε περίπτωση έκτακτης ανάγκης. Είναι ένα από τα πιο απαραίτητα εργαλεία στον τομέα του τουρισμού το οποίο σχεδιάστηκε για την διευκόλυνση των επισκεπτών.

- **Λογισμικό πρόβλεψης καιρού (Weather, climate and ocean change forecasting software)**.

Πρόκειται για προγράμματα λογισμικού τα οποία χρησιμοποιούν διάφορα αριθμητικά μοντέλα πρόβλεψης, αλγόριθμους και μαζί με διάφορες τεχνικές ανάλυσης στοχεύουν στην παροχή πληροφοριών σχετικά με την ακριβή πρόγνωση του καιρού για χρονικά διαστήματα που κυμαίνονται από μερικές ώρες έως και ημέρες. Σημαντικός παράγοντας στη λήψη απόφασης πραγματοποίησης επίσκεψης σε μία χώρα, αλλά και της επιτυχής λειτουργίας των πολλαπλών τουριστικών επιχειρήσεων, αποτελεί ο καιρός. Οι κλιματικές συνθήκες είναι κατά κύριο λόγο το κίνητρο επιλογής ενός προορισμού και τα λογισμικά πρόβλεψης καιρού αποτελούν σημαντικό εργαλείο για τον σχεδιασμό, την οργάνωση έως και την πραγματοποίηση ενός ταξιδιού. Για παράδειγμα ο εποχικός τουρισμός (θερινός ή χειμερινός) είναι άμεσα συνυφασμένος με τον καιρό και το κλίμα. Θερινοί τουριστικοί προορισμοί, όπως τα νησιά της Ελλάδας, βασίζουν την λειτουργία τους στον καιρό, αν λοιπόν οι καιρικές συνθήκες για κάποιο λόγο μεταβληθούν τους θερινούς μήνες λειτουργία τους τότε πλήγεται όλος ο τουριστικός κλάδος. Το αντίστοιχο ισχύει και τον εποχικό χειμερινό τουρισμό, αν δηλαδή σε χιονοδρομικά κέντρα και θέρετρα δεν υπάρχει η απαιτούμενη ποσότητα χιονιού δεν μπορούν να λειτουργήσουν, με αποτέλεσμα την μειωμένη επισκεψιμότητα και την οικονομική ζημία αυτών. Τα λογισμικά πρόβλεψης καιρού είναι επίσης απαραίτητα και στον τομέα των μεταφορών, είτε αφορά τις χερσαίες μεταφορές, είτε τις θαλάσσιες, είτε τις εναέριες, παρέχοντας πληροφορίες σχετικά με τη πρόγνωση των καιρικών φαινομένων και την πραγματοποίηση ή μη ενός ταξιδιού.

Από την ανάλυση των παραπάνω ψηφιακών εφαρμογών συμπεραίνεται ότι ο τουριστικός τομέας έχει ενσωματώσει στην καθημερινή λειτουργία του τεχνολογίες οι οποίες έχουν εξελίξει τόσο την έννοια της πληροφόρησης για κάθε τουριστικό προϊόν, όσο και την

διανομή αυτού. Έχει ανάγκη το τουριστικό προϊόν σε άλλο επίπεδο προσδίδοντάς του μοναδικές δυνατότητες τόσο κατά την αναζήτηση, την κράτηση και πληρωμή μιας ταξιδιωτικής εμπειρίας όσο και στην υλοποίηση και στην πραγμάτωση αυτής. Η ΤΠΕ παρέχει σημαντικά εργαλεία και πληροφορίες έτσι ώστε κάποιος να μπορεί να βιώσει μια πιο ποιοτικότερη και πληρέστερη εμπειρία, με ταυτόχρονη εξοικονόμηση χρόνου και πόρων στην ταξιδιωτική του αυτή περιπλάνηση και όλα αυτά με απόλυτο σεβασμό στο φυσικό περιβάλλον, καθιστώντας το βιώσιμο.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3^ο - Αειφόρος τουριστική ανάπτυξη & Νέες Τεχνολογίες

3.1 Βασικός ορισμός της αειφόρου ανάπτυξης & της αειφόρου τουριστικής ανάπτυξης

Στο κεφάλαιο αυτό θα πραγματοποιηθεί αναφορά στην αειφόρο τουριστική ανάπτυξη και στη συμβολή των Νέων Τεχνολογιών στον τομέα αυτό. Η έρευνα αυτή επεξεργάζεται σε αρχικό στάδιο τον ορισμό της αειφόρου ανάπτυξης.

Η λέξη αειφόρος ανάπτυξη ή βιώσιμη ανάπτυξη χρησιμοποιήθηκε για πρώτη φορά στην έκθεση της Brundtland το 1987 με θέμα «το Περιβάλλον και την Ανάπτυξη» της Διεθνούς Επιτροπής. Σύμφωνα με την έκθεση αυτή αειφόρος ανάπτυξη, είναι η ανάπτυξη μέσω της οποίας καλύπτονται οι ανάγκες των σημερινών ανθρώπων, χωρίς να επιβαρύνεται η δυνατότητα κάλυψης των αναγκών των μελλοντικών γενεών. Με απλά λόγια η ικανοποίηση αναγκών κοινής ωφέλειας του παρόντος, οι οποίες προκύπτουν από το περιβάλλον (οξυγόνο, νερό, τροφή κ.α.), αλλά και από το κοινωνικοοικονομικό περιβάλλον (ισότητα, δικαιώματα, εκπαίδευση, εργασία κ.α.) πρέπει να καλύπτονται με τέτοιο τρόπο, ώστε και οι μελλοντικές γενεές να έχουν την ίδια δυνατότητα κάλυψης αυτών. Να υπάρχει δηλαδή ισορροπία και ισότητα στις γενεές του παρόντος σε σχέση με τις γενεές του μέλλοντος. Ο ορισμός της αειφόρου ανάπτυξης από μόνος του υποδηλώνει τον μακροπρόθεσμο χαρακτήρα της και στην έκθεση της Brundtland κατέστη σαφές ότι μέσω της διατήρησης του φυσικού περιβάλλοντος προκύπτει η βιωσιμότητα της οικονομίας και της κοινωνίας.

Το 1992 στο Ρίο Ντε Τζανέιρο της Βραζιλίας στη Διάσκεψη Κορυφής των Ηνωμένων Εθνών οι ηγέτες περισσότερων από 100 χωρών ψήφισαν στα πλαίσια της βιώσιμης ανάπτυξης την Agenda 21. Αποτελούσε ένα σχέδιο δράσεων όλων των χωρών σε τοπικό επίπεδο με τη συμμετοχή των κυβερνήσεων, αλλά και του κόσμου, με κύριο στόχο τη διάσωση του πλανήτη από την υπερεκμετάλλευση, τη καταπολέμηση της φτώχειας και της υπανάπτυξης έως το 2000.

Το 2015 στη Σύνοδο Κορυφής του ΟΗΕ για την Αειφόρο Ανάπτυξη επαναπροσδιορίστηκαν οι αρχικοί στόχοι της Agenda 21 λόγω χαμηλών προσδοκιών που αφορούσαν την κλιματική κρίση παγκοσμίως λόγω της ανθρώπινης παρέμβασης, τις ανθρώπινες ανισότητες, τη φτώχεια κ.α. και τέθηκαν νέοι στόχοι και κατευθύνσεις μέσω της Ατζέντας 2030. Η Ατζέντα 2030 περιλαμβάνει συνολικά 17 στόχους Βιώσιμης Ανάπτυξης (Sustainable Development Goals, SDGs) όπου μέσω της επίτευξής τους ο κόσμος θα είναι δίκαιος, ειρηνικός και θα επικρατεί ευημερία σε ένα υγιές σύμπαν. Οι 17 στόχοι Β.Α. δίνουν έμφαση στην τεχνολογία, την επιστήμη και την καινοτομία στους τομείς του περιβάλλοντος, της οικονομίας και της κοινωνίας. Πρωταρχικό ρόλο για την επίτευξη όλων των παραπάνω στόχων και

προτεραιοτήτων αποτελεί η εκπαίδευση. Μέσω της εκπαίδευσης όλοι οι άνθρωποι θα κατανοήσουν την ανάγκη για αλλαγή σε όλους τους τομείς της ζωής, ώστε αυτός ο πλανήτης να συνεχίσει να είναι βιώσιμος. Το σημαντικότερο στοιχείο για την επίτευξη της βιώσιμης ανάπτυξης είναι η αλλαγή της καταναλωτικής κουλτούρας του ανθρώπου.

Τα πεδία δραστηριότητας των 17 στόχων για τη Βιώσιμη ανάπτυξη τα οποία ψηφίστηκαν από τα κράτη μέλη του Ο.Η.Ε. είναι τα εξής:

1. Μηδενική φτώχεια	9. Βιομηχανία, Καινοτομία & Υποδομές
2. Μηδενική πείνα	10. Λιγότερες ανισότητες
3. Καλή υγεία και ευημερία	11. Βιώσιμες πόλεις & κοινότητες
4. Ποιοτική εκπαίδευση	12. Υπεύθυνη κατανάλωση & παραγωγή
5. Ισότητα των φύλων	13. Δράση για το κλίμα
6. Καθαρό νερό-αποχέτευση	14. Ζωή στο νερό
7. Φθινή και καθαρή ενέργεια	15. Ζωή στη στεριά
8. Αξιοπρεπής εργασία και οικονομική ανάπτυξη	16. Ειρήνη, δικαιοσύνη & ισχυροί θεσμοί
	17. Συνεργασία για τους στόχους.

Όπως έγινε αναφορά και πρότερα αιεφόρος ή βιώσιμη ανάπτυξη εννοείται η ανάπτυξη που επιδρά σε όλα τα επίπεδα της ζωής ενός ανθρώπου (οικονομικά-κοινωνικά-περιβαλλοντικά). Η ανάπτυξη αυτή δημιουργείται και εξελίσσεται με τρόπο αιεφορικό έτσι ώστε όλοι και όλες να έχουν ίσες ευκαιρίες στο παρόν, αλλά και στο μέλλον οι επόμενες γενεές, και με γνώμονα πάντα τον σεβασμό στο περιβάλλον.

Όσον αφορά τον αιεφόρο τουρισμό και την τουριστική ανάπτυξη έχουν δοθεί αρκετές ερμηνείες κατά καιρούς. Αιεφόρος ή βιώσιμος τουρισμός σύμφωνα με τον Παγκόσμιο Οργανισμό Τουρισμού, είναι ο τουρισμός ο οποίος ανταποκρίνεται στις ανάγκες των σημερινών τουριστών και των περιοχών υποδοχής, ενώ παράλληλα προστατεύει και ενισχύει τις ευκαιρίες για την ύπαρξή του στο μέλλον (World Tourism Organization, 1993, p. 7).

Το 1992 ο Shirley Eber στο βιβλίο του «Beyond the Green Horizon: Principles for Sustainable Tourism» απέδωσε στον βιώσιμο τουρισμό της εξής ορολογία: “Βιώσιμος τουρισμός είναι ο τουρισμός όπου μαζί με τις υπάρχουσες υποδομές τόσο στο σήμερα όσο και στο αύριο, λειτουργεί και θα λειτουργεί εντός των φυσικών δυνατοτήτων των πόρων. Ο τουρισμός αυτός αναγνωρίζει τη συμβολή των ανθρώπων και των κοινοτήτων, τα έθιμα και τον τρόπο ζωής τους, συμβάλλοντας με αυτό τον τρόπο στη τουριστική εμπειρία, αποδεχόμενος ότι οι άνθρωποι αυτοί πρέπει να έχουν δίκαιο μερίδιο στα οικονομικά οφέλη των ντόπιων κατοίκων και κοινοτήτων στις περιοχές υποδοχής (Eber, 1992, p. 3).

Το 1995 η Επιτροπή Υπαίθρου, όρισε τον βιώσιμο τουρισμό ως τον τουρισμό εκείνο βάσει του οποίου ενισχύονται οι τοπικές οικονομίες, δίχως όμως να βλάπτονται τα φυσικά οικοσυστήματα.

Ένας ακόμη ορισμός για τον βιώσιμο τουρισμό δόθηκε από τον Bill Bramwell το 1996 στο βιβλίο «Sustainable Tourism Management» όπου σύμφωνα με αυτόν, αειφόρος τουρισμός είναι ο τουρισμός που λαμβάνει έκταση πολύ γρήγορα, σε συνάρτηση βέβαια με την χωρητικότητα των υποδομών φιλοξενίας, τον πληθυσμό των περιοχών αυτών, αλλά και το περιβάλλον. Ο τουρισμός αυτός έχει απόλυτο σεβασμό στο περιβάλλον και όλες οι δραστηριότητες και ενέργειες έχουν στόχο την διατήρηση αυτού. Ο σεβασμός αυτός είναι κρίσιμο στοιχείο ιδιαίτερα σε περιοχές οι οποίες είναι τουριστικά κορεσμένες, οπότε η υπευθυνότητα αποτελεί και βιωσιμότητα. Σύμφωνα με τον Bramwell η βιώσιμη ανάπτυξη είναι αποτέλεσμα της σωστής εμπλοκής και διαχείρισης των ακόλουθων επιπέδων: περιβαλλοντικών, πολιτικών, οικονομικών, κοινωνικών, πολιτιστικών, διαχειριστικών και κυβερνητικών.

Από τα παραπάνω συμπεραίνεται ότι αειφόρος τουριστική ανάπτυξη είναι η ανάπτυξη η οποία προκαλείται από την μετακίνηση των ανθρώπων σε ένα τόπο, είτε για λόγους αναψυχής και διασκέδασης, είτε για λόγους επαγγελματικούς, ερευνητικούς κ.α. και μέσω αυτής της μετακίνησης η οποία επιφέρει την πραγματοποίηση διαφόρων ενεργειών και δραστηριοτήτων, προκύπτουν διάφορες οικονομικές και κοινωνικές συναλλαγές. Οι οικονομικές και κοινωνικές αυτές συναλλαγές δημιουργούνται σεβόμενες το υπάρχον σύστημα φιλοξενίας, τον πληθυσμό της επισκεπτόμενης περιοχής, αλλά και το φυσικό περιβάλλον πάνω στο οποίο είναι δομημένο όλο το τουριστικό σύστημα. Η σωστή και υπεύθυνη διαχείριση των φυσικών περιβαλλοντικών και ανθρώπινων πόρων τόσο από την πλευρά του επισκέπτη, όσο και από την πλευρά των φορέων υποδοχής, επιφέρουν την βιώσιμη ανάπτυξη της συγκεκριμένης τουριστικής περιοχής αλλά και όλου του τουριστικού κλάδου. Αυτό έχει σαν αποτέλεσμα να καλύπτονται τόσο οι ανάγκες του σημερινού πληθυσμού, όσο και οι ανάγκες των επόμενων γενεών σε ένα υγιές πράσινο περιβάλλον.

Η βιώσιμη ανάπτυξη εκτός από την ύπαρξη και διατήρηση του παραγόμενου κεφαλαίου το οποίο προκύπτει από τις διάφορες συναλλαγές του τουρισμού, προϋποθέτει και τη διατήρηση του φυσικού και ανθρώπινου κεφαλαίου. Και ενώ το παραγόμενο κεφάλαιο μπορεί να αποτελεί μία σχετικά εύκολη διαδικασία διατήρησης του μέσα στο χρόνο, μέσω σωστών στρατηγικών σχεδιασμών και επενδύσεων, αντιθέτως η διατήρηση των φυσικών πόρων αποτελεί μία δύσκολη διαδικασία, διότι οι συνεχείς επενδύσεις για την κάλυψη των αναγκών του αυξανόμενου τουρισμού συνεπάγεται αυτόματα την συνεχή μείωση των φυσικών πόρων. Άρα η βιώσιμη ανάπτυξη απαιτεί την διατήρηση του φυσικού περιβάλλοντος σε ένα ικανοποιητικό επίπεδο με

το πέρασμα των χρόνων, έτσι ώστε οι μελλοντικές γενεές να μπορούν να απολαύουν μία άνετη ζωή.

Όλες οι χώρες έχουν προσθέσει στις πολιτικές τους δράσεις νομοσχέδια σχετικά με την Ενίσχυση της Βιώσιμης Τουριστικής Ανάπτυξης. Στην Ελλάδα τον Οκτώβριο του 2023 ψηφίστηκε το νομοσχέδιο 5061/2023 (ΦΕΚ Α'179 - 30.10.2023) του Υπουργείου Τουρισμού με θέμα «Διατάξεις για την ενίσχυση της Βιώσιμης Τουριστικής Ανάπτυξης». Σύμφωνα με το ανωτέρω νομοσχέδιο ο Ελληνικός Τουρισμός ύστερα από μία σειρά μέτρων και ενεργειών όπου στόχο έχουν την ενίσχυση της τουριστικής ανάπτυξης ώστε να καταστεί βιώσιμη, καθώς και τη δημιουργία παρεχόμενων τουριστικών υπηρεσιών υψηλού επιπέδου, θα κινείται σε τροχιά ανάπτυξης, με αύξηση των επενδύσεων αλλά και της απασχόλησης, ενώ παράλληλα θα δημιουργούνται ευνοϊκότερες συνθήκες για μακροπρόθεσμη ανάπτυξη με επίκεντρο τη βιωσιμότητα, την ενίσχυση της κοινωνικής συνοχής, τον σεβασμό στον άνθρωπο και τις τοπικές κοινωνίες, αλλά με σημαντικότερο γνώμονα τον απόλυτο σεβασμό στο φυσικό του περιβάλλον. Στόχος όλων είναι η σύνθεση ενός πρότυπου βιώσιμου τουριστικού προϊόντος ικανού να ανταπεξέλθει στο διεθνές ανταγωνιστικό περιβάλλον.

Εικόνα 5. Βιώσιμη Τουριστική Ανάπτυξη.

Πηγή: *Businessnews.gr*.

3.2 Η συμβολή των Νέων Τεχνολογιών στην αειφόρο τουριστική ανάπτυξη

Έχουν πραγματοποιηθεί πολλές έρευνες σχετικά με την επίδραση των Νέων Τεχνολογιών στην αειφόρο τουριστική ανάπτυξη. Ο τουρισμός όπως αναφέρθηκε σε προηγούμενα κεφάλαια, αποτελεί μία από τις μεγαλύτερες βιομηχανίες στο κόσμο με μεγάλη επίδραση στην οικονομία και στο ΑΕΠ των χωρών. Η ύπαρξη του στηρίζεται ως επί τω πλείστων στους φυσικούς και ανθρώπινους πόρους, αλλά σπουδαίο ρόλο στην εξάπλωσή του διαδραματίζει η πολιτιστική και πολιτισμική κληρονομιά κάθε χώρας. Στοιχεία τα οποία αποτελούν κίνητρο και ώθηση στο να

επισκεφτεί κάποιος μία χώρα. Παρότι όμως, στηρίζει την οικονομία κάθε χώρας προσφέροντας νέες θέσεις εργασίας, μειώνοντας με αυτό τον τρόπο την ανεργία και παρέχοντας οικονομική ανάπτυξη στην κάθε τουριστική περιοχή, ωστόσο σε πολλές χώρες έχει αρνητικό αντίκτυπο περιβαλλοντικά, αλλά και κοινωνικά με αποτέλεσμα να πλήγεται σε μεγάλο βαθμό ο στόχος της βιώσιμης ανάπτυξης.

Σε πολλές χώρες με μαζικό τουρισμό παρατηρείται μία διαρκής υποβάθμιση των φυσικών πόρων λόγω της υπερεκμετάλλευσης τους για την κάλυψη των εκτεταμένων αναγκών που προκύπτουν. Επίσης διαπιστώνεται αύξηση της εκπομπής αερίων, ηχορύπανση κ.α. Επιπλέον οι εργασίες έρευνας και εξορύξεων πετρελαίου για την κάλυψη των αναγκών των μεταφορών του τουριστικού τομέα είτε αυτές είναι εναέριες, είτε θαλάσσιες, είτε χερσαίες, προκαλούν εκτεταμένη ρύπανση στις ακτογραμμές με τεράστιο πλήγμα στην αλιεία, τις υδατοκαλλιέργειες, αλλά και στη μεταποίηση αλιευτικών προϊόντων. Η αποψίλωση των δασών και η μετατροπή τους σε καλλιεργήσιμες εκτάσεις, ούτως ώστε να καλυφθούν οι επιπλέον ανάγκες σε τρόφιμα λόγω της αύξηση του τουρισμού τις τελευταίες δεκαετίες, επέφερε σοβαρές αρνητικές συνέπειες στο φυσικό περιβάλλον. Τα δάση όπως είναι γνωστό απορροφούν τεράστιες ποσότητες διοξειδίου του άνθρακα, έναν σημαντικό παράγοντα που για χρόνια επηρεάζει την υπερθέρμανση του πλανήτη. Σύμφωνα με έρευνα του Οργανισμού Ηνωμένων Εθνών ένα δισεκατομμύριο στρέμματα έχουν αποψιλωθεί από το 1990 μέχρι σήμερα με κύριο λόγο αποψίλωσης, τη γεωργία.

Στα προβλήματα αυτά που αντιμετωπίζει ο πλανήτης, π.χ. υπερθέρμανση, ενέργεια, κλιματική αλλαγή, υπερεκμετάλλευση φυσικών πόρων, εκπομπές CO₂ κ.α., οι Νέες Τεχνολογίες μπορούν να διαδραματίσουν σημαντικό ρόλο ως προς την κατεύθυνση της βιώσιμης τουριστικής ανάπτυξης. Ακολουθούν μερικά παραδείγματα σχετικά με την επίδραση των Νέων Τεχνολογιών στην αειφόρο τουριστική ανάπτυξη.

Η είσοδος και εξάπλωση του internet παγκοσμίως και στη συνέχεια η δημιουργία των συστημάτων κρατήσεων CRS & GDS, των ιστοσελίδων (WEBSITES), η υιοθέτηση λειτουργίας των ηλεκτρονικών εισιτηρίων κ.α. μείωσαν το κόστος παραγωγής έντυπου υλικού παροχής πληροφοριών και υπηρεσιών και παράλληλα αύξησαν τις πωλήσεις. Όλες οι αεροπορικές εταιρείες, τουριστικοί πράκτορες, γραφεία ενοικιάσεων, τουριστικά καταλύματα, ξενοδοχεία, εστιατόρια, μέσα μαζικής μεταφοράς και γενικότερα όλος ο τουριστικός κλάδος για να προωθήσει τα προϊόντα του και τις υπηρεσίες τους δεν χρειάζεται να επενδύσει σε έντυπη μορφή. Η παραγωγή διαφημιστικών φυλλαδίων, είναι ένα σύστημα παροχής πληροφοριών το οποίο βασίζεται στο γραμμικό οικονομικό μοντέλο, δηλαδή τη μετατροπή των πρώτων υλών σε προϊόντα που χρησιμοποιούνται, καταναλώνονται και στη συνέχεια απορρίπτονται. Αυτή η

διαδικασία όμως έχει σαν αποτέλεσμα τη συγκέντρωση μεγάλων ποσοτήτων ρύπων και απόβλητων και ταυτόχρονα αποβαίνει στη συρρίκνωση των φυσικών πόρων. Η χρήση και υιοθέτηση συστημάτων που βασίζονται στις ΤΠΕ βοηθούν τις τουριστικές επιχειρήσεις να ακολουθήσουν βιώσιμα συστήματα παραγωγής, αλλά και κατανάλωσης, τα οποία έχουν ως πρότυπο την κυκλική οικονομία. Δηλαδή τη χρήση ανανεώσιμων πρώτων υλών οι οποίες έχουν μεγαλύτερο χρόνο ζωής και ταυτόχρονα μειώνεται η χρήση των φυσικών πόρων.

Η εγκατάσταση και λειτουργία έξυπνων συστημάτων αυτοματισμού σε ξενοδοχεία, τουριστικά καταλύματα, εστιατόρια κ.α. τα οποία παρακολουθούν και ρυθμίζουν τη λειτουργία των συστημάτων φωτισμού, θέρμανσης, εξαερισμού και κλιματισμού, επέφερε σημαντικές αλλαγές στη μείωση της ενέργειας σε ποσοστά που ανέρχονται σε 20% με 30%. Σε παγκόσμια κλίμακα το λειτουργικό κόστος των επιχειρήσεων, σε ποσοστό περίπου 23%, συνδέεται με την ενέργεια. Τα παλαιότερα χρόνια οι τουριστικές επιχειρήσεις λόγω απαρχαιωμένων τεχνολογικών συστημάτων, αλλά και λόγω πεπαλαιωμένου εξοπλισμού είχαν σημαντικές απώλειες ενέργειας, γεγονός που καθιστούσε τη λειτουργία τους οικονομικά ασύμφορη. Σύμφωνα με την Ευρωπαϊκή Επιτροπή, η εξοικονόμηση ενέργειας αποτελεί έναν από τους πιο εύκολους και αποδοτικούς τρόπους βάσει των οποίων καταπολεμείται η κλιματική αλλαγή και βελτιώνεται η ανταγωνιστικότητα των επιχειρήσεων με ταυτόχρονη μείωση του ενεργειακού τους κόστους. Η ενεργειακή αναβάθμιση των κτιρίων σε συνάρτηση με τις ψηφιακές τεχνολογίες αποτελούν σημαντικούς παράγοντες στη μείωση της ενέργειας, δημιουργώντας επιχειρήσεις ανθεκτικές στο χρόνο σε ένα πράσινο περιβάλλον.

Μέσα από μελέτες τα τελευταία χρόνια παρατηρείται σημαντική μείωση στις εκπομπές διοξειδίου του άνθρακα, έναν παράγοντα που για χρόνια αποτελούσε ανασταλτικό συστατικό για την βιωσιμότητα του περιβάλλοντος. Η χρήση του εργαλείου υπολογισμού άνθρακα τόσο για τα τουριστικά καταλύματα και ξενοδοχεία, όσο και στον τομέα των αερομεταφορών επέφερε σημαντική μείωση στο αποτύπωμα του άνθρακα.

Στον τομέα των αερομεταφορών χαρακτηριστικό παράδειγμα είναι η Αεροπορική εταιρεία Αιγαίου (AEGEAN) όπου το 2022 κατάφερε στις πτήσεις της, μείωση των εκπομπών CO₂ κατά 9-10% σε σχέση με το 2019. Αυτό οφείλεται στο γεγονός ότι ενέταξε στο στόλο της, νέα αεροσκάφη (Airbus A320/321 neo), τα οποία διαθέτουν κινητήρες νέας τεχνολογίας. Τα νέα αυτά αεροσκάφη εξασφαλίζουν 19-23% χαμηλότερο αποτύπωμα CO₂ σε σχέση με τα αεροσκάφη της προηγούμενης γενιάς Airbus και έως 50% χαμηλότερο αποτύπωμα CO₂ από τα πρώτα αεροσκάφη της εταιρείας του 1999. Η χρήση κινητήρων υψηλής τεχνολογίας στα Airbus neo (New Engine Option) συμβάλλουν σε δύο άξονες: Ο ένας είναι η μείωση των εκπομπών CO₂ και οξειδίου του αζώτου (NO_x), ανά πτήση και ο δεύτερος είναι ο περιορισμός στο αποτύπωμα του

θορούβου. Παράλληλα είναι εφοδιασμένα με επαναχρησιμοποιούμενα ή πλήρως ανακυκλωμένα υλικά εξυπηρέτησης, με στόχο τον σεβασμό του περιβάλλοντος.

Επίσης στο στόχο μείωσης των εκπομπών CO₂ η AEGEAN από τον Ιούλιο του 2021 έχει ξεκινήσει δοκιμές χρήσης βιώσιμου αεροπορικού καυσίμου (SAF) στο πλαίσιο του net zero 2050 των Ηνωμένων Εθνών. Ενώ από τον Ιούλιο του 2022 χρησιμοποιεί συστηματικά το SAF σε όλες τις πτήσεις της οι οποίες προέρχονται από το αεροδρόμιο της Θεσσαλονίκης. Το SAF είναι ένα καύσιμο το οποίο προέρχεται από πρώτες ύλες οι οποίες προκύπτουν από αστικά στερεά απόβλητα, από κυταρρινικά απόβλητα, από μαγειρικά έλαια, από φυτά, από ενέργεια και υδρογόνο που προέρχονται από ανανεώσιμες πηγές ενέργειας. Μέσω μιας διαδικασίας η οποία λαμβάνει υπόψη της όλες τις πτυχές του ζητήματος αυτού σχετικά με τον υπολογισμό της ποσότητας των εκπομπών του διοξειδίου του άνθρακα κατά τη διάρκεια ζωής ενός καυσίμου, η συνολική μείωση των εκπομπών αερίων του θερμοκηπίου η οποία επέρχεται από τη χρήση του SAF υπολογίζεται ότι ανέρχεται σε ποσοστό 70 % ή πάνω από το 90 % σε σχέση με άλλα ορυκτά καύσιμα που χρησιμοποιούνται στα αεροσκάφη.

Στο πλαίσιο αυτό η Google το 2021 υιοθέτησε την εξής πολιτική, να αναφέρει δίπλα σε κάθε πτήση στοιχεία σχετικά με την εκπομπή CO₂. Στόχος αυτής της πολιτικής είναι να ωθήσει τις αεροπορικές εταιρείες να μειώσουν τα κατάλοιπα που αποφέρουν οι αερομεταφορές και να γίνουν με αυτό τον τρόπο πιο ανταγωνιστικές. Στο δρόμο που χάραξε η Google, ακολούθησαν η Skyscanner και αμέσως μετά η Booking.com με την ιστοσελίδα Travel Sustainable η οποία διαθέτει παρόχους ταξιδιωτικών καταλυμάτων. Μέσω αυτής της ιστοσελίδας ο πελάτης μπορεί να επιλέξει τουριστικό κατάλυμα το οποίο εφαρμόζει πρακτικές βιωσιμότητας. Τα ακίνητα τα οποία συμμετέχουν στο Travel Sustainable της Booking.com και εφαρμόζουν τις πρακτικές βιωσιμότητας έχουν στοχεύσει σε πέντε βασικούς άξονες: τη διαχείριση των απόβλητων, την κατανάλωση της ενέργειας σε συνάρτηση με τα αέρια θερμοκηπίου, την κατανάλωση του νερού, την στήριξη των τοπικών κοινοτήτων και το σημαντικότερο την προστασία του φυσικού περιβάλλοντος. Στη πράξη αυτό αποτυπώνεται με τη χρήση φωτιστικών LED για τη μείωση της ενέργειας, λειτουργία του ακινήτου σε ποσοστό 100% με ανανεώσιμες πηγές ενέργειας, απαγόρευση αντικειμένων μιας χρήσης από πλαστικό υλικό, αλλά και επενδύσεις στη τοπική κοινωνία μέσω έργων από ένα μέρος των ποσοστών κέρδους των καταλυμάτων. Με την υιοθέτηση αυτών των πολιτικών διαπιστώνεται μία σημαντική αύξηση της χρήσης των μεθόδων παραγωγής ενέργειας μέσω φυσικών διαδικασιών (αιολική ενέργεια, ηλιακή ενέργεια, υδραυλική ενέργεια, γεωθερμική κ.α.), γεγονός που συμβάλλει στο στόχο της επίτευξης της βιώσιμης ανάπτυξης με χρονοδιάγραμμα το 2030.

Στον τομέα των θαλάσσιων μεταφορών, αλλά και των χερσαίων μεταφορών (λεωφορεία) η αντικατάσταση του πετρελαίου με το Υγροποιημένο Φυσικό Αέριο (LNG – Liquefied Natural Gas) έδωσε το πράσινο φως στην κίνηση των βαρέων οχημάτων. Το υγροποιημένο φυσικό αέριο (LNG) χαρακτηρίζεται από μία σειρά συγκριτικών πλεονεκτημάτων σε αντίθεση με τη χρησιμοποίηση του πετρελαίου. Πρωτίστως αποτελεί ένα φθινό και ασφαλές καύσιμο και ένα από τα βασικότερα χαρακτηριστικά του είναι ότι εκλύει πολύ λιγότερες εκπομπές οξειδίου του αζώτου (NOx), Οξείδιο του θείου (Sox) και σωματιδίων πετρελαίου (PM), αλλά εξίσου σημαντική είναι η συνεισφορά του στη μείωση των εκπομπών αερίων του θερμοκηπίου σε αντίθεση με το πετρέλαιο. Διεισδύοντας στα παραπάνω πλεονεκτήματα, το (LNG) μπορεί να αντικαταστήσει στο άμεσο μέλλον τα υγρά καύσιμα στα πλοία, αλλά και στα βαρέα οχήματα (λεωφορεία-φορτηγά) λόγω της δυνατότητάς του που υπολογίζεται να μειώσει τις εκπομπές (CO₂) κατά 25%, του (NOx), κατά 90% του (Sox) και των (PM) κατά 99%. Στοιχεία τα οποία αποτελούν από τους σημαντικότερους παράγοντες ρύπανσής της ατμόσφαιρας.

Η απανθρακοποίηση του θαλάσσιου τομέα μεταφορών, αλλά και των χερσαίων μεταφορών, με την συμμετοχή ανθρακικών ουδέτερων (Carbon Neutral) καυσίμων αποτελεί παγκόσμιο στόχο έως το 2050, για την αποτροπή της κλιματικής αλλαγής. Στην Ελλάδα η εταιρεία η Blue Grid, θα εγκαινιάσει μία νέα εποχή από τον Μάρτιο του 2024 στην αγορά των λεγόμενων καθαρών καυσίμων, αναπτύσσοντας το πρώτο δίκτυο πρατηρίων Υγροποιημένου Φυσικού Αερίου (LNG – Liquefied Natural Gas) με στόχο τον ανεφοδιασμό φορτηγών και λεωφορείων. Στο προσεχές μέλλον, θα διατίθεται Ανανεώσιμο LNG (BioLNG) παραγόμενο από αγροτικά και κτηνοτροφικά απόβλητα, ανοίγοντας την πόρτα για κίνηση βαρέων οχημάτων με 100% ΑΠΕ για πρώτη φορά στην Ελλάδα. Η ευθύνη των χωρών απέναντι στην κλιματική αλλαγή και την αποτροπή αυτής, δεν πρέπει να οδηγήσει στην καταστροφή της τουριστικής βιομηχανίας, αλλά στην εξεύρεση βιώσιμων μέσων και λύσεων για την ανάπτυξή του.

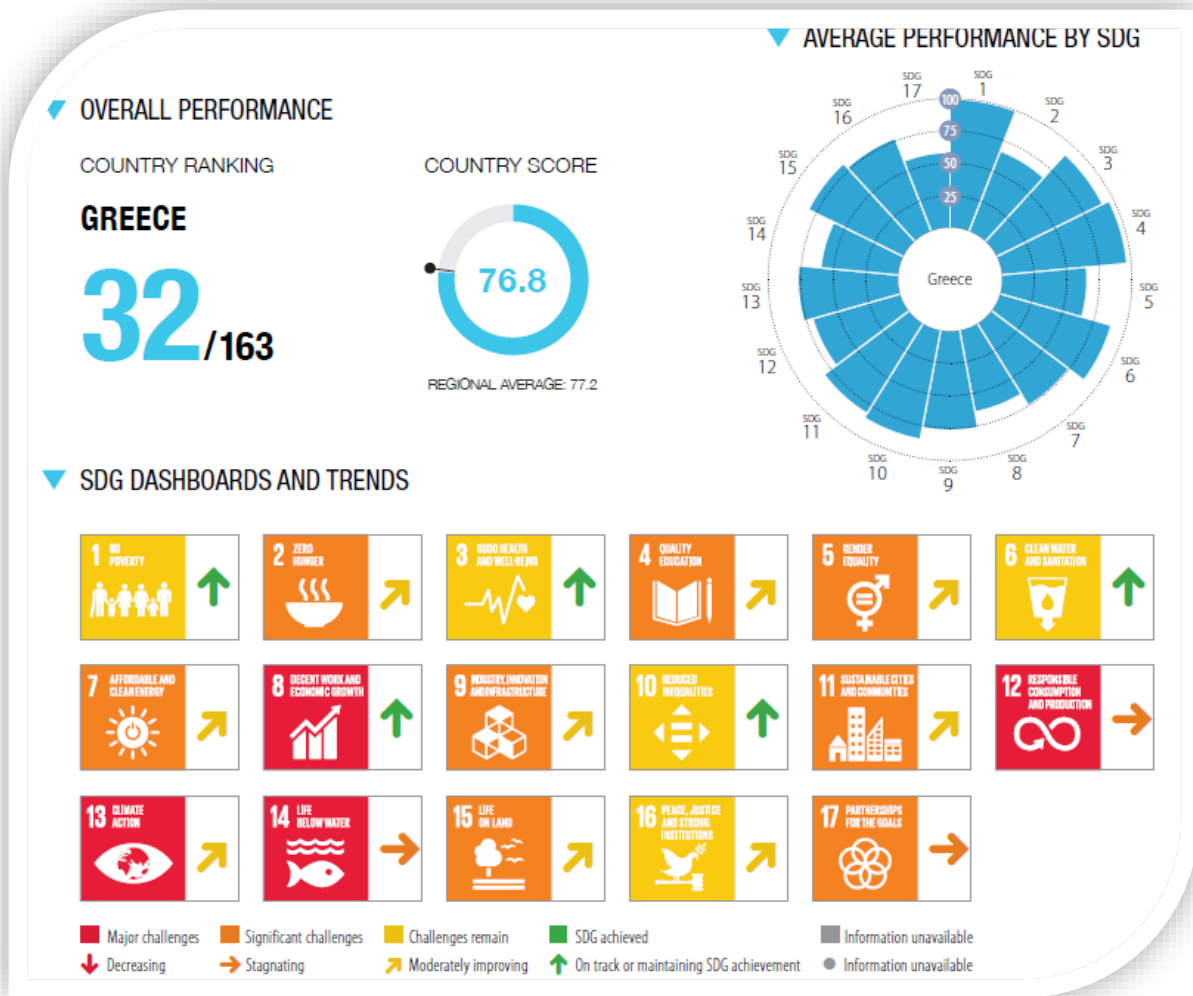
Στη συνέχεια τα GPS, GIS, ITTS και γενικότερα τα συστήματα Location-Based Services (LBS), δηλαδή οι υπηρεσίες που παρέχονται βάσει της τοποθεσίας του χρήστη, αποτελούν μια επαναστατική καινοτομία στον κόσμο της τεχνολογίας, παρουσιάζοντας νέες ευκαιρίες για περισσότερους προορισμούς που εφαρμόζουν βιώσιμες πρακτικές, η χρήση τους μειώνει τα επίπεδα παραγωγής και χρήσης του έντυπου υλικού συμβάλλοντας με αυτό τον τρόπο στην κυκλική οικονομία και παράλληλα αποτελούν ένα εύχρηστο και ικανοποιητικό εργαλείο προς ενημέρωση και παροχή πληροφοριών στους τουρίστες κατά τη διάρκεια των διακοπών τους.

Όλες οι παραπάνω πολιτικές οι οποίες υποστηρίζονται μέσω της ΤΠΕ στοχεύουν στη γνώση σχετικά με τις νέες μεθόδους και πρακτικές βιωσιμότητας, αλλά εξίσου στόχος όλων αυτών είναι οι ταξιδιωτικοί πάροχοι να ενστερνιστούν νέες μεθόδους λειτουργίας και χρήσης

των ακινήτων τους, για ένα καλύτερο αύριο. Έχει αποδειχτεί ότι οι ΤΠΕ στον τομέα της διαχείρισης και διανομής πληροφοριών αποτελούν μία από τις μεγαλύτερες καινοτομίες παγκοσμίως, με μεγάλο αντίκτυπο στη λήψη σοβαρών αποφάσεων.

Στην έκθεση αξιολόγησης του 2022 σχετικά με την επίτευξη των στόχων βιώσιμης ανάπτυξης σε παγκόσμια κλίμακα, η Ελλάδα κατέχει ποσοστό επιτυχίας 76,8 % σαν χώρα. Ειδικότερα στον 1^ο στόχο βιώσιμης ανάπτυξης που είναι η μηδενική φτώχεια βρίσκεται στο πράσινο σημείο που μεταφράζεται ότι βρίσκεται σε ικανοποιητικό επίπεδο για την επίτευξη του. Επίσης πράσινο σημείο έχει και στους στόχους 3 (καλή υγεία & ευημερία), 6 (καθαρό νερό & αποχέτευση), 8 (αξιοπρεπής εργασία & οικονομική ανάπτυξη) και 10 (λιγότερες ανισότητες). Αντίθετα στους στόχους 2 (μηδενική πείνα), 4 (ποιοτική εκπαίδευση), 5 (ισότητα των φύλων), 7 (φθηνή και καθαρή ενέργεια), 9 (βιομηχανία, καινοτομία & υποδομές), 11 (βιώσιμες πόλεις & κοινότητες), 13 (δράση για το κλίμα), 15 (ζωή στη στεριά) και 16 (ειρήνη, δικαιοσύνη & ισχυροί θεσμοί) βρίσκεται σε μέτρια βελτίωση, ενώ στους στόχους 12 (υπεύθυνη κατανάλωση & παραγωγή), 14 (ζωή στο νερό) και 17 (συνεργασία για τους στόχους) βρίσκεται σε στασιμότητα. Βέβαια παρά τη μέτρια βελτίωση σε ορισμένους από τους παραπάνω στόχους ή τη στασιμότητα σε κάποιους άλλους, ένα ενθαρρυντικό στοιχείο σαν χώρα είναι ότι δεν έχει την ένδειξη της μείωσης σε κάποιο στόχο, όπως διακρίνεται σε άλλες χώρες π.χ. Η Βουλγαρία έχει μείωση της επίτευξης στους στόχους 4 & 10, ο Καναδάς στον στόχο 12, η Κροατία στο στόχο 13, Η Φιλανδία στο στόχο 13.

Από το διάγραμμα που ακολουθεί διαπιστώνεται ότι οι στόχοι Β.Α. 8, 12, 13 & 14 για την χώρα μας έχουν χαρακτηριστεί ως μείζον προκλήσεις, δηλαδή προκλήσεις με πολύ υψηλό αντίκτυπο. Οι στόχοι 2, 4, 5, 7, 9, 11, 15 & 17 έχουν χαρακτηριστεί ως σημαντικές προκλήσεις, ενώ οι στόχοι 1, 3, 6, 10 & 16 έχουν παραμείνει ως προκλήσεις. Καταλαβαίνουμε από τα παραπάνω ότι σε Εθνικό Επίπεδο οι πολιτικές & δράσεις σχετικά με την επίτευξη των στόχων Β.Α. έως το 2030 έχουν εστιάσει στην οικονομική ανάπτυξη της χώρας μέσω της αξιοπρεπούς εργασίας, στον τομέα της παραγωγής και της κατανάλωσης, σε ενέργειες σχετικά με τη δράση και το κλίμα, καθώς και στη ζωή στη θάλασσα.

Εικόνα 6. Έκθεση 2022 Επίτευξης στόχων Β.Α.

Πηγή: Sustainable Development Report 2022 From Crisis to Sustainable Development: the SDGs as Roadmap to 2030 and Beyond

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4^ο - Η ενσωμάτωση των Νέων Τεχνολογιών στο Δήμο Πλατανιά

Το παρόν κεφάλαιο μνημονεύει την υιοθέτηση και χρήση των νέων τεχνολογιών στο πεδίο της τοπικής αυτοδιοίκησης και συγκεκριμένα στο Δήμο Πλατανιά. Πριν όμως πραγματοποιηθεί η αναφορά στις ψηφιακές αυτές εφαρμογές, θα γίνει πρώτα μία επισκόπηση στο Δήμο Πλατανιά και τις υποδομές του.

4.1 Βασικά Δημογραφικά, Γεωγραφικά και χωροταξικά χαρακτηριστικά του Δήμου Πλατανιά

Ο Δήμος Πλατανιά είναι ένας Δήμος της περιφέρειας Κρήτης που συστάθηκε με το Πρόγραμμα Καλλικράτης (ν.3852/2010) από την συνένωση των προϋπαρχόντων Δήμων Πλατανιά, Βουκολιών, Κολυμβαρίου και Μουσούρων, με έδρα το Γεράνι. Η έκταση του Δήμου είναι 491,78 τετραγωνικά χιλιόμετρα (km²), και ο πληθυσμός του 15.299 κάτοικοι, σύμφωνα με την απογραφή του =. Ο Δήμος Πλατανιά αποτελείται από 51 Κοινότητες, οι οποίες βρίσκονται στις τέσσερις Δημοτικές Ενότητες Πλατανιά, Βουκολιών, Κολυμβαρίου και Μουσούρων.

Σύμφωνα με την Ελληνική Στατιστική Αρχή και την απογραφή του 2021 ο πληθυσμός του Δήμου Πλατανιά καταγράφηκε ως εξής:

Πίνακας 6. Δημογραφικά στοιχεία Δήμου Πλατανιά

ΜΟΝΙΜΟΣ ΠΛΗΘΥΣΜΟΣ:		15.299		
ΑΝΑΛΥΣΗ ΣΤΟΙΧΕΙΩΝ ΜΟΝΙΜΟΥ ΠΛΗΘΥΣΜΟΥ				
Άρρενες:		7.635		
Θήλεις:		7.664		
Πραγματικός De Facto πληθυσμός		Μόνιμος Πληθυσμός		Μόνιμος Πληθυσμός
2001	2011	2001	2011	2021
18.622	20.972	17.864	16.874	15.299

Πηγή: Στοιχεία απογραφής 2021 (ΕΛΣΤΑΤ).

Ο πληθυσμός του Δήμου Πλατανιά αποτελεί μια από τις βασικές παραμέτρους που προσδιορίζει τις ανάγκες, αλλά και το αναπτυξιακό δυναμικό του. Τόσο στον πίνακα που αναφέρεται στα δημογραφικά χαρακτηριστικά του Δήμου όσο και στους πίνακες που αναφέρονται στις δημοτικές ενότητες που τον απαρτίζουν και οι οποίες παρατίθενται στη

συνέχεια, αποτυπώνεται η πληθυσμιακή βάση του δήμου κατά την τελευταία απογραφή του 2021 και οι παρατηρηθείς μεταβολές σε διάρκεια τριακονταετίας (1991-2021) και δεκαετίας (2011-2021). Σημειώνεται ότι χρονικό σημείο αναφοράς είναι οι απογραφές προηγούμενων δεκαετιών της Στατιστικής Υπηρεσίας (ΕΛ.ΣΤΑΤ), ενώ για τις νεότερες τιμές αξιοποιούνται τα αποτελέσματα της απογραφής 2021.

Σύμφωνα με τα επίσημα στοιχεία της Στατιστικής Υπηρεσίας για την περίοδο 1991-2011, ο πληθυσμός της χώρας αυξήθηκε κατά 10,76% ενώ ο πληθυσμός της Κρήτης αυξήθηκε κατά την ίδια περίοδο από 540.054 σε 621.340 κατοίκους. Εν αντιθέσει με την απογραφή του 2021 την αύξηση αυτή δεν ακολούθησε ο Δήμος Πλατανιά μιας και παρουσίασε μία μείωση της τάξεως του 9,9% του πληθυσμού του κατά τη δεκαετία 2001-2011, ενώ παράλληλα ο δείκτης γήρανσης του πληθυσμού του αγγίζει το 180,37%. Από τα στοιχεία διαπιστώνεται η δημογραφική εικόνα του Δήμου η οποία χαρακτηρίζεται αφενός μεν από φθίνοντες ρυθμούς αύξησης στις νεαρές ηλικίες και αφετέρου από αύξηση των ατόμων της τρίτης ηλικίας. Στους ακόλουθους πίνακες καταγράφεται ο πληθυσμός ανά δημοτική ενότητα.

Πίνακας 7. Δημογραφικά χαρακτηριστικά Δημοτικής Ενότητας Βουκολιών.

ΔΗΜΟΓΡΑΦΙΚΑ ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ Δ.Ε. ΒΟΥΚΟΛΙΩΝ				
Πραγματικός De Facto πληθυσμός		Μόνιμος Πληθυσμός		Μόνιμος Πληθυσμός
2001	2011	2001	2011	2021
3.296	3.133	3.215	3.116	2.877

Πηγή: Στοιχεία απογραφής 2021 (ΕΛΣΤΑΤ).

Πίνακας 8. Δημογραφικά χαρακτηριστικά Δημοτικής Ενότητας Κολυμβαρίου.

ΔΗΜΟΓΡΑΦΙΚΑ ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ Δ.Ε. ΚΟΛΥΜΒΑΡΙΟΥ				
Πραγματικός De Facto πληθυσμός		Μόνιμος Πληθυσμός		Μόνιμος Πληθυσμός
2001	2011	2001	2011	2021
5.346	5.058	4.932	4.457	4.139

Πηγή: Στοιχεία απογραφής 2021 (ΕΛΣΤΑΤ).

Πίνακας 9. Δημογραφικά χαρακτηριστικά Δημοτικής Ενότητας Μουσούρων.

ΔΗΜΟΓΡΑΦΙΚΑ ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ Δ.Ε. ΜΟΥΣΟΥΡΩΝ				
Πραγματικός De Facto πληθυσμός		Μόνιμος Πληθυσμός		Μόνιμος πληθυσμός
2001	2011	2001	2011	2021
4.755	4.127	4.599	4.026	3.618

Πηγή: Στοιχεία απογραφής 2021 (ΕΛΣΤΑΤ).

Πίνακας 10. Δημογραφικά χαρακτηριστικά Δημοτικής Ενότητας Πλατανιά.

ΔΗΜΟΓΡΑΦΙΚΑ ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ Δ.Ε. ΠΛΑΤΑΝΙΑ				
Πραγματικός De Facto πληθυσμός		Μόνιμος Πληθυσμός		Μόνιμος Πληθυσμός
2001	2011	2001	2011	2021
5.225	8.661	5.118	5.275	4.665

Πηγή: Στοιχεία απογραφής 2021 (ΕΛΣΤΑΤ).

Η Δημοτική Ενότητα Βουκολιών γεωγραφικά καταλαμβάνει το ανατολικό άκρο της επαρχίας Κισσάμου και εκτείνεται κατά μήκος της κοιλάδας του ποταμού Ταυρωνίτη. Οι κάτοικοι της Δημοτικής Ενότητας Βουκολιών κατά κύριο λόγο ασχολούνται με την γεωργία και την κτηνοτροφία. Το ανάγλυφο της περιοχής χαρακτηρίζεται πεδινό, λοφώδες και ορεινό με κάποιες σύγχρονες πινελιές που συναντά κανείς στα πεδινά χωριά.

Η Δημοτική Ενότητα Βουκολιών βρίσκεται στα βόρεια και ανατολικά του νομού Χανίων. Η γεωγραφική του θέση είναι πολυμορφική με περίπου ίσης έκτασης πεδινών, ημιορεινών και ορεινών τμημάτων με το μεγαλύτερο μέρος αυτών να βρέχεται από θάλασσα.

Η Δημοτική Ενότητα Πλατανιά βρίσκεται στα βόρεια του νομού Χανίων και δυτικά της πόλης των Χανίων. Περιλαμβάνει προορισμούς με έντονο τουριστικό ενδιαφέρον καθώς και περιοχές με ιδιαίτερο φυσικό κάλλος. Το χωριό του Πλατανιά εξελίσσεται τα τελευταία χρόνια σε τουριστικό κέντρο της ευρύτερης περιοχής της Δυτικής Κρήτης, αφού ο αριθμός και η ποιότητα των επιλογών και των υποδομών, καθιστούν τον Πλατανιά έναν αυτόνομο τουριστικό προορισμό.

Η Δημοτική Ενότητα Μουσούρων χαρακτηρίζεται ως ημιορεινή, με το νότιο τμήμα της να βρίσκεται στους πρόποδες των Λευκών Ορέων. Κύρια ενασχόληση των κατοίκων είναι η γεωργία και η κτηνοτροφία και στην περιοχή του Εθνικού Δρυμού Λευκών Ορέων ο τουρισμός.

Το φυσικό περιβάλλον του Δήμου Πλατανιά μπορεί να χαρακτηριστεί ως πλούσιο και ποικιλόμορφο μιας και τα γεωχωρικά όρια του Δήμου εκτείνονται από τον Βόρειο Δυτικό άξονα του νησιού έως την ενδοχώρα με χιλιόμετρα ακτογραμμών, δασών, φυσικών και τεχνητών

βιότοπων. Σημαντικό στοιχείο αποτελούν τα φαράγγια, οι λίμνες, τα ποτάμια και τα σπήλαια. Οι ορεινοί όγκοι συνθέτουν το μοναδικό τοπίο του Δήμου, όπου σε συνδυασμό με το εύκρατο κλίμα, δημιουργούνται πολλά και διαφορετικά οικοσυστήματα. Παρότι σε ολόκληρη σχεδόν την παραλιακή ζώνη υπάρχει δόμηση, ο αραιό δομημένος χαρακτήρας του πολεοδομικού ιστού των οικισμών δεν επιτρέπει την κατάταξη της ζώνης σε κατηγορία αστικής οικοδόμησης. Στο βόρειο - πεδινό τμήμα καταγράφονται ελαιοκαλλιέργειες, οι οποίες καταλαμβάνουν άνω του 60% της έκτασης, ενώ η φυσική βλάστηση την μικρότερη έκταση. Οι καλλιέργειες εσπεριδοειδών ακολουθούν τις κοιλάδες και εντοπίζονται στις προστατευόμενες θέσεις των κοιλάδων. Κύριο στοιχείο στο νότιο τμήμα είναι, ότι ενώ η φυσική βλάστηση υποχώρησε κυρίως από την επέκταση των καλλιεργειών, αλλά και από άλλες ανθρώπινες δραστηριότητες (π.χ. η επέκταση των οικισμών), ωστόσο διατηρεί ακόμα μια βιοποικιλότητα που αντιστοιχεί στην φυσική βλάστηση που υπήρχε στην περιοχή. Οι κλιματικές συνθήκες του Ν. Χανίων είναι σχετικά ευνοϊκές για την ανάπτυξη της πανίδας, ωστόσο ο αριθμός των ζώων, πτηνών και θηλαστικών είναι περιορισμένος και μειώνεται συνέχεια τα τελευταία χρόνια εξαιτίας πολλών παραγόντων π.χ. η αλόγιστη εκμετάλλευση των φυσικών οικοσυστημάτων από υπερβόσκηση, οι πυρκαγιές, η ρύπανση εξαιτίας των αγροχημικών, αλλά και λόγω της περιορισμένης έκτασης των δασών.

Το συγκοινωνιακό δίκτυο και η προσπάθεια βελτίωσής του, ήταν πάντοτε ένας από τους μεγαλύτερους προβληματισμούς. Στα όρια του Καλλικρατικού Δήμου Πλατανιά, με γνώμονα την τάση πύκνωσης των κατοικιών και κατ' επέκταση την αύξηση των οχημάτων, λαμβάνονταν, έως σήμερα, αποφάσεις σε τοπικό επίπεδο κυρίως, χωρίς όμως τη μέριμνα για την πρόβλεψη επέκτασης του δικτύου, με σκοπό τη μελλοντική εξυπηρέτηση των περιοίκων και των επισκεπτών. Τα αποτελέσματα αυτών των ενεργειών, αντικατοπτρίζονται σε μία κατάσταση με δρόμους που διακόπτονται, που είναι στενοί, έχουν μεγάλη κλίση κ.ά. Όταν η προαναφερθείσα κατάσταση του οδικού δικτύου, συνδυαστεί με την παραβίαση των ορίων ταχύτητας, την παράνομη στάση και στάθμευση, τη δραματική αύξηση κυκλοφορίας Ι.Χ. οχημάτων ιδίως τη θερινή περίοδο μιας και η περιοχή αποτελεί παγκόσμιο τουριστικό θέρετρο, καθώς και με την κυκλοφορία των τουριστικών λεωφορείων και τρένων, η κυκλοφοριακή συμφόρηση και η επικινδυνότητα κορυφώνεται. Το γεγονός αυτό αποτελεί ένα από τα μεγαλύτερα προβλήματα της δημοτικής αρχής. Επίσης η μη ύπαρξη συχνών δρομολόγιων της Δημόσιας συγκοινωνίας, καθώς και η ανεπαρκής σύνδεση των οικισμών και περιχώρων, προτρέπει τους κατοίκους στη χρήση των Ι.Χ. οχημάτων τους, ανεβάζοντας με αυτό τον τρόπο τα ποσοστά του κυκλοφοριακού φόρτου, αλλά και των εκπομπών CO₂.

Η ενεργειακή κάλυψη της περιοχής συντελείται από τη διερχόμενη γραμμή μεταφοράς 150KV Χανιά-Καστέλιτης της ΔΕΗ. Όσον αφορά τον τομέα των τηλεπικοινωνιών η κάλυψη του

δικτύου πραγματοποιείται τόσο από το δίκτυο σταθερής τηλεφωνίας του ΟΤΕ, όσο και από τα δίκτυα της κινητής τηλεφωνίας που λειτουργούν στη χώρα.

Η αποχέτευση των λυμάτων στον Δήμο Πλατανιά πραγματοποιείται με δύο τρόπους. Πρώτον από το δίκτυο αποχέτευσης λυμάτων και τον βιολογικό καθαρισμό, βάσει του οποίου η διαδικασία που ακολουθείται είναι η εξής: λειτουργεί ένας κύριος παραλιακός αγωγός μεταφοράς λυμάτων, ύστερα τα αντλιοστάσια επεξεργάζονται τα λύματα και μέσω του υποθαλάσσιου αγωγού αυτά καταλήγουν επεξεργασμένα στη θάλασσα. Ο Δεύτερος τρόπος είναι η χρήση ιδιωτικών βόθρων ή χρήση σηπτικών ή στεγανών δεξαμενών και σε ελάχιστες περιπτώσεις η χρήση μικρών ιδιωτικών βιολογικών καθαρισμών.

Η αποχέτευση των ομβρίων υδάτων πραγματοποιείται μέσω κατασκευασμένων έργων υποδομής (τάφροι και ρείθρα των δρόμων), τεχνικών έργων και οχετών με απορροή του ύδατος σε ρυάκια και τελική διάθεση τους από τα ποτάμια στην θάλασσα.

Η υδροδότηση του Δήμου προέρχεται κυρίως από φυσικές πηγές, με την ύπαρξη όμως και οικισμών που υδροδοτούνται αποκλειστικά ή επικουρικά από τεχνητό φράγμα υδροληψίας αλλά και γεωτρήσεων. Η κάλυψη των αναγκών ύδρευσης του Δήμου γίνεται γενικά με επάρκεια και χωρίς ιδιαίτερα προβλήματα.

Στον Δήμο Πλατανιά η συλλογή και διαχείριση των απορριμμάτων πραγματοποιείται μέσω προγραμματικών συμβάσεων με την Διαδημοτική Επιχείρηση Διαχείρισης Στερεών Αποβλήτων Α.Ε. και κατά δεύτερο λόγο με ίδια μέσα από το Τμήμα Καθαριότητας του Δήμου. Τελικός αποδέκτης των στερεών αποβλήτων είναι το Εργοστάσιο Μηχανικής Ανακύκλωσης & Κομποστοποίησης (ΕΜΑΚ) και ο χώρος υγειονομικής ταφής υπολειμμάτων (ΧΥΤΥ).

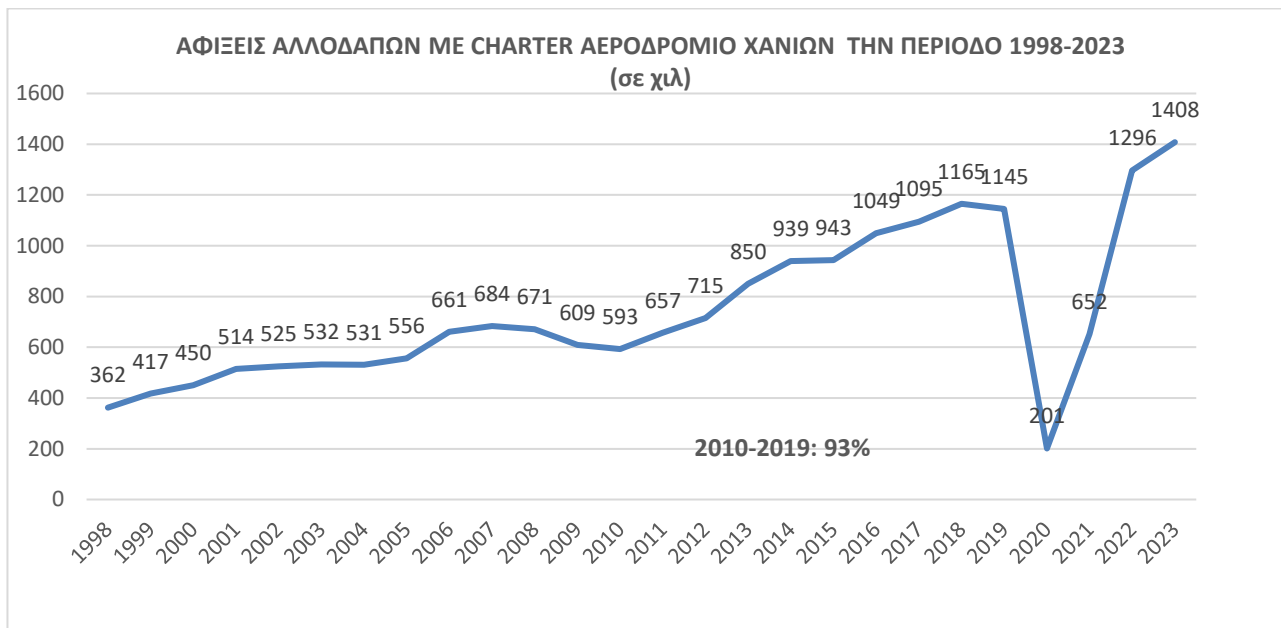
4.2 Ο τουρισμός στο Δήμο Πλατανιά

Ο Νομός Χανίων γενικότερα, αποτελεί έναν διεθνούς φήμης τουριστικό προορισμό και αυτό οφείλεται στη μορφολογία του, που συνδυάζει βουνό και θάλασσα, αλλά και στο γεγονός ότι απαριθμεί πλήθος αρχαιολογικών μνημείων και φυσικών αξιοθέατων, χαρακτηρίζοντας τον νομό αλλά και την πόλη των Χανίων ιδιαίτερα, ως τους πιο ποιοτικούς προορισμούς της Κρήτης. Η πρόσβαση στο νομό Χανίων μπορεί να πραγματοποιηθεί είτε Αεροπορικώς είτε Ακτοπλοϊκώς, καθότι τα Χανιά διαθέτουν ένα σύγχρονο λιμάνι με πολλά και συχνά δρομολόγια προς τον Πειραιά, αλλά και το διεθνές αεροδρόμιο «Ιωάννης Δασκαλογιάννης», που επίσης διαθέτει συχνές πτήσεις από πόλεις του εσωτερικού και του εξωτερικού, καθιστώντας τη πρόσβαση προς αυτόν τον δημοφιλέστατο προορισμό, άνετη και εύκολη.

Λίγα χιλιόμετρα έξω από την πόλη των Χανίων περίπου στα 10 χλμ, βρίσκεται ένα πασίγνωστο τουριστικό θέρετρο το οποίο προσελκύει κάθε χρόνο χιλιάδες επισκέπτες, Έλληνες αλλά και ξένους. Ο Δήμος Πλατανιά λοιπόν αποτελεί έναν κατ' εξοχήν τουριστικό προορισμό, εξαιρετικά δημοφιλή. Το γεωγραφικό ανάγλυφο της περιοχής, οι παραποτάμιες κοιλάδες με την πλούσια βλάστηση, η κλιματική ποικιλομορφία, τα διάσπαρτα βυζαντινά μνημεία, ο παγκοσμίου φήμης Βοτανικός Κήπος των Χανίων με ελάφια, παγόνια, αγρίμια και χιλιάδες φυτά από όλο τον κόσμο, τα μοναδικά προϊστορικά ευρήματα, τα αρχαία μνημεία του Μινωικού Πολιτισμού, αλλά και τα ατελείωτα χιλιόμετρα των ακτών που είναι χαρακτηρισμένες προστατευόμενες περιοχές, τον καθιστούν στο επίκεντρο των αξιοθέατων παγκοσμίως.

Ο Πλατανιάς ο οποίος αποτελεί Τοπική Κοινότητα του Δήμου Πλατανιά λόγω της αυξημένης τουριστικής ροής των τελευταίων ειδικά ετών, διαθέτει ένα πολύ μεγάλο αριθμό από ποιοτικές τουριστικές υποδομές και υπηρεσίες, ενώ σε αυτόν φιλοξενούνται κάθε χρόνο περισσότεροι από 2,5 εκατ. επισκέπτες απ' όλο τον κόσμο. Είναι χαρακτηριστικό πως στην περιοχή αυτή εντοπίζεται το 1/3 των διαθέσιμων ξενοδοχειακών κλινών του Νομού Χανίων, ενώ σε ότι αφορά τα ενοικιαζόμενα δωμάτια και τις κατοικίες, υπάρχει ένας σημαντικός αριθμός κλινών στην περιοχή, γεγονός που επιβεβαιώνει την επάρκεια και τη διαθεσιμότητα των τουριστικών υποδομών για την κάλυψη των πάσης φύσεως αναγκών φιλοξενίας των επισκεπτών του Δήμου.

Στο διάγραμμα που ακολουθεί με βάση τα πρόσφατα στοιχεία της Fragort-Greece για τις αφίξεις αλλοδαπών τουριστών στο αεροδρόμιο των Χανίων για την περίοδο Ιανουάριος-Νοέμβριος 2023, καταγράφεται ρεκόρ αφίξεων ξεπερνώντας τα 1.4 εκ. αφίξεις και σημειώνοντας αύξηση 10,9% σε σχέση με την προηγούμενη περίοδο, όπου είχαν σημειωθεί 1.3 εκ. αφίξεις.

Διάγραμμα 16. Αφίξεις αλλοδαπών τουριστών στο αεροδρόμιο Χανίων.

Πηγή: Fraport, Greece. 2023

Πίνακας 11. Επισκόπηση της εξέλιξης των αφίξεων 2022-2023 στο αεροδρόμιο Χανίων.

ΕΠΙΒΑΤΕΣ ΜΗΝΑΣ	ΕΣΩΤΕΡΙΚΟΥ			ΕΞΩΤΕΡΙΚΟΥ			ΣΥΝΟΛΟ		
	2023	2022	% Δ	2023	2022	% Δ	2023	2022	% Δ
ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΣ	54.855	34,382	59,5 %	2,614	1,016	157,3 %	57,469	35,398	62,4 %
ΦΕΒΡΟΥΑΡΙΟΣ	51,968	35,310	47,2 %	2,507	1,791	40,0 %	54,475	37,101	46,8 %
ΜΑΡΤΙΟΣ	59,712	53,683	36,7 %	13,187	9,610	37,2 %	72,899	53,293	36,8 %
ΑΠΡΙΛΙΟΣ	66,001	53,853	22,6 %	126,299	115,140	9,7 %	192,300	168,993	13,8 %
ΜΑΪΟΣ	72,295	55,579	30,1 %	300,904	274,610	9,6 %	373,199	330,189	13,0 %
ΙΟΥΝΙΟΣ	77,266	62,783	23,1 %	466,858	436,412	7,0 %	544,124	499,195	9,0 %
ΙΟΥΛΙΟΣ	83,282	72,071	15,6 %	588,996	548,348	7,4 %	672,278	620,419	8,4 %
ΑΥΓΟΥΣΤΟΣ	83,014	72,567	14,4 %	542,270	514,297	5,4 %	625,284	586,864	6,5 %
ΣΕΠΤΕΜΒΡΙΟΣ	76,278	64,655	18,0 %	478,662	435,411	9,9 %	554,940	500,066	11,0 %
ΟΚΤΩΒΡΙΟΣ	77,097	66,598	15,8 %	282,877	263,763	7,2 %	359,974	330,361	9,0 %
ΝΟΕΜΒΡΙΟΣ	62,357	58,808	6,0 %	11,304	8,648	30,7 %	73,661	67,456	9,2 %
ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΣ	64,668	58,556	10,4 %	3,145	2,911	8,0 %	67,813	61,467	10,3 %
ΣΥΝΟΛΟ CHQ	828,793	678,845	22,1 %	2,819,623	2,611,957	2,611,957	3,648,416	3,290,802	10,9 %

Πηγή: Fraport, Greece. 2023

Εξαιτίας όλων των προαναφερθέντων πλούσιων φυσικών χαρακτηριστικών της περιοχής, τα τελευταία χρόνια διαπιστώνεται μία συνεχής ανοδική πορεία στις αφίξεις τόσο στην πόλη των Χανίων όσο και στα περίχωρα της με έναν πολύ σημαντικό αριθμό διανυκτερεύσεων να διαπιστώνεται στην περιοχή του Πλατανιά όπου καταγράφεται ποσοστό 28,6 % σε σχέση με τις υπόλοιπες περιοχές του Νομού Χανίων.

Εικόνα 7. Γεωγραφική κατανομή επισκεπτών Νομός Χανίων.

Πηγή: Περιφέρεια Κρήτης – ΜΑΙΧ (2021).

Από τα προαναφερθέντα στοιχεία διαπιστώνεται ότι ο τουρισμός αποτελεί αδιαμφισβήτητα τον σημαντικότερο κλάδο οικονομικής ανάπτυξης της περιοχής, δημιουργώντας νέες θέσεις εργασίας, προσελκύοντας νέους επενδυτές και αυξάνοντας τα εισοδήματα. Όλο το βάρος της οικονομίας έχει στοχεύσει στην εκμετάλλευση του φυσικού πλούτου της περιοχής, αλλά και των πολιτιστικών – πολιτισμικών πόρων της και το αποτέλεσμα αυτής της εκμετάλλευσης αποτυπώνεται με την δημιουργία νέων υπερσύγχρονων τουριστικών υποδομών σε μία ακτογραμμή 12 λμ, ικανών να ανταποκριθούν στις απαιτήσεις του μαζικού τουρισμού τον οποίο συγκεντρώνει η περιοχή του Πλατανιά καθώς και τα περίχωρα της τους θερινούς μήνες.

4.3 Οι επιπτώσεις της τουριστικής εξέλιξης στο Δήμο Πλατανιά

Η ραγδαία ανάπτυξη του τουρισμού τις τελευταίες δεκαετίες στο Νομό Χανίων και ιδιαίτερα στην περιοχή του Πλατανιά επέφερε σημαντικές αλλαγές οι οποίες άλλες έχουν θετικό πρόσημο και άλλες αρνητικό πρόσημο επηρεάζοντας, σημαντικά τους τομείς της οικονομίας, της κοινωνίας, της πολιτιστικής – πολιτισμικής κληρονομιάς, αλλά και του περιβάλλοντος.

Ο τουρισμός ωφελεί πολλαπλά την οικονομία του νομού αλλά και της ευρύτερης περιοχής του Δήμου Πλατανιά. Μέσω των εσόδων του τουρισμού επιχειρήθηκαν νέες επενδύσεις και δραστηριότητες, εμφανίστηκαν νέα επαγγέλματα, δημιουργήθηκαν τεράστιες υπερσύγχρονες υποδομές σε όλο το μήκος και πλάτος των ακτογραμμών, το εργατικό δυναμικό απασχολείται τους περισσότερους μήνες του χρόνου μειώνοντας τα ποσοστά της ανεργίας,

αναπτύχθηκαν περιοχές οι οποίες πριν ήταν στην αφάνεια, βελτιώθηκαν οι υποδομές και τα μέσα μεταφοράς, επιτρέποντας στον επισκέπτη να μετακινηθεί από το ένα μέρος στο άλλο εύκολα και γρήγορα.

Ο τουρισμός έχει πολλαπλά οφέλη και στον τομέα της πολιτιστικής – πολιτισμικής κληρονομιάς. Η πραγματοποίηση εκδηλώσεων με διάφορα θεματικά αντικείμενα και ιδιαίτερα σε χώρους με πλούσια πολιτιστική αξία (μνημεία και κτίρια) μέσω των οποίων προβάλλεται η ιστορία, τα ήθη και τα έθιμα αυτού του τόπου, επέφερε τη γνωριμία της περιοχής αυτής με όλο τον κόσμο. Η επαφή με διαφορετικούς πολιτισμούς δημιούργησε στον κόσμο αισθήματα αλληλοσεβασμού, επικοινωνίας, ανταλλαγής απόψεων κ.α. βελτιώνοντας αυτό που εννοούμε κοινωνικό σύνολο.

Μπορεί όμως από τη μία πλευρά τα οφέλη του τουρισμού να είναι πολλά και να αγγίζουν πολλούς τομείς, ωστόσο από την άλλη πλευρά ο τουρισμός έχει και πολλές αρνητικές συνέπειες. Όπως έγινε αναφορά και πρότερα για την ικανοποίηση των αυξημένων αναγκών του μαζικού τουρισμού, αλλά και του ατομικού που επικρατεί τους θερινούς μήνες στο νομό Χανίων και στον Δήμο Πλατανιά, έχουν δημιουργηθεί τεράστιες υπερσύγχρονες μονάδες στις περισσότερες ακτογραμμές της περιοχής επιβαρύνοντας το φυσικό περιβάλλον και τους βιοτόπους του. Με τους τεράστιους όγκους του μαζικού τουρισμού υπάρχει υπερκατανάλωση ενέργειας & νερού. Η μαζική μετακίνηση με τη χρήση ενοικιαζόμενων αυτοκινήτων, η χρήση μέσων μαζικής μεταφοράς, η χρήση τουριστικών λεωφορείων και τρένων επιφέρουν αύξηση των εκπομπών διοξειδίου του άνθρακα και συμβάλλουν στην υπερθέρμανση του πλανήτη. Οι τουριστικές ροές επιφέρουν επίσης και αύξηση στον όγκο των λυμάτων, αλλά και των στερεών απορριμμάτων με ότι αυτό συνεπάγεται για το θαλάσσιο περιβάλλον. Η ενασχόληση με τον τουρισμό κατακερματίζει επίσης επαγγέλματα τα οποία στηρίζονται στον πρωτογενή τομέα. Διαπιστώνεται ότι ο νεότερος σε ηλικία πληθυσμός στρέφεται σε επαγγέλματα τα οποία δραστηριοποιούνται με τον τουρισμό, αφήνοντας στο περιθώριο παραγωγικούς τομείς που έχουν ως αντικείμενο τις πρώτες ύλες.

Στο πλαίσιο αυτό η Κεντρική Διοίκηση, αλλά και η Τοπική Αυτοδιοίκηση, έχει καθοριστικό ρόλο και ευθύνη σε κρίσιμους τομείς, καθορίζοντας σε σημαντικό βαθμό την ποιότητα της καθημερινότητας των ανθρώπων. Η σωστή οργάνωση και η εφαρμογή των νόμων μπορούν να περιορίσουν τις αρνητικές συνέπειες του τουρισμού και να αναδείξουν στο έπακρο τα οφέλη του, διαμορφώνοντας με αυτό τις κατάλληλες συνθήκες για την μετέπειτα εξέλιξή του.

4.4 Ανάλυση SWOT του Δήμου Πλατανιά

Η Τοπική Αυτοδιοίκηση για να είναι σε θέση να σχεδιάσει και να υλοποιήσει πολιτικές πρακτικές οι οποίες στοχεύουν στην αειφόρο ανάπτυξη του νησιού και κατ' επέκταση στην βιώσιμη τουριστική ανάπτυξη, οφείλει να γνωρίζει και να εξετάζει τα Ισχυρά (Strengths) και Αδύναμα σημεία (Weaknesses), τις Ευκαιρίες (Opportunities) και Απειλές (Threats) από το εσωτερικό και εξωτερικό περιβάλλον στο οποίο δραστηριοποιείται. Βασικό εργαλείο στην υπόθεση αυτή είναι η χρήση της ανάλυσης SWOT. Μέσω της ανάλυσης αυτής εντοπίζονται τα δυνατά του σημεία τα οποία τον καθιστούν ανταγωνιστικό δημιουργώντας ευκαιρίες για το μέλλον, αλλά και τα αδύνατα σημεία στα οποία πρέπει μέσω κατάλληλων μεθόδων και πρακτικών να βελτιώσει ούτως ώστε να αποφύγει μελλοντικές απειλές. Ακολουθεί παρακάτω η ανάλυση των δυνατών σημείων αλλά και των αδύνατων του Δήμου Πλατανιά, ούτως ώστε να καταγραφούν οι μελλοντικές δυνατότητες ανάπτυξής του, αλλά και οι ενδεχόμενες μελλοντικές απειλές.

ΔΥΝΑΤΑ ΣΗΜΕΙΑ (Strengths).

- ✓ Η γεωχωρική τοποθεσία του Δήμου.
- ✓ Άφθονο φυσικό περιβάλλον.
- ✓ Προστατευόμενες περιοχές.
- ✓ Φυσική ακτογραμμή.
- ✓ Διεθνές Αεροδρόμιο Χανίων «Ιωάννης Δασκαλογιάννης».
- ✓ Διεθνής τουριστικός προορισμός.
- ✓ Λιμενικές υποδομές.
- ✓ Το νότιο /ορεινό τμήμα του Δήμου, που αποτελεί τον «σύνδεσμο» μεταξύ παραλίας και οροσειράς των Λευκών Ορέων, διατηρεί την αυθεντικότητά του, σε ζώνες φυσικής βλάστησης οικολογικά σημαντικές και σε φυσική ομορφιά.
- ✓ Ύπαρξη αρχαιολογικών/ιστορικών χώρων.
- ✓ Ύπαρξη κεντρικότητας με λειτουργία ισχυρού οικιστικού κέντρου, με έντονη συγκέντρωση λειτουργιών εμπορίου / αναψυχής στις περιοχές του Πλατανιά και του Γερανίου και σε μικρότερη έκταση στις περιοχές Κολυμπάρι και Βουκολιές.

ΑΔΥΝΑΤΑ ΣΗΜΕΙΑ (Weaknesses).

- Η διαρκής συρρίκνωση του πρωτογενή τομέα και η κατ' επέκταση περιορισμένη συμμετοχή στο τοπικό επίπεδο.

- Η εξάρτηση της οικονομίας από τον τριτογενή τομέα και δη τον τουρισμό.
- Η έλλειψη σύνδεσης του τουρισμού με τον πρωτογενή τομέα, η οποία θα αποτελούσε και σημαντική πηγή ανάπτυξης του πρώτου.
- Η αδύναμη εικόνα του δευτερογενή τομέα.
- Η συγκέντρωση της τουριστικής κίνησης σε συγκεκριμένους θύλακες και ειδικότερα στο παράκτιο τμήμα του Δήμου.
- Η έλλειψη έργων υποδομής σε πολλά σημεία του δήμου.
- Η διαχρονική αύξηση της ανεργίας.
- Οι κίνδυνοι επιβάρυνσης των υδροφορέων και θαλάσσιων υδάτων από τις ελλείψεις σε υποδομές.
- Η περιορισμένη ευαισθητοποίηση των κατοίκων σε θέματα περιβάλλοντος.
- Η περιορισμένη ανάδειξη και αξιοποίηση των προστατευόμενων περιοχών του Δήμου.
- Το προβληματικό οδικό δίκτυο και η καθυστέρηση σε οδικά έργα ιδιαίτερης σημασίας.
- Το κυκλοφοριακό πρόβλημα στα κεντρικά σημεία του Δήμου και η ανεπάρκεια σε χώρους στάθμευσης.
- Η υστέρηση σε υποδομές και υπηρεσίες προς τα ΑμεΑ.
- Το έλλειμμα πολιτιστικών υποδομών και την ανεπάρκεια πόρων για πολιτιστικές δράσεις και εκδηλώσεις.
- Η ανεπάρκεια κοινόχρηστων χώρων συνάθροισης και αναψυχής.
- Η δύσκολη οικονομική συγκυρία της Χώρας, γεγονός που αποτυπώνεται τόσο στους ίδιους πόρους του Δήμου, όσο και στην συρρίκνωση των διαθέσιμων εισοδημάτων του μέσου πολίτη.
- Η ανάγκη βελτίωσης του νομοθετικού πλαισίου με στόχευση την απλούστευση των διαδικασιών και την καθιέρωση τυποποιημένων διαδικασιών σε όλο το φάσμα της Τοπικής Αυτοδιοίκησης.

ΕΥΚΑΙΡΙΕΣ (Opportunities).

- Επέκταση των δραστηριοτήτων στις Ανανεώσιμες Πηγές Ενέργειας.
- Επέκταση των δραστηριοτήτων ύδρευσης και αποχέτευσης σε μεγαλύτερη γεωγραφική επικράτεια.

- Τα Επιχειρησιακά Προγράμματα που είναι σε ισχύ για την ένταξη περισσότερων πράξεων προς χρηματοδότηση για την αναβάθμιση χωρίς κόστος των υποδομών του Δήμου Πλατανιά.
- Η ύπαρξη αξιόλογων περιοχών και σημείων του που μπορούν να στηρίξουν την ανάπτυξη εναλλακτικών μορφών τουρισμού και αναψυχής.
- Οι υψηλών προδιαγραφών τουριστικές υποδομές του Δήμου.
- Η ύπαρξη λιμενικών υποδομών που μπορούν να συνεισφέρουν στην ανάπτυξη θαλάσσιου τουρισμού.
- Η προοπτική δημιουργίας υποθαλάσσιου πάρκου που θα αναβαθμίσει το τουριστικό προϊόν.
- Αξιοποίηση της πρωτοβουλίας «Σύμφωνο των Δημάρχων» σύμφωνα με την οποία οι υπογράφωντες δεσμεύονται για τη μείωση των εκπομπών CO₂ κατά 20%, έως το 2030.
- Η θετική εικόνα του δήμου και των αναπτυξιακών μηχανισμών που έχει δημιουργήσει σε βασικά θέματα τοπικής ανάπτυξης και η δυνατότητα ουσιαστικής συμβολής στη βελτίωση της ποιότητας ζωής των κατοίκων του καθώς και των επισκεπτών του.
- Διατήρηση σε μεγάλο βαθμό της πολεοδομικής/αρχιτεκτονικής φυσιογνωμίας των οικισμών.
- Διατήρηση της αξιόλογης παραγωγικής έκτασης του Δήμου. Αξιοποίησή της και ως φυσικό τοπίο.
- Ζήτηση κατοικίας στους οικισμούς, από Έλληνες και αλλοδαπούς.
- Βελτίωση της ποιότητας/λειτουργικότητας του παραλιακού χώρου, μέσω της ορθολογικής οργάνωσης των χρήσεων γης.

ΑΠΕΙΛΕΣ (Threats)

- ❖ Επιδείνωση κοινωνικοοικονομικού περιβάλλοντος εξαιτίας οικονομικής κρίσης.
- ❖ Εμφάνιση νέων κοινωνικών κινδύνων λόγω των διαρκώς μεταβαλλόμενων κοινωνικών αναγκών των σύγχρονων τοπικών κοινωνιών (π.χ. διατάραξη κοινωνικού ιστού, μετασηματισμός οικογένειας, μετανάστευση, υγεία, περιβαλλοντικά προβλήματα, απασχόληση, φτώχεια, κ.λ.π.).

- ❖ Έλλειψη συντονισμού και αποσπασματικότητα των δράσεων μεμονωμένων φορέων, συλλόγων, ομάδων σε τοπικό επίπεδο και έλλειψη κοινής ευθύνης και συμμετοχής.
- ❖ Ανεπάρκεια πόρων.
- ❖ Αδυναμία επίβλεψης και ελέγχου της περιοχής.
- ❖ Φυσικές καταστροφές (πυρκαγιές, πλημμύρες, κατολισθήσεις, κ.λ.π.).
- ❖ Επέκταση φαινομένου καταπατήσεων.
- ❖ Δυσλειτουργία θεσμικού πλαισίου, χρονοβόρες διαδικασίες και έντονη γραφειοκρατία για την έγκριση πολεοδομικών μελετών και πράξεων εφαρμογής.
- ❖ Πληθυσμός εξαρτημένος από τη χρήση αυτοκινήτου.
- ❖ Πολύπλοκες, χρονοβόρες διαδικασίες έγκρισης, χρηματοδότησης και ωρίμανσης έργων.
- ❖ Έλλειψη προσωπικού και κατάλληλου εξοπλισμού για την αντιμετώπιση των ιδιαιτεροτήτων του Δήμου στην αποκομιδή απορριμμάτων.
- ❖ Έλλειψη περιβαλλοντικής ευαισθητοποίησης των κατοίκων.
- ❖ Ο τουριστικός χαρακτήρας του Δήμου και η αλματώδης αύξηση της παραγωγής απορριμμάτων που σημειώνεται τους θερινούς μήνες.
- ❖ Υποβάθμιση του τοπίου και μείωση της ελκυστικότητας του Δήμου, ο οποίος στηρίζει την οικονομία του κυρίως στον τουρισμό.
- ❖ Επιβάρυνση του υδροφόρου ορίζοντα από υγρά απόβλητα με βλαβερές συνέπειες για το περιβάλλον και τη δημόσια υγεία.
- ❖ Ελλείψεις έλεγχοι σε α) ξενοδοχειακές μονάδες, β)ελαιουργεία και λοιπές μεταποιητικές βιοτεχνίες που διαθέτουν ανεξάρτητες εγκαταστάσεις επεξεργασίας λυμάτων με συνέπεια να ρυπαίνουν τις ακτές ή τα ρέματα, καθώς και γ) σε μονάδες εστίασης των οποίων οι ελλείψεις (π.χ. λιποσυλλέκτες) δημιουργούν προβλήματα.
- ❖ Ρύπανση των υδάτων και των ακτών.
- ❖ Κατασπατάληση φυσικών πόρων λόγω συχνών διαρροών.
- ❖ Μείωση αποθεμάτων υδάτων λόγω των συνεχών αυξανόμενων αναγκών υδάτων.
- ❖ Επιπτώσεις της οικονομικής κρίσης στην τουριστική αγορά του δήμου.
- ❖ Επιπτώσεις της κλιματικής αλλαγής στον τουρισμό.
- ❖ Μεγέθυνση του φαινομένου της εποχικότητας.

4.5 Η υιοθέτηση των νέων Τεχνολογιών από τον Δήμο Πλατανιά

Για να ανταποκριθεί ο Δήμος Πλατανιά σε αυτό το διαρκώς μεταβαλλόμενο και μονίμως εξελισσόμενο τουριστικό περιβάλλον και να ενισχύσει τη θέση του ως τουριστικού προορισμού υψηλών προδιαγραφών, βασιζόμενος στα δυνατά και αδύνατα σημεία του, έχει υιοθετήσει τα τελευταία χρόνια μια στρατηγική ολοκληρωμένου σχεδιασμού βιώσιμης τουριστικής ανάπτυξης που δίνει ιδιαίτερο βάρος στη διαμόρφωση συνθηκών εμπλουτισμού, αναβάθμισης, διαφοροποίησης και εξειδίκευσης του τοπικού τουριστικού προϊόντος, με την ενδυνάμωση και ανάπτυξη νέων μορφών εναλλακτικού τουρισμού όπως π.χ. ο γαστρονομικός, ο θρησκευτικός και ο περιηγητικός τουρισμός. Εν συνεχεία έχει στοχεύσει στον τομέα της τουριστικής προβολής του Δήμου και των πόρων αυτού, συνεκτιμώντας και το γεγονός ότι η περιοχή του Πλατανιά διαθέτει υψηλούς τουριστικούς πόρους, ποιοτικές υποδομές και συγκριτικά πλεονεκτήματα. Το τρίπτυχο Περιβάλλον - Πολιτισμός – Τουρισμός είναι ο γνώμονας για μία βιώσιμη τουριστική ανάπτυξη της περιοχής.

Για την επιτυχή αντιμετώπιση των προκλήσεων που υφίστανται σήμερα οι σύγχρονες κοινωνίες, θέλησε μέσω της αξιοποίησης των προτεινόμενων τεχνολογιών και σύγχρονων ψηφιακών εργαλείων και εφαρμογών να δημιουργήσει ένα συνεκτικό πλαίσιο βιώσιμης ανάπτυξης. Η ορθολογική αξιοποίηση της σύγχρονης τεχνολογίας και η ενσωμάτωση της σε διάφορες πτυχές και λειτουργίες του Δήμου τόσο στο εσωτερικό του περιβάλλον όσο και στο εξωτερικό του, συμβάλλει στην επιτυχή κοινωνική και οικονομική ανάπτυξη, στην αναβάθμιση της ποιότητας και της ποσότητας των παρεχόμενων υπηρεσιών, στην ενίσχυση της λειτουργίας και της διοικητικής του ικανότητας, στην ανάπτυξη κοινωνικής ευημερίας και της τοπικής επιχειρηματικότητας, στην ενίσχυση των γνώσεων και των δεξιοτήτων των δημοτών αλλά και των επισκεπτών του, καθώς και στην αποτελεσματική προστασία του περιβάλλοντος. Απώτερος σκοπός της Ψηφιακής Στρατηγικής του Δήμου Πλατανιά είναι η βελτίωση της ποιότητας ζωής των κατοίκων και των δημοτών του, καθώς και των επισκεπτών του.

Με στόχο τους παραπάνω τομείς ο Δήμος Πλατανιά προχώρησε σε πολιτικές δράσεις με γνώμονα τις Νέες Τεχνολογίες. Ενέταξε στον τουριστικό εξοπλισμό του εφαρμογές εικονικής περιήγησης - για «έξυπνες» συσκευές κινητών επικοινωνιών (smartphones) και υπολογιστές-ταμπλέτες (tablet-pc) τα οποία περιλαμβάνουν εικόνες και πανοράματα υψηλής ανάλυσης των σημαντικότερων σημείων τουριστικού ενδιαφέροντος του Δήμου με τη δυνατότητα παροχής στον κάθε χρήστη αυτής, την ικανότητα να μπορεί να επισκεφθεί εικονικά και να περιηγηθεί σε 360° στα επιλεγμένα αξιοθέατα. Η λειτουργία τέτοιων εφαρμογών, συμβάλλει, μεταξύ άλλων, στην αύξηση της τουριστικής επισκεψιμότητας των πολιτιστικών και ιστορικών χώρων και

μνημείων του Δήμου, καθώς και άλλων σημείων υψηλού τουριστικού ενδιαφέροντος (π.χ. παραλίες, φαράγγια, εκκλησίες, μοναστήρια, κ.α.). Με τον τρόπο αυτό αναβαθμίζεται και βελτιώνεται το προσφερόμενο τουριστικό προϊόν και οι τουριστικές υπηρεσίες γενικότερα προς τους επισκέπτες της περιοχής του Πλατανιά. Πλέον οι επισκέπτες έχουν πληρέστερη ενημέρωση και πληροφόρηση, σε πραγματικό χρόνο και παράλληλα η χρήση τέτοιων εφαρμογών αναδεικνύει το περιβαλλοντικό, πολιτιστικό και ιστορικό απόθεμα του Δήμου, εξοικονομώντας παράλληλα χρόνο και χρήμα από άσκοπες μετακινήσεις.

Στον τομέα της ελεύθερης πρόσβασης διαδικτυακά, ο Δήμος Πλατανιά αξιοποίησε τη χρηματοδότηση μέσω του ευρωπαϊκού προγράμματος WiFi for Europe (WiFi4EU), και προώθησε την ελεύθερη πρόσβαση των πολιτών με συνδεσιμότητα Wi-Fi σε δημόσιους χώρους και εγκατέστησε σε 20 σημεία δωρεάν ασύρματη διαδικτυακή πρόσβαση στους Δημότες και Επισκέπτες του Δήμου Πλατανιά.

Στο σύγχρονο αυτό ψηφιακό περιβάλλον που έχει καθοριστικό ρόλο στην εποχή μας, τα Μέσα Κοινωνικής Δικτύωσης αποτελούν κύριο δίαυλο επικοινωνίας και διά δράσης με το κοινό, ενώ έρευνες έχουν αποδείξει πως επηρεάζουν την απόφαση στην επιλογή ενός προορισμού. Στο πλαίσιο αυτό, ο Δήμος Πλατανιά ενδυνάμωσε την χρήση των Μέσων Κοινωνικής Δικτύωσης με επίκεντρο τη σελίδα τουριστικής προβολής του Δήμου στο Facebook με την ονομασία (visit Platanias) και διεύρυνε την παρουσία του και σε άλλα μέσα όπως π.χ. (Twitter, Instagram, & Youtube). Με όχημα λοιπόν καθοδηγούμενο από τα μέσα κοινωνικής δικτύωσης (owned social media) ενθάρρυνε και προέτρεψε τους χρήστες να ανακαλύψουν τους προορισμούς του Δήμου Πλατανιά, αναπτύσσοντας έναν διάλογο μαζί τους, και τους παρότρυνε να συμμετέχουν σε συζητήσεις γύρω από τους προορισμούς και αξιοθέατα της περιοχής και να συμβάλλουν και οι ίδιοι με το δικό τους τρόπο στη δημιουργία ενός περιεχομένου το οποίο θα εμπεριέχεται στα social accounts ως σημείο αναφοράς.

Στον τομέα της ενημέρωσης και προβολής των πιο σημαντικών αξιοθέατων του τόπου αυτού, έχει επίσης εγκατασταθεί στην περιοχή της Τοπικής Κοινότητας Πλατανιά ένα ειδικά διαμορφωμένο και καλαίσθητο περίπτερο τουριστικής πληροφόρησης (tourist info kiosk), στο οποίο ο επισκέπτης μπορεί να προμηθευτεί πληροφοριακό υλικό (έντυπα, χάρτες), και να λαμβάνει πληροφορίες τουριστικού περιεχομένου (π.χ. για δρομολόγια, ώρες λειτουργίας μουσείων και αρχαιολογικών χώρων κ.λ.π) συμβάλλοντας με αυτό τον τρόπο στη καλύτερη προβολή των τουριστικών πόρων και υπηρεσιών του Δήμου Πλατανιά, μέσα από μία οργανωμένη και αναβαθμισμένη υπηρεσία τουριστικής πληροφόρησης.

Έπειτα στο τομέα της πολιτιστικής κληρονομιάς, υλοποιεί μία σειρά από δράσεις και εκδηλώσεις με στόχο την προώθηση της κρητικής γαστρονομίας με έμφαση στην παραδοσιακή

διατροφή και την τοπική παραγωγή. Μέσα από την διοργάνωση ειδικών θεματικών εκδηλώσεων με επίκεντρο τον πρωτογενή τομέα και σε συνεργασία με άλλους φορείς ωθεί την ανάδειξη του πλούσιου φυσικού και πολιτιστικού αποθέματος του Πλατανιά και παράλληλα εμπλουτίζει την τουριστική ταυτότητα της περιοχής μέσα από τη διασύνδεση του πρωτογενούς και του τριτογενούς τομέα.

Με σκοπό την κάλυψη των αναγκών για την κινητικότητα των ανθρώπων και τη μεταφορά αγαθών στον αστικό και περιαστικό ιστό προς διασφάλιση καλύτερης ποιότητας ζωής, εκπόνησε το Σχέδιο Βιώσιμης Αστικής Κινητικότητας (ΣΒΑΚ). Πρόκειται για ένα σχέδιο το οποίο πραγματοποιήθηκε και χρηματοδοτήθηκε από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή μέσω του τριετούς (2019-2023) ευρωπαϊκού έργου HORIZON 2020 «SUMP-PLUS: Sustainable Urban Mobility Planning: Pathways and links to Urban Systems» βάσει του οποίου ο Δήμος Πλατανιά προμηθεύτηκε και τοποθέτησε συστήματα προειδοποίησης υπέρβασης και ενημέρωσης ταχύτητας σε σημεία τα οποία είχαν κριθεί ως υψηλής επικινδυνότητας στα όρια της Τοπικής Κοινότητας Πλατανιάς. Τα συστήματα αυτά τα οποία είναι ενεργειακά αυτόνομα, χάρη στη χρήση ενός φωτοβολταϊκού φωτοσυλλέκτη (πάνελ), υπολογίζουν την ταχύτητα των διερχόμενων οχημάτων και τους ενημερώνουν μέσω ψηφιακής εγγραφής για το όριο της ταχύτητας τους. Η τοποθέτηση των παραπάνω συστημάτων έχει ενημερωτικό χαρακτήρα προσδοκώντας στην αλλαγή κουλτούρας και νοοτροπίας στην οδική συμπεριφορά προκειμένου οι οδηγοί να συμμορφώνονται και να εκπαιδεύονται στους κανόνες της οδικής κυκλοφορίας, με κύριο γνώμονα την ασφάλεια στις μετακινήσεις. Στο ίδιο πλαίσιο της κινητικότητας εγκατέστησε τις έξυπνες διαβάσεις πεζών φιλικές προς ΑΜΕΑ, σε οκτώ (8) διαβάσεις του Δήμου Πλατανιά. Το προτεινόμενο σύστημα εξασφαλίζει την ασφαλή διέλευση των πεζών και των Α.με.Α. μέσα από αυτόματα αναγνώριση παρουσίας πεζών και αυτόματης φωτεινής σήμανσης της διάβασης. Η διάβαση προειδοποιεί τους πεζούς και τους οδηγούς μόνο όταν πραγματικά υπάρχει πρόθεση διέλευσης πεζών. Επίσης το σύστημα, εκτός από την χρήση στο τομέα της οδικής ασφάλειας, συλλέγει και δεδομένα σε πραγματικό χρόνο, όπως κυκλοφορικά, περιβαλλοντικά κ.α. Τα ανωτέρω συστήματα είναι σημαντικά σε περιοχές με μαζικό τουρισμό, όπως είναι η περιοχή του Πλατανιά, διότι η κυκλοφοριακή συμφόρηση τους καλοκαιρινούς μήνες ενέχει κινδύνους τόσο για τους πεζούς όσο και για τους οδηγούς των οχημάτων.

Στον τομέα της διαχείρισης των απορριμμάτων εγκατέστησε συστήματα έξυπνων κάδων απορριμμάτων και τα διασύνδεσε με το υφιστάμενο σύστημα τηλεματικής του Δήμου Πλατανιά με στόχο την πολύπλευρη βελτιστοποίηση της διαδικασίας αποκομιδής απορριμμάτων. Οι λεγόμενοι έξυπνοι κάδοι ανιχνεύουν την κατάσταση των κάδων απορριμμάτων ως προς την πληρότητα ειδοποιώντας την υπηρεσία του Δήμου για την έγκαιρη αποκομιδή τους. Κινούμενος

στο πλαίσιο της τηλεματικής έχει εγκαταστήσει στα οχήματα της καθαριότητας (GPS) τα οποία είναι συνδεδεμένα με κεντρικό λογισμικό. Κατά τη προμήθεια καυσίμων ενημερώνεται η ποσότητα καθώς και τα χλμ που διένυσε το κάθε όχημα δημιουργώντας με αυτή τη διαδικασία μία ταυτότητα θα λέγαμε, για κάθε κινούμενο όχημα η οποία θα είναι ενημερωμένη με τον τύπο λιπαντικών, ανταλλακτικών, μπαταριών, αναλωσίμων, βάσει εργοστασιακών τεχνικών προδιαγραφών, δημιουργώντας παράλληλα μία ηλεκτρονική αποθήκη μέσω της οποίας εκτελούνται οι προμήθειες καυσίμων & υλικών. Κάθε οδηγός προμηθεύεται με ηλεκτρονική ταυτότητα (ibutton), όπου κατά την είσοδό του στο όχημα τοποθετείται σε ειδική συσκευή η οποία είναι ενσωματωμένη στο όχημα. Τα δελτία κίνησης εξάγονται αυτόματα από το κεντρικό σύστημα διαβάζοντας το ibutton του οδηγού. Με αυτόν τον τρόπο εξάγονται πληροφορίες σχετικά με τα οχήματα και τους οδηγούς τους και αποθηκεύονται σε πραγματικό χρόνο στο cloud που έχει δημιουργηθεί για την συγκεκριμένη εφαρμογή, οπότε δεν υπάρχει έντυπη μορφή δελτίου κίνησης μέσα στο όχημα. Η είσοδος και χρήση τέτοιων συστημάτων αποτελεί απαραίτητο εργαλείο για την τοπική αυτοδιοίκηση η οποία διαχειρίζεται τεράστιους όγκους λυμάτων και απορριμμάτων την καλοκαιρινή σεζόν, διότι με αυτό τον τρόπο αποσυμφορίζονται οι δρόμοι και αποφεύγονται οι άσκοπες μετακινήσεις.

Στον τομέα της Πολιτικής Προστασίας έχει εγκαταστήσει ειδικά συστήματα προειδοποίησης και αντιμετώπισης κινδύνων σε πέντε (5) γέφυρες του Δήμου Πλατανιά. Τα συγκεκριμένα συστήματα μέσω ενός ειδικού λογισμικού παρέχουν τη δυνατότητα τόσο της άμεσης και έγκαιρης κίνησης του στόλου στο σημείο αντιμετώπισης κινδύνων, συμβάλλοντας με αυτό τον τρόπο στη καλύτερη διαχείριση των κινδύνων προειδοποιώντας τους πολίτες – χρήστες για περιπτώσεις έκτακτων συμβάντων (π.χ. σεισμοί, πλημμύρες, πυρκαγιές, πανδημίες, έκτακτα καιρικά φαινόμενα κλπ.). Ο Δήμος Πλατανιά όπως αναφέρθηκε και πριν είναι ένας παγκοσμίου φήμης τουριστικός προορισμός ο οποίος πέραν των θερινών μηνών δραστηριοποιείται τουριστικά και τους χειμερινούς μήνες, οπότε η πρόληψη κινδύνων με τέτοιου είδους λογισμικά, έχει θετικό αντίκτυπο στο τουρισμό.

Στον τομέα του ηλεκτροφωτισμού εγκατέστησε λογισμικό το οποίο βασίζεται στην πληροφορική και μέσω του οποίου διαχειρίζεται τους ιστούς ηλεκτροφωτισμού στοχεύοντας με αυτό τον τρόπο στη μείωση της κατανάλωσης ενέργειας, την κεντρική παρακολούθηση των εργασιών αποκατάστασης βλαβών, τη διαχείριση αιτημάτων αποκατάστασης βλαβών και την ελαχιστοποίηση του χρόνου δυσλειτουργίας του ηλεκτροφωτισμού του Δήμου. Μετά την πλήρη καταγραφή και αποτύπωση των ιστών ηλεκτροφωτισμού σε υβριδικούς χάρτες, κάθε ένας από αυτούς ταυτοποιήθηκε μέσω μοναδικού κωδικού, καθώς και QR τα οποία έχουν τοποθετηθεί στους ιστούς. Σε περίπτωση βλάβης ο δημότης – επισκέπτης σκανάρει το QR ή καλεί στις

υπηρεσίες του Δήμου δηλώνοντας τον μοναδικό κωδικό, δίνοντας με τον τρόπο αυτό το στίγμα βλάβης σε πλατφόρμα που διαχειρίζεται η υπηρεσία ηλεκτροφωτισμού, η οποία στη συνέχεια δίνει εντολή επισκευής στον ηλεκτρολόγο του Δήμου. Ο ηλεκτρολόγος έχοντας στη κατοχή του υπολογιστή παλάμης με το αντίστοιχο λογισμικό, λαμβάνει τόσο τις συντεταγμένες του ιστού όσο και τον τύπο της βλάβης που καλείται να επιδιορθώσει. Το σύστημα αυτό από την αρχή της λειτουργίας του έχει βοηθήσει πολύ τον τουριστικό τομέα, καθότι πολλοί αλλοδαποί ιδιοκτήτες κατοικιών στην περιοχή του Πλατανιά, αλλά και επισκέπτες σε κατοικίες airbnb, το χρησιμοποιούν και μάλιστα επιλέγοντας από τον μενού την γλώσσα τους, αποφεύγοντας με αυτό τον τρόπο τις μετακινήσεις προς τις κεντρικές υπηρεσίες του Δήμου. Επίσης είναι αποτελεσματικό και για την ίδια την υπηρεσία του Δήμου, καθότι δεν πραγματοποιούνται άσκοπες μετακινήσεις οχημάτων για να ελέγχουν συνεχώς πιθανές βλάβες στύλων.

Στον τομέα της ακίνητης περιουσίας του ο Δήμος Πλατανιά εντάχθηκε στο Πρόγραμμα Ενεργειακής Αναβάθμισης των δημοσίων κτιρίων του και προέβη σε μία σειρά ενεργειών που στόχο είχαν την εξοικονόμηση ενέργειας, αλλά και των πόρων μέσω της κατάλληλης αξιοποίησης των Ανανεώσιμων Πηγών Ενέργειας (ΑΠΕ). Οι δράσεις οι οποίες εφαρμόστηκαν περιλάμβαναν ενέργειες όπως η μόνωση του κελύφους των δημοσίων κτιρίων με το σύστημα της θερμοπρόσοψης, η εγκατάσταση φωτοβολταϊκών συστημάτων με ενεργειακό συμψηφισμό (net metering), η αντικατάσταση των λαμπτήρων των φωτιστικών με νέους λαμπτήρες τεχνολογίας LED, η τοποθέτηση ανεμιστήρων οροφής, η εγκατάσταση συστήματος BEMS (σύστημα το οποίο σου επιτρέπει να παρακολουθείς και να αναλύεις την κατανάλωση της ενέργειας σου π.χ. φωτισμός, κλιματισμός, θέρμανση κ.α.), καθώς και η τοποθέτηση συστημάτων σκίασης σε επιλεγμένα ανοίγματα. Η εξοικονόμηση ενέργειας, ιδιαιτέρως τους θερινούς μήνες που επικρατεί υπερκατανάλωση στο νησί λόγω του όγκου του πληθυσμού που φιλοξενεί, είναι σημαντική.

4.6 Η επίδραση των ψηφιακών εφαρμογών του Δήμου Πλατανιά στην αειφόρο τουριστική ανάπτυξη

Η Ψηφιακή Στρατηγική του Δήμου Πλατανιά η οποία βασίζεται στην υιοθέτηση και χρήση ψηφιακών συστημάτων και εφαρμογών, αποτελεί ένα πολύτιμο εργαλείο για τη δημιουργία ενός σύγχρονου ψηφιακά δήμου. Στόχος αυτής της ψηφιακής στρατηγικής είναι η δημιουργία μιας Έξυπνης Πόλης, με επίκεντρο τον άνθρωπο σε συνάρτηση με το περιβάλλον, στην οποία επιτυγχάνονται βιώσιμες μετακινήσεις, δραστηριότητες, αλλά και πρακτικές, όλων ανεξαιρέτως των κατοίκων και επισκεπτών του Δήμου. Επιπλέον στοχεύουν στην ποιότητα των παρεχόμενων

υπηρεσιών προς όλους και η δημιουργία ενός υψηλού επιπέδου ποιότητας ζωής σε ένα βιώσιμο περιβάλλον.

Η χρήση εφαρμογών εικονικής περιήγησης προσφέρει άμεση ενημέρωση για τα τουριστικά αξιοθέατα της περιοχής προωθώντας το τουριστικό προϊόν μέσα από υψηλού επιπέδου μεθόδους καθιστώντας το ανταγωνιστικό στις σύγχρονες απαιτήσεις και ταυτόχρονα συμβάλει στην προστασία του περιβάλλοντος, διότι αποκλείει καθολικά τις παλαιότερες μεθόδους οι οποίες στηρίζονταν εξ' ολοκλήρου στην έντυπη μορφή πληροφόρησης. Στο ίδιο πλαίσιο κινούνται και οι υπόλοιπες εφαρμογές πληροφόρησης όπως π.χ. η σελίδα τουριστικής προβολής του Δήμου στο Facebook με την ονομασία (visit Platanias), στο Twitter, Instagram, & Youtube, (tourist info kiosk), κλπ, οι οποίες παρακινούν και προτρέπουν μέσω των πληροφοριών που παρέχουν προς το κοινό να επισκεφθεί κάποιος τον Δήμο Πλατανιά, κρατώντας με αυτό τον τρόπο ενεργό τον τουρισμό στην περιοχή αυτή, με μεθόδους φιλικές προς το περιβάλλον.

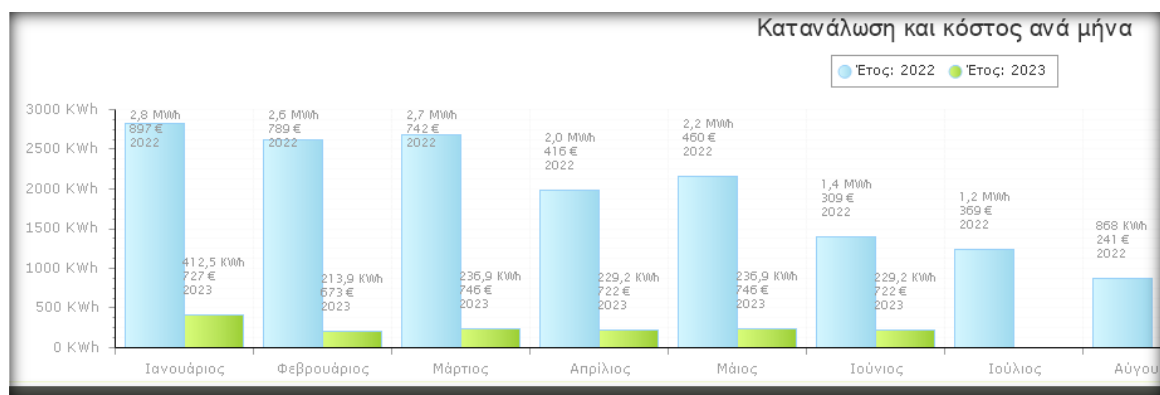
Μέσω των εκσυγχρονισμένων αυτών συστημάτων προβολής, προωθήθηκε η κρητική γαστρονομία η οποία δίνει έμφαση στην παραδοσιακή διατροφή και την τοπική παραγωγή και ενθάρρυνε νέες μορφές τουρισμού όπως π.χ. ο γαστρονομικός τουρισμός, φέροντας στο επίκεντρο περιοχές οι οποίες ήταν άγνωστες στο κοινό. Το νέο αυτό είδος τουρισμού όπου κύρια χαρακτηριστικά του είναι η κουλτούρα της τοπικής κουζίνας και οι ταξιδιώτες αναζητούν γαστρονομικές εμπειρίες οι οποίες είναι μοναδικές σε κάθε τόπο, έχει κυριαρχήσει παγκοσμίως τα τελευταία χρόνια. Σύμφωνα με έρευνα που έγινε από το Παγκόσμιο Οργανισμό Τουρισμού, το 44% των ταξιδιωτών σε όλο τον κόσμο, θεωρούν την τοπική γαστρονομία πρωταρχικό παράγοντα επιλογής προορισμού για διακοπές. Η προώθηση της γαστρονομίας έχει μετασηματιστική δυναμική διότι συνδέεται με την αγροτική ανάπτυξη αλλά και τον τουρισμό. Ο γαστρονομικός τουρισμός επικεντρώνεται στη φροντίδα για τους ανθρώπους και το περιβάλλον, στοιχεία τα οποία είναι απαραίτητα για μία βιώσιμη τουριστική ανάπτυξη και η οποία επιτυγχάνεται μέσω της αξιοποίησης των νέων τεχνολογιών.

Στον τομέα της κινητικότητας, μιας και η περιοχή του Πλατανιά όπως προαναφέρθηκε είναι κυκλοφοριακά επιφορτισμένη ιδιαιτέρως τους θερινούς μήνες λόγω των αυξημένων τουριστικών ροών, ο Δήμος Πλατανιά εφάρμοσε το Σχέδιο Βιώσιμης Αστικής Κινητικότητας. Με τη χρησιμοποίηση έξυπνων συστημάτων και εφαρμογών παρείχε στους κατοίκους, τους δημότες αλλά και τους επισκέπτες της περιοχής οδική ασφάλεια τόσο στους δρόμους όσο και στις διαβάσεις και προέτρεψε το κοινό σε νέες μορφές κινητικότητας π.χ. χρήση ηλεκτροκίνητων οχημάτων τόσο στα ιδιωτικά, όσο και στα Μέσα Μαζικής Μεταφοράς, χρήση ποδηλάτων ιδίως σε περιοχές με έντονη κίνηση, αλλά και τη διάδοση της σημασίας του βάδην. Όλοι οι παραπάνω

εναλλακτικοί τρόποι μετακίνησης έχουν σαν αποτέλεσμα την μείωση των εκπομπών των ρύπων CO₂ σε ποσοστά αξιοσημείωτα.

Η εγκατάσταση των έξυπνων κάδων οι οποίοι ως άνω αναφέρθηκε βάσει ειδικών λογισμικών ανιχνεύεται η κατάσταση πληρότητάς τους δίνοντας σήμα στην Υπηρεσία Καθαριότητας του Δήμου, είχε σαν αποτέλεσμα την μείωση των διαδρομών των απορριματοφόρων και αυτό με τη σειρά του συνέβαλε στην μείωση των περιβαλλοντικών ρύπων που δημιουργούνται από την καύση του πετρελαίου κίνησης και ειδικά τους θερινούς μήνες, όπου λόγω της τουριστικής κίνησης η αποκομιδή των απορριμμάτων είναι πιο συχνή εξαιτίας του όγκου των απορριμμάτων. Στο ίδιο πλαίσιο και με τον ίδιο στόχο δηλαδή την μείωση των εκπομπών CO₂, λειτούργησε και το σύστημα εφαρμογής της τηλεματικής στα οχήματα καθαριότητας του Δήμου, όπου με το ειδικό λογισμικό που χρησιμοποιείται ενημερώνεται αυτόματα η υπηρεσία καθαριότητας για κάθε κινούμενο όχημα της, τις ανάγκες του για καύσιμα, τις αναγκαίες διαδρομές που πρέπει να ακολουθήσει καθημερινώς, τα αναλώσιμα που χρειάζεται, τα συνεργεία κ.α., καταργώντας καθολικά τα δελτία κίνησης που εκδίδονταν σε έντυπη μορφή, συμβάλλοντας ταυτόχρονα και στη μείωση των λειτουργικών εξόδων.

Με την ενεργειακή αναβάθμιση των δημοσίων κτιρίων του Δήμου Πλατανιά εξοικονομήθηκαν ενέργεια και πόροι, μειώθηκαν οι δαπάνες λειτουργίας, καθώς και το περιβαλλοντικό αποτύπωμα σε άνθρακα CO₂. Ενέργειες οι οποίες συντελούν στην αντιμετώπιση των επιπτώσεων της κλιματικής αλλαγής στην Κρήτη, αλλά και γενικότερα στην Ελλάδα. Στο ακόλουθο διάγραμμα αποτυπώνεται η εξοικονόμηση σε ενέργεια, αλλά και πόρους ανά μήνα λειτουργίας του Προγράμματος ενεργειακής αναβάθμισης κατά το έτος 2023 σε σχέση με το έτος 2022 (Διάγραμμα 17).

Διάγραμμα 17. Η κατανάλωση και κόστος ανά μήνα, κατά τα έτη 2022-2023 στα κτίρια του Δήμου Πλατανιά.

Πηγή: Τμήμα Προγραμματισμού, Οργάνωσης & Πληροφορικής, Δήμου Πλατανιά.

Από τα παραπάνω συμπεραίνεται ότι η ψηφιακή στρατηγική του Δήμου Πλατανιά η οποία στηρίχθηκε στην υιοθέτηση και χρήση νέων ψηφιακών μεθόδων, έχει βοηθήσει κατά πολύ τον τουριστικό κλάδο, δημιουργώντας ευνοϊκότερες συνθήκες για την ανάπτυξη και δραστηριοποίηση τόσο των επιχειρήσεων όσο και των απλών πολιτών και επισκεπτών αυτής της περιοχής προσφέροντας άνετη και εύκολη ζωή, με γνώμονα πάντα την προσπάθεια διατήρησης του φυσικού πλούτου ούτως ώστε ο τουριστικός κλάδος της περιοχής αυτής να μπορεί να καλύψει τις ανάγκες του συνεχώς αυξανόμενου τουριστικού ρεύματος.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 5^ο - Μεθοδολογία έρευνας

5.1 Σκοπός της έρευνας

Στην εποχή που ζούμε είναι δύσκολο λόγω διαφόρων παραγόντων να προσδιοριστούν επακριβώς τα ποσοστά βιώσιμης ανάπτυξης σε όλους τους τομείς μια χώρας, πόσο μάλλον στη τουριστική βιομηχανία, έναν κλάδο ο οποίος εξαρτάται από πολλούς παράγοντες. Ωστόσο βάσει ορισμένων σχεδιασμών και εργαλείων η έρευνα αυτή θα προσπαθήσει να αποδώσει κάποια στατιστικά στοιχεία ως προς την επίτευξη του στόχου βιώσιμης ανάπτυξης στο τουρισμό τόσο κεντρικά όσο και σε τοπικό επίπεδο και συγκεκριμένα στο Δήμο Πλατανιά.

Βασικός σκοπός της παρούσας έρευνας είναι η μελέτη των Νέων Τεχνολογιών σε όλο το φάσμα της Τουριστικής Βιομηχανίας και ο βαθμός επίδρασής τους στην αειφόρο τουριστική ανάπτυξη. Ειδικότερα η ανωτέρω έρευνα στοχεύει στην ανάδειξη των συνιστωσών οι οποίες κατευθύνουν τη διάδοση και υιοθέτηση των Νέων Τεχνολογιών στις τουριστικές επιχειρήσεις, κατά πόσο αυτές έχουν διευκολύνει τη ζωή των ανθρώπων στοχεύοντας στην ανάδειξη του τουριστικού προϊόντος, τους παράγοντες οι οποίοι επιδρούν ανασταλτικά στην χρήση αυτών, την κουλτούρα του επισκέπτη και τα κίνητρα που τον ωθούν στο να επιλέξει ένα συγκεκριμένο προορισμό, καθώς και το βαθμό επίτευξης των στόχων βιώσιμης ανάπτυξης σε συνάρτηση με τον τουρισμό. Επιπλέον θα αναδειχθεί ο βαθμός συμμετοχής της Τοπικής Αυτοδιοίκησης σε κρίσιμα ζητήματα που άπτονται τη λήψη σοβαρών στρατηγικών αποφάσεων και σχετίζονται με το περιβάλλον, την οικονομία, την κοινωνία και την αειφορία.

5.2 Συλλογή στοιχείων

Για την αποτύπωση των παραπάνω στοιχείων το ερευνητικό υλικό το οποίο επιλέχθηκε προέκυψε βάσει διαδικτυακής έρευνας, ως επί τω πλείστων ξένων συγγραφέων, αλλά και Ελλήνων. Μέσω των βιβλιογραφιών αυτών, των επιστημονικών άρθρων και συγγραμμάτων, επιδιώχθηκε η μάθηση ορολογιών και εννοιολογικών προσεγγίσεων των θεμάτων τα οποία θέλησε η έρευνα αυτή να θίξει, ούτως ώστε ο αναγνώστης να ξεκινήσει αρχικά την μελέτη αυτή με την κατανόηση των εννοιών τουρισμός, νέες τεχνολογίες, αειφόρος ανάπτυξη και αειφόρος τουριστική ανάπτυξη και έπειτα να προχωρήσει στην κατανόηση των επόμενων σταδίων της έρευνας αυτής που είναι ανάδειξη του βαθμού ενσωμάτωσης των νέων τεχνολογιών στην τουριστική βιομηχανία και η αποτελεσματικότητα αυτών στην διευκόλυνση της ζωής του ανθρώπου σε συνάρτηση με το περιβάλλον με τρόπο αειφορικό. Έπειτα χρησιμοποιήθηκαν

διάφορα διαδικτυακά άρθρα συναφές με τα θέματα τα οποία τέθηκαν προς μελέτη και ανάλυση, επίσης συγκεντρώθηκε υλικό από πρωτογενή έρευνα στο Δήμο Πλατανιά και συγκεκριμένα από το Τμήμα Προγραμματισμού, Οργάνωσης & Πληροφορικής.

5.3 Ερωτηματολόγια

Για την διεξαγωγή των συμπερασμάτων αυτής της έρευνας επιλέχθηκε ως εργαλείο η χρήση ερωτηματολογίων. Χρησιμοποιήθηκαν δύο τύποι ερωτηματολογίων. Το ένα είδος απευθυνόταν στις επιχειρήσεις του Δήμου Πλατανιά οι οποίες κατά κύριο λόγο ασχολούνται με τον εποχιακό τουρισμό τους θερινούς μήνες και το δεύτερο ερωτηματολόγιο απευθυνόταν στο ευρύτερο κοινό.

Τα ερωτηματολόγια τα οποία απευθύνονταν στις τουριστικές επιχειρήσεις, περιλάμβαναν ερωτήματα τα οποία εστίαζαν σε επτά βασικούς άξονες. Ο πρώτος άξονας περιέχει ερωτήσεις που αφορούν τις Νέες Τεχνολογίες σε συνάρτηση με τον τουρισμό. Δηλαδή διατυπώθηκαν ερωτήματα σχετικά με τη σημασία της ενσωμάτωσης των νέων τεχνολογιών στον τουρισμό και την χρήση αυτών στην καθημερινή λειτουργία της επιχείρησης. Τι είδους εφαρμογές- πλατφόρμες χρησιμοποιούνται για την προώθηση του τουριστικού προϊόντος. Τι μορφές τουρισμού ως επί τω πλείστων κυριαρχούν στο σύνολο των επιχειρήσεων και από ποιο κανάλι διανομής προέρχονται.

Ο δεύτερος άξονας ερωτήσεων σχετίζεται με τον τομέα της αειφόρου ανάπτυξης. Συγκεκριμένα από τις ερωτήσεις του δεύτερου άξονα επιδιώκεται η αποτύπωση της γνώμης του επιχειρηματικού κλάδου σχετικά με την σύνδεση της λειτουργίας τους με δράσεις οι οποίες αποβαίνουν στην αειφόρο ανάπτυξη, καθώς και τη γνώμη τους σχετικά με τους παράγοντες τους οποίους θεωρούν ανασταλτικούς στην υιοθέτηση τεχνολογιών οι οποίες συνδράμουν στην βελτίωση του περιβάλλοντος.

Ο τρίτος άξονας είναι σχετιζόμενος με την επάρκεια του πόσιμου νερού μιας και πραγματοποιείται αναφορά σε νησί το οποίο λειτουργεί κατά κύριο λόγο με τον εποχικό τουρισμό και επικρατεί κορύφωση μαζικού τουρισμού τους θερινούς μήνες, οπότε οι ποσότητες του νερού που χρησιμοποιούνται είναι τεράστιες. Σε ένα δεύτερο επίπεδο καταγράφεται το ποσοστό των επιχειρήσεων που έχουν προσαρμόσει συστήματα τα οποία αποφέρουν εξοικονόμηση ύδατος και μέσω ποιας διαδικασίας συμβάλουν και αυτοί στη διατήρηση του φυσικού περιβάλλοντος.

Ο τέταρτος άξονας ερωτήσεων αναφέρεται στις Ανανεώσιμες Πηγές Ενέργειας και πως οι επιχειρήσεις έχουν εστιάσει στην αξιοποίηση αυτών, καθώς και την άποψη τους σε μία

ενδεχόμενη αξιοποίηση, είτε από την κεντρική διοίκηση, είτε την τοπική αυτοδιοίκηση, είτε από ιδιωτικούς φορείς.

Ο πέμπτος άξονας εστιάζει στη διαχείριση των αποβλήτων που αποτελεί ένα σημαντικό παράγοντα ιδιαίτερα σε περιοχές με τεράστιους όγκους λυμάτων και απορριμμάτων λόγω των τουριστικών ροών. Μέσω των ερωτήσεων του άξονα αυτού στόχος είναι η αποκόμιση στοιχείων σχετικά με τη πρόθεση των επιχειρηματιών στην υιοθέτηση συστημάτων διαχείρισης λυμάτων καθώς και στερεών απορριμμάτων.

Ο έκτος άξονας αφορά γενικότερα τον τουρισμό και την ανάπτυξη αυτού. Μέσω του άξονα αυτού επιδιώκεται η αποτύπωση της γνώμης των επιχειρηματιών σχετικά με την έκταση των τουριστικών υποδομών στο νησί και την ευρύτερη περιοχή του Δήμου Πλατανιά σε συσχέτιση με το περιβάλλον, αν δηλαδή θεωρούν ότι υπάρχει υπερεκμετάλλευση του φυσικού πλούτου ή αν χρειάζεται περαιτέρω ανάπτυξη σε κάποιες περιοχές είτε μέσω υποδομών ή τουριστικών δραστηριοτήτων.

Ο έβδομος και τελευταίος άξονας ασχολείται με τις προστατευόμενες περιοχές και ιδιαίτερα τις ακτογραμμές οι οποίες κατακλύζονται κάθε καλοκαίρι από τεράστιες τουριστικές ροές, που αφενός μεν αποφέρουν έσοδα στις επιχειρήσεις, αφετέρου δε το φυσικό περιβάλλον κατακερματίζεται. Επιδιώκεται στον τομέα αυτό η γνώμη των επιχειρηματιών σχετικά με τον αν θεωρούν ότι υπάρχει υποβάθμιση των περιοχών αυτών και αν ναι ποια είναι η γνώμη τους ως προς το βαθμό επιδείνωσης αυτής, αλλά επίσης και την πρόθεσή τους στο αν θα συμμετείχαν οικονομικά σε μία ενδεχόμενη περιβαλλοντική προστασία αυτών.

Τα ερωτηματολόγια τα οποία απευθύνονται στο κοινό και αυτά εστιάζουν στους ίδιους άξονες αλλά με διαφορετικό τύπο ερωτήσεων. Σχετικά με τον πρώτο άξονα που αφορά τις Νέες τεχνολογίες στον τουρισμό οι ερωτήσεις οι οποίες απευθύνονται στο κοινό, αναφέρονται στη γνώμη τους σχετικά με τη χρησιμότητα των νέων τεχνολογιών στη τουριστική βιομηχανία και κατά πόσο βοηθούν στην προώθηση του τουριστικού προϊόντος. Έπειτα εστιάζουν στα είδη των εφαρμογών που συνήθως χρησιμοποιούνται π.χ. για την πραγματοποίηση μιας κράτησης σε ξενοδοχείο κλπ, καθώς και το βαθμό ευκολίας χρήσης αυτών. Έπειτα γίνεται αναφορά στο λόγο που κάποιος πραγματοποιεί ένα ταξίδι, δηλαδή μέσω της ερώτησης επιδιώκεται η γνώση του κίνητρου το οποίο ωθεί κάποιον να μπει στην διαδικασία αναζήτησης, σχεδιασμού και ολοκλήρωσης ενός ταξιδιού, καθώς και τι ανάγκες καλύπτονται μέσω αυτού και πόσο ικανοποιημένοι είναι από τις συναλλαγές αυτές.

Ο δεύτερος άξονας επικεντρώνεται στην αειφόρο ανάπτυξη και μέσω αυτού θα αποτυπωθεί ο βαθμός ενημέρωσης του κοινού σε θέματα βιώσιμης ανάπτυξης, δηλαδή πόσο γνώριμοι είναι σε αυτούς οι 17 στόχοι Β.Α. του Ο.Η.Ε., την πρόθεσή τους να επισκεφτούν και να

διαμείνουν σε ξενοδοχεία ή τουριστικά καταλύματα τα οποία εφαρμόζουν πρακτικές Βιώσιμης Ανάπτυξης και γενικότερα πόσο ευαισθητοποιημένο είναι το κοινό στις πράσινες μεθόδους.

Ο τρίτος άξονας είναι αναφερόμενος στην επάρκεια του πόσιμου νερού και μας ενδιαφέρει πλήρως η άποψη του κοινού σε αυτό το θέμα, διότι πρόκειται για ένα νησί παγκοσμίου φήμης με τουρισμό εγχώριο, αλλά και διεθνή με ότι αυτό συνεπάγεται για το περιβάλλον.

Ο τέταρτος άξονας εστιάζει στις μορφές Ανανεώσιμων Πηγών Ενέργειας, ποιες μορφές είναι γνώριμες προς το κοινό και ποια οι γνώμη τους σχετικά με την αξιοποίηση αυτών στην περιοχή τους.

Ο πέμπτος άξονας περιλαμβάνει ερωτήσεις σχετικά με τον τουρισμό, δηλαδή την άποψη του κόσμου όσον αφορά τις υφιστάμενες τουριστικές υποδομές και δραστηριότητες, αν υπάρχει επιβάρυνση του φυσικού τοπίου από την τουριστική εκμετάλλευση και αν χρειάζεται ενδεχομένως περαιτέρω ανάπτυξη κάποια περιοχή ώστε να μπορεί να καλύψει τις ανάγκες και απαιτήσεις του εκσυγχρονισμένου πλέον τουρισμού.

Ο έκτος άξονας αφορά τις προστατευόμενες περιοχές του νησιού. Θα καταγραφεί η γνώμη του κοινού σχετικά με τις προστατευόμενες περιοχές του νησιού, δηλαδή αν έχουν παρατηρήσει κάποια επιδείνωση στις περιοχές αυτές, καθώς και την έκταση αυτής από την υπέρογκη επισκεψιμότητα την υψηλή περίοδο του καλοκαιριού. Επίσης θα προβληθεί η επιθυμία του κοινού σε μία ενδεχόμενη περιβαλλοντική προστασία των περιοχών αυτών καταβάλλοντας κάποιο χρηματικό αντίτιμο.

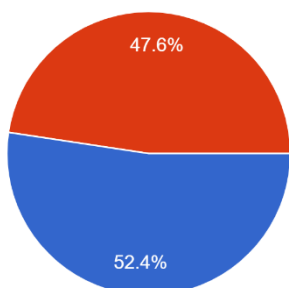
Σκοπός όλων των παραπάνω ερωτήσεων τόσο ως προς το κοινό όσο και προς τις επιχειρήσεις, είναι να κατανοήσει της αντίληψης των δύο εμπλεκόμενων μερών σχετικά με τα οφέλη αλλά και τις επιπτώσεις του σύγχρονου ψηφιακού τουρισμού στο τρίπτυχο, περιβάλλον, κοινωνία, οικονομία. Συνιστώσες που όπως προαναφέρθηκε αποτελούν τα βασικά χαρακτηριστικά για μία βιώσιμη ανάπτυξη.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 6^ο - Ανάλυση Αποτελεσμάτων

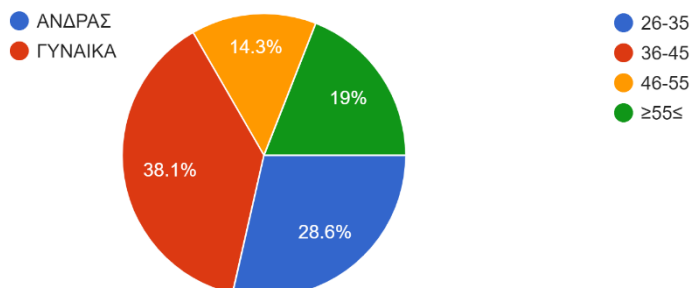
6.1 Συνοπτική παρουσίαση αποτελεσμάτων έρευνας - Στατιστικά στοιχεία της γνώμης των Επιχειρήσεων του Δήμου Πλατανιά

Το προηγούμενο κεφάλαιο αναφέρθηκε στη χρήση και διατύπωση ερωτημάτων μέσω ερωτηματολογίων τα οποία βοήθησαν την μελέτη αυτή ως εργαλείο στην αποτύπωση ιδεών, απόψεων και αντιλήψεων των παραπάνω μερών σχετικά με τους τομείς των Νέων Τεχνολογιών, του τουρισμού και της βιώσιμης τουριστικής ανάπτυξης. Μέσω λοιπόν της έρευνας αυτής που διεξήχθη τον Φεβρουάριο του 2024, συμμετείχαν διαδικτυακά 21 επιχειρήσεις και 36 κάτοικοι του νησιού. Στο πρώτο στάδιο είναι η παρουσίαση των αποτελεσμάτων της έρευνας με τα στατιστικά στοιχεία των απαντήσεων των επιχειρήσεων.

Το δείγμα των απαντήσεων των επιχειρήσεων αποτελείται σε ποσοστό 52,4 % άντρες και σε ποσοστό 47,6 % γυναίκες (Σχήμα 1), ενώ η ηλικία των απαντήσεων κυμαίνεται μεταξύ 36-45 σε ποσοστό 38,1 % και μεταξύ των 26-35 σε ποσοστό 28,6 % (Σχήμα 2).

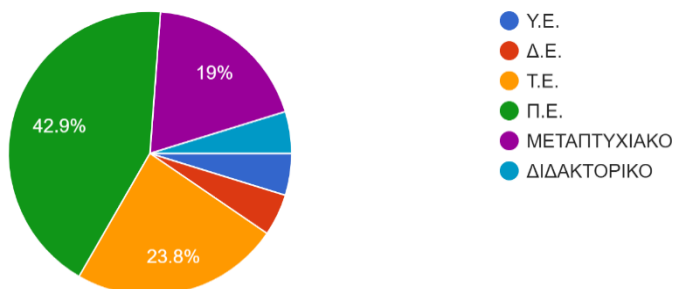

Σχήμα 1. Φύλο

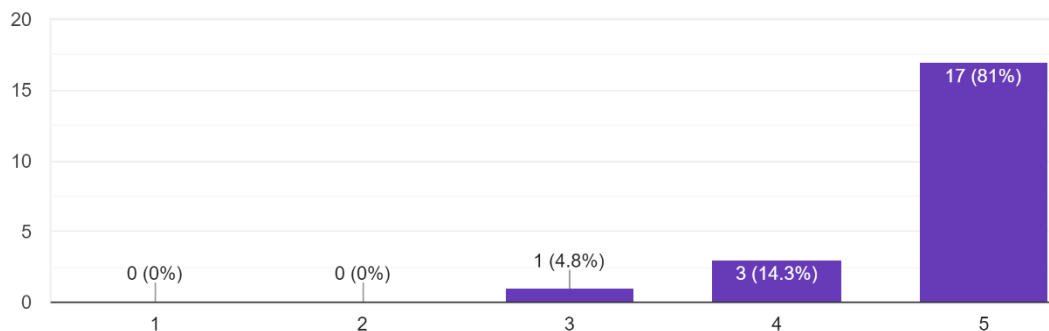
Σχήμα 2. Ηλικία

Στην εκπαιδευτική βαθμίδα των ερωτηθέντων κυριαρχεί σε ποσοστό 42,9 % η Πανεπιστημιακή Εκπαίδευση και ακολουθεί σε ποσοστό 23,8 % η Τεχνολογική Εκπαίδευση (Σχήμα 3).

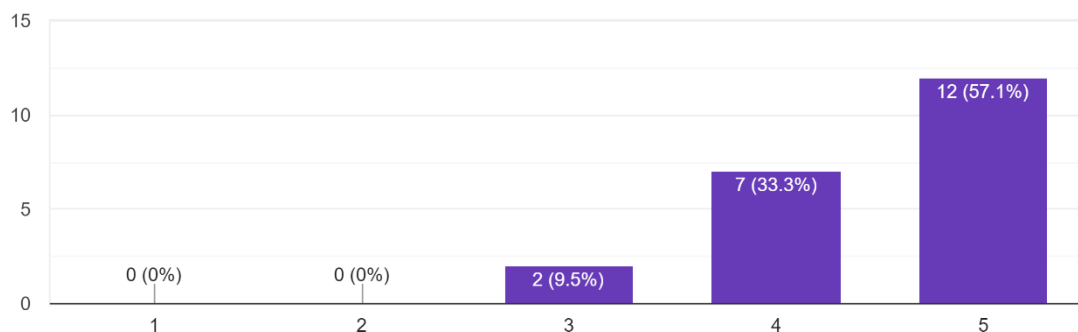

Σχήμα 3. Εκπαιδευτική Βαθμίδα

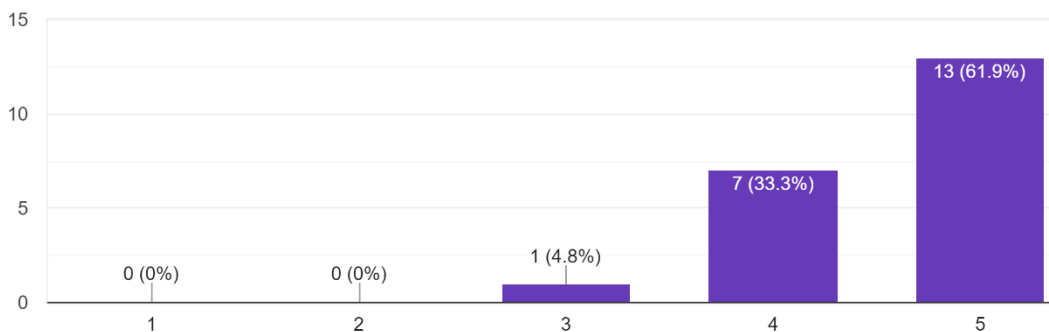
Το 81 % των επιχειρηματιών θεωρούν ότι η ενσωμάτωση των νέων τεχνολογιών στο τουρισμό είναι πολύ σημαντική (Σχήμα 4), ενώ η χρησιμότητα τους ως προς την καθημερινή λειτουργία της επιχείρησης το οποίο ανέρχεται σε ποσοστό 57,1% είναι πολύ σημαντική (Σχήμα 5). Επίσης θεωρούν ότι οι νέες τεχνολογίες συμβάλλουν σημαντικά στην προώθηση των παρεχόμενων υπηρεσιών τους, σε ποσοστό 61,9 % (Σχήμα 6).

Σχήμα 4. Η χρησιμότητα των Νέων Τεχνολογιών στο τουρισμό.

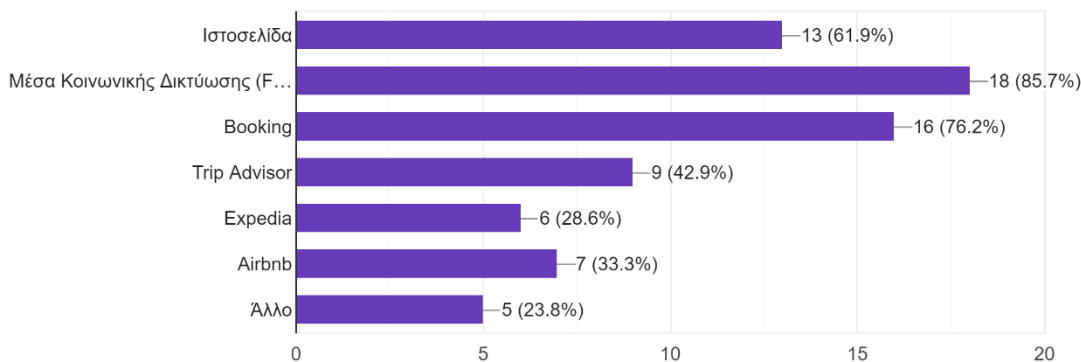
Σχήμα 5. Η χρησιμότητα των Νέων Τεχνολογιών στη λειτουργία των επιχειρήσεων.

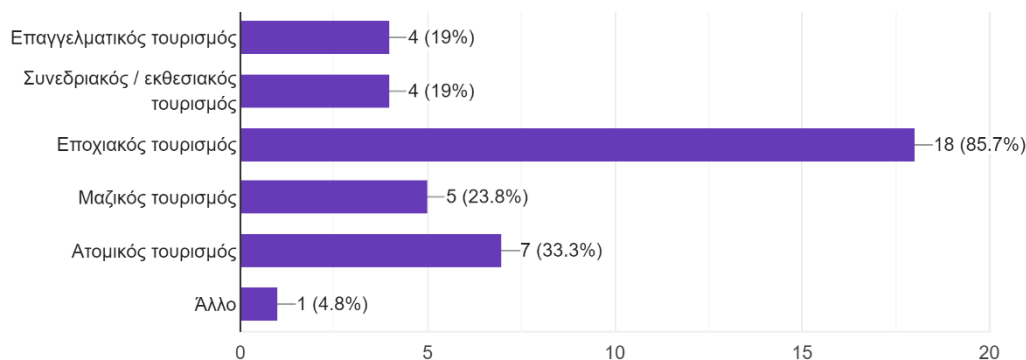
Σχήμα 6. Η χρησιμότητα των νέων τεχνολογιών στην προώθηση των τουριστικών υπηρεσιών.

Όσον αφορά τα είδη των εφαρμογών που χρησιμοποιούνται στην τουριστική βιομηχανία για την προώθηση των παρεχόμενων υπηρεσιών προς το κοινό, η πλειοψηφία του κλάδου απάντησε σε ποσοστό 85,7 % ότι τα Μέσα Κοινωνικής Δικτύωσης κυριαρχούν ως μέσο

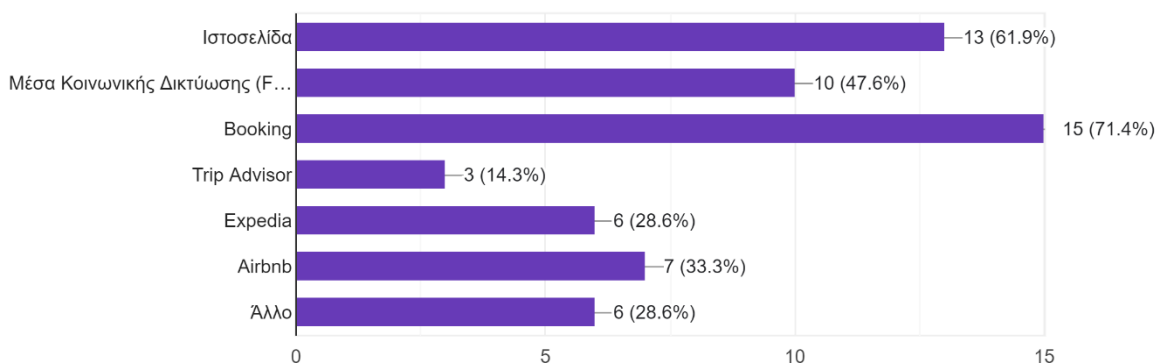
πληροφόρησης (Σχήμα 7), η μορφή τουρισμού που κυριαρχεί στις επιχειρήσεις είναι ο εποχιακός τουρισμός σε ποσοστό 85,7% (Σχήμα 8), ενώ το 71,4 % των επιχειρηματιών απάντησε ότι οι πελάτες τους προέρχονται κυρίως από την πλατφόρμα του Booking (Σχήμα 9).

Σχήμα 7. Οι εφαρμογές που χρησιμοποιούνται για την προώθηση των τουριστικών υπηρεσιών.

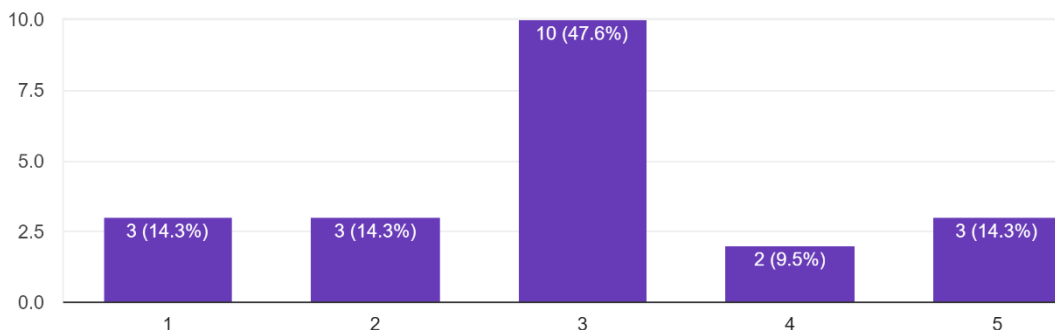
Σχήμα 8. Κατηγορίες τουρισμού των επιχειρήσεων.

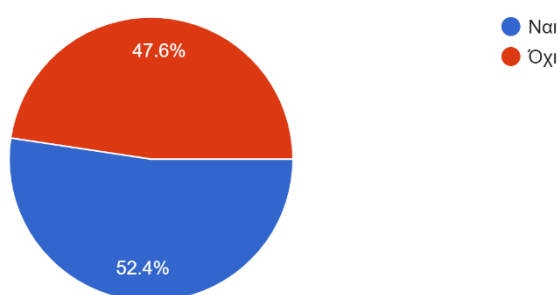
Σχήμα 9. Κανάλια διανομής τουριστικών προϊόντων.

Όσον αφορά τη βιώσιμη ανάπτυξη και τους 17 στόχους της Ατζέντας 2030 το δείγμα των επιχειρήσεων απάντησε σε ποσοστό 47,6 % ότι γνωρίζει το θέμα σε μέτρια κλίμακα (Σχήμα 10). Το 52,4% των επιχειρηματιών απάντησε ότι έχουν εντάξει στην επιχείρησή τους δράσεις σχετικές

με τους 17 στόχους Β.Α (Σχήμα 11) και αυτές σχετίζονται σε ποσοστό 73,3 % με το στόχο 6, σε ποσοστό 66,7 % με το στόχο 7 και σε ποσοστό 66,7 % με το στόχο 8 (Σχήμα 12).

Σχήμα 10. Ο βαθμός αναγνωρισιμότητας των 17 στόχων Β.Α. προς τις επιχειρήσεις.

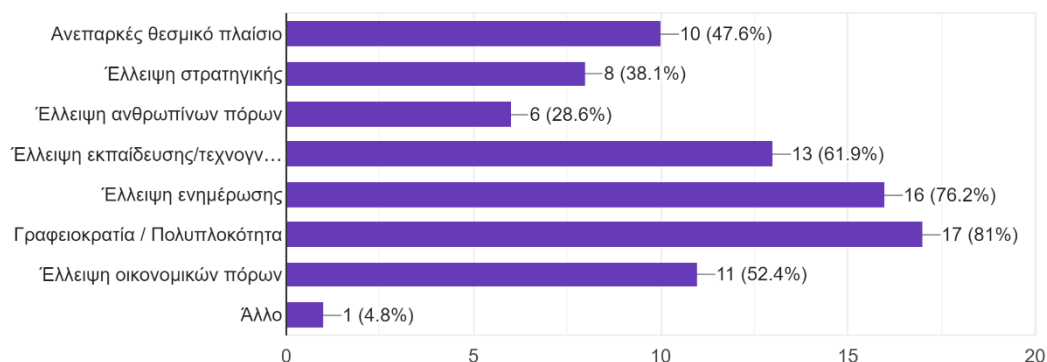
Σχήμα 11. Υλοποίηση δράσεων σχετικών με τους 17 στόχους Β.Α. από τις επιχειρήσεις.

Σχήμα 12. Δράσεις των επιχειρήσεων σχετιζόμενες με τους 17 στόχους Β.Α.

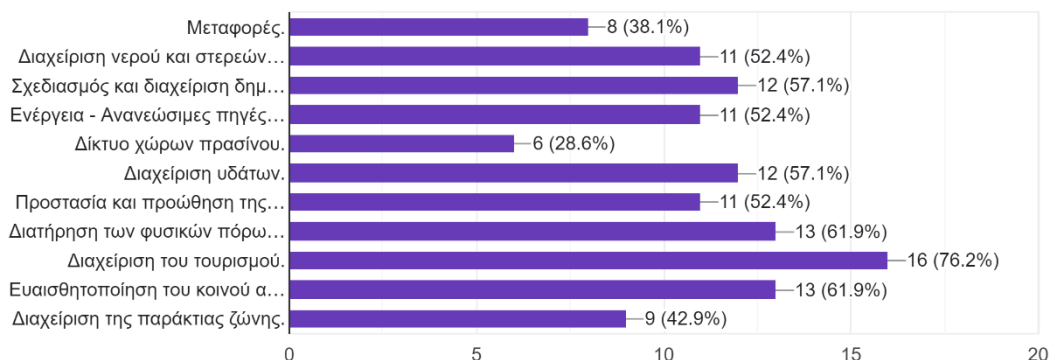
Όσον αφορά την δυσκολία υιοθέτησης ή ενσωμάτωσης δράσεων που σχετίζονται με την βιώσιμη ανάπτυξη οι επιχειρήσεις θεωρούν σε ποσοστό 81 % ότι οι βασικοί παράγοντες που δυσχεραίνουν την υλοποίηση αυτών είναι αφενός μεν η γραφειοκρατία-πολυπλοκότητα του

συστήματος, αλλά πολύ σημαντικό ρόλο παίζει η έλλειψη ενημέρωσης και εκπαίδευσης (Σχήμα 13).

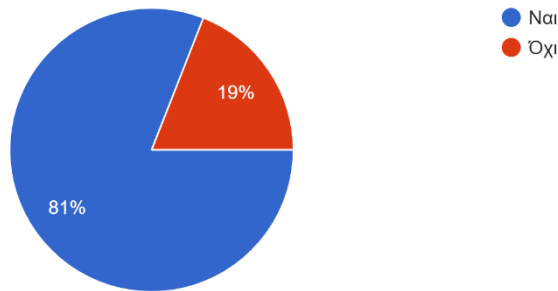
Σχήμα 13. Παράγοντες που δυσχεραίνουν την υλοποίηση στόχων Β.Α.

Η επιχειρηματική γνώμη, σχετικά με την αιεφόρο ανάπτυξη του νησιού και της ευρύτερης περιοχής του Δήμου Πλατανιά, θεωρεί ότι οι τομείς οι οποίοι χρειάζονται παρέμβαση ούτως ώστε ο Δήμος να κινηθεί σε τροχιά αιεφόρου ανάπτυξης, είναι σε ποσοστό 76,2 % η διαχείριση του τουρισμού και σε ποσοστό 61,9 % η ευαισθητοποίηση του κοινού απέναντι στο περιβάλλον, καθώς και η διατήρηση των φυσικών πόρων (Σχήμα 14).

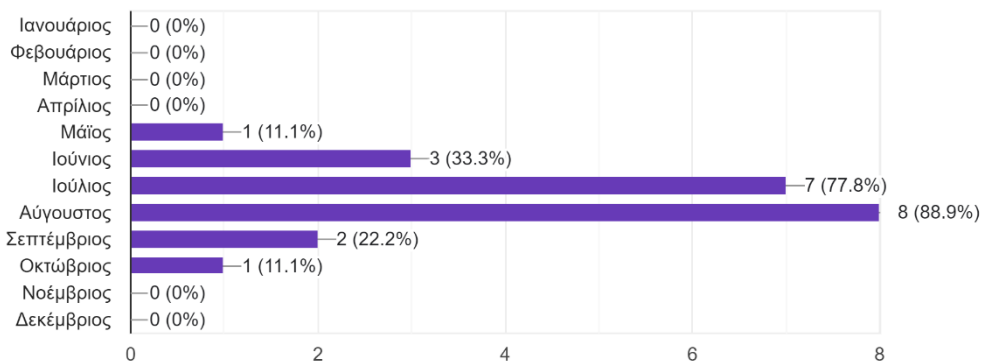

Σχήμα 14. Οι τομείς που χρειάζονται παρέμβαση για την αιεφόρο ανάπτυξη του νησιού.

Όσον αφορά τον τομέα των υδάτινων πόρων της περιοχής, ο τουριστικός κλάδος θεωρεί ότι υπάρχει επάρκεια νερού σε ποσοστό 81 % (Σχήμα 15), ενώ αν σημειωθεί κάποιο είδος θα λέγαμε ανεπάρκειας είναι συνήθως τους μήνες με υψηλή επισκεψιμότητα, δηλαδή Ιούνιο, Ιούλιο, Αύγουστο (Σχήμα 16).

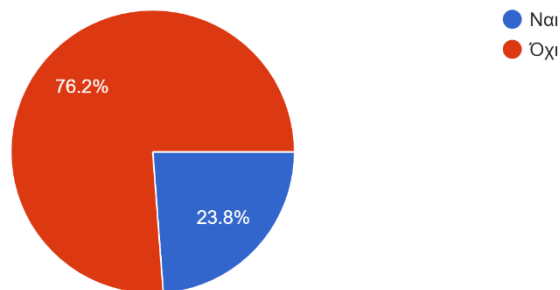

Σχήμα 15. Επάρκεια Νερού.

Σχήμα 16. Μήνες με πιθανή ανεπάρκεια ύδρευσης.

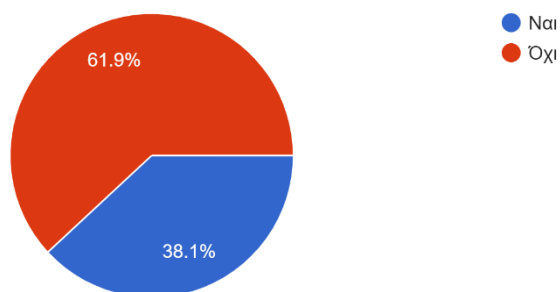
Ως προς την εξοικονόμηση ύδατος, οι επιχειρήσεις σε ποσοστό 76,2 % δεν εφαρμόζουν κάποιο σύστημα εξοικονόμησης νερού (Σχήμα 17), ενώ το υπόλοιπο ποσοστό των επιχειρήσεων που εφαρμόζει συστήματα εξοικονόμησης νερού, έχει υιοθετήσει συστήματα αυτόματων βρυσών στους κοινόχρηστους χώρους των ξενοδοχείων, φίλτρα μείωσης ροής, ενημερωτικά φυλλάδια προς τους πελάτες για τη μη συχνή αλλαγή πετσετών, καθώς και τοποθέτηση πύργων ψύξης για μείωση απόρριψης νερού του συστήματος γεωθερμίας.

Σχήμα 17. Εξοικονόμηση νερού.

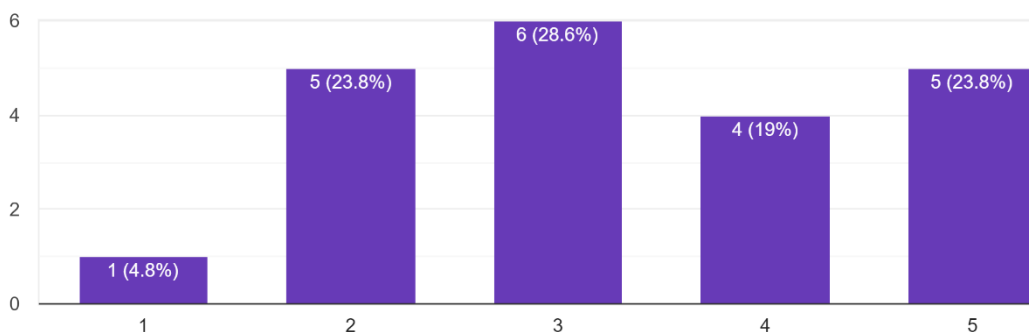
Σχετικά με τις τουριστικές υποδομές και την ύπαρξη ενδεχόμενης υποβάθμισης της ακτογραμμής του Δήμου Πλατανιά, υπήρξαν απαντήσεις σε ποσοστό 61,9 % ότι δεν υφίσταται κάποια υποβάθμιση της ακτογραμμής (Σχήμα 18), ενώ το υπόλοιπο ποσοστό 38,1 % θεωρεί ότι υφίσταται υποβάθμιση και αυτό οφείλεται στο γεγονός ότι μεγάλες ξενοδοχειακές μονάδες

καταπατούν τις παραλίες και τοποθετούν ξαπλώστρες εκτός των νόμιμων ορίων, ανθρώπινες παρεμβάσεις και λιμενικά έργα χωρίς περιβαλλοντικές μελέτες κ.α.

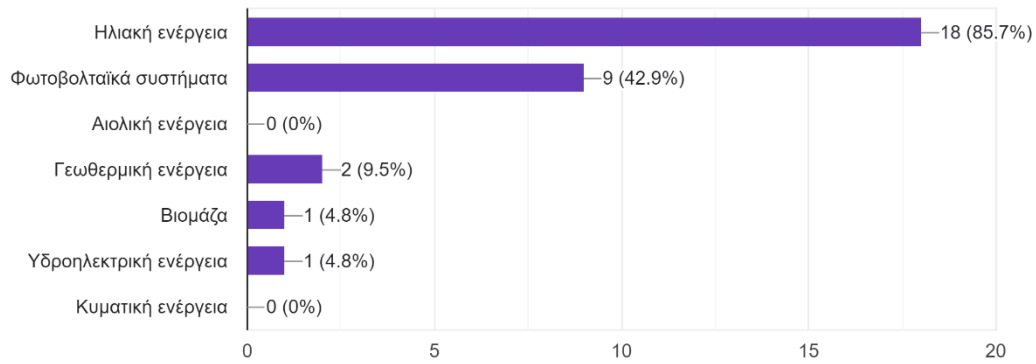

Σχήμα 18. Υποβάθμιση της ακτογραμμής Δήμου Πλατανιά λόγω τουριστικών δραστηριοτήτων.

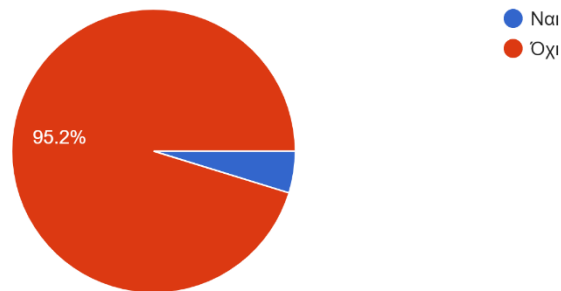
Η γνώμη του επιχειρηματικού κόσμου σχετικά με τις Α.Π.Ε. είναι διχασμένη, διότι ένα ποσοστό θεωρεί ότι είναι αναγκαίες και ένα άλλο ποσοστό έχει μέτρια γνώμη ως προς την αναγκαιότητα τους (Σχήμα 19). Ωστόσο ορισμένες τουριστικές μονάδες έχουν αξιοποιήσει τις δυνατότητες που παρέχουν οι Α.Π.Ε. με την ένταξη στη λειτουργία των επιχειρήσεων τους συστημάτων τα οποία σε ποσοστό 85,7 % χρησιμοποιούν την ηλιακή ενέργεια και σε ποσοστό 42,9 % τα φωτοβολταϊκά συστήματα (Σχήμα 20). Υπάρχει όμως μία κοινή παραδοχή σε ποσοστό 95,2 % ότι οι Α.Π.Ε. στην περιοχή αυτή δεν αξιοποιούνται επαρκώς (Σχήμα 21). Ενώ σε μία ενδεχόμενη κατασκευή ενός αιολικού πάρκου στην περιοχή, η πλειοψηφία των επιχειρηματιών απάντησε σε ποσοστό 47,6 % ότι συμφωνεί μερικώς (Σχήμα 22) και αυτό διότι θεωρούν ότι μία τέτοια ενέργεια ίσως ενέχει κινδύνους ως προς την χλωρίδα και πανίδα της περιοχής σε ποσοστό 87,5 % (Σχήμα 23).

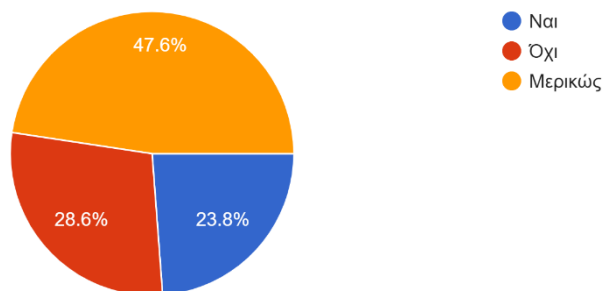
Σχήμα 19. Η γνώμη των επιχειρηματιών σχετικά με τις Α.Π.Ε.

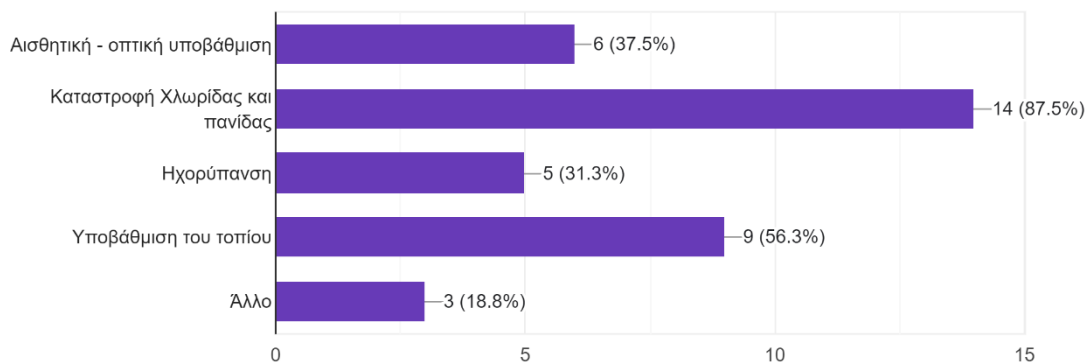
Σχήμα 20. Μορφές Α.Π.Ε. που χρησιμοποιούνται από τις Επιχειρήσεις.

Σχήμα 21. Αξιοποίηση Α.Π.Ε. στο νησί και την περιοχή Δήμου Πλατανιά.

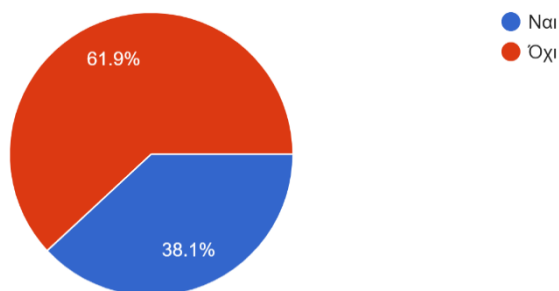

Σχήμα 22. Η γνώμη των επιχειρηματιών σχετικά με μία ενδεχόμενη κατασκευή ενός αιολικού πάρκου.

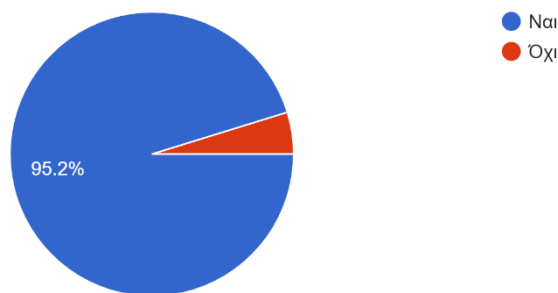
Σχήμα 23. Λόγοι διαφωνίας στη μη κατασκευή αιολικού πάρκου.

Ως προς τον τομέα της διαχείρισης των αποβλήτων οι επιχειρήσεις σε ποσοστό 61,9 % δεν χρησιμοποιούν κάποιο είδος υγειονομικής επεξεργασίας λυμάτων, ένα όμως μικρότερο ποσοστό χρησιμοποιεί τέτοιου είδους συστήματα και αυτά σχετίζονται με τον βιολογικό και την ανακύκλωση (Σχήμα 24).

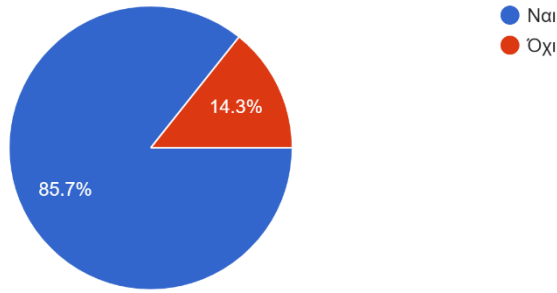
Σχήμα 24. Υγειονομική επεξεργασία λυμάτων & στερεών απορριμμάτων.

Στον τομέα του τουρισμού πολλοί επιχειρηματίες θεωρούν ότι υπάρχουν αρκετές περιοχές οι οποίες είναι επιβαρυνμένες λόγω των τουριστικών δραστηριοτήτων ενδεικτικά αναφέρουμε Μάλεμε, Γεράνι, Πλατανιάς, αλλά υπάρχουν και άλλες οι οποίες χρειάζονται περαιτέρω ανάπτυξη όπως π.χ. η ενδοχώρα του Δήμου Πλατανιά. Επιπλέον είναι σχεδόν όλοι σύμφωνοι με μία ενδεχόμενη παράταση της τουριστικής περιόδου, διότι ένα τέτοιο εγχείρημα επιφέρει αύξηση των εσόδων μέσω της συνεχούς απασχόλησης και διατηρεί την περιοχή βιώσιμη (Σχήμα 25).

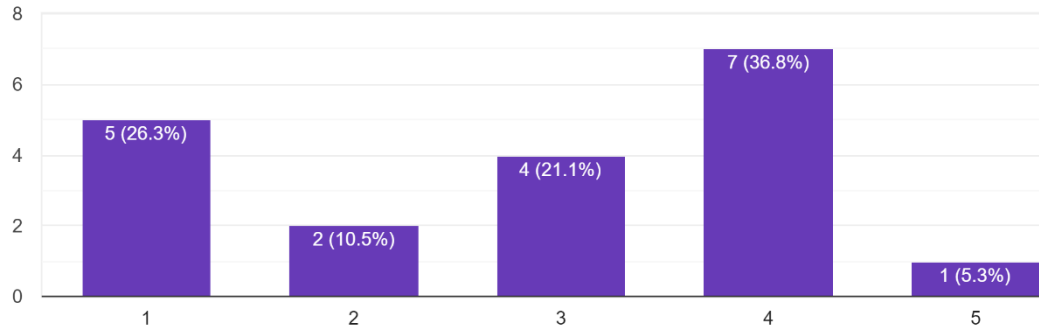

Σχήμα 25. Η γνώμη των επιχειρηματιών ως προς την παράταση της τουριστικής περιόδου.

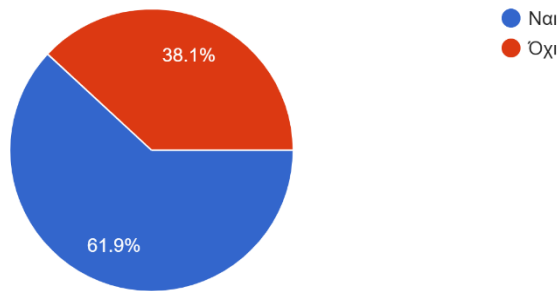
Στον τομέα των προστατευόμενων περιοχών, οι επιχειρηματίες θεωρούν σε ποσοστό 85,7 % ότι υπάρχει επιβάρυνση λόγω της τουριστικής κίνησης σε προστατευόμενες περιοχές π.χ. η περιοχή του Ελαφονησίου (Σχήμα 26) και πιστεύουν σε ποσοστό 36,8 % ότι η έκταση αυτής της επιβάρυνσης είναι αρκετά εκτεταμένη (Σχήμα 27). Ενώ σε μία ενδεχόμενη περιβαλλοντική προστασία αυτής της περιοχής το 61,9 % των επιχειρηματιών προτίθεται να πληρώσει κάποιο αντίτιμο (Σχήμα 28).

Σχήμα 26. Η γνώμη των επιχειρηματιών σχετικά με την επιβάρυνση των προστατευόμενων περιοχών.

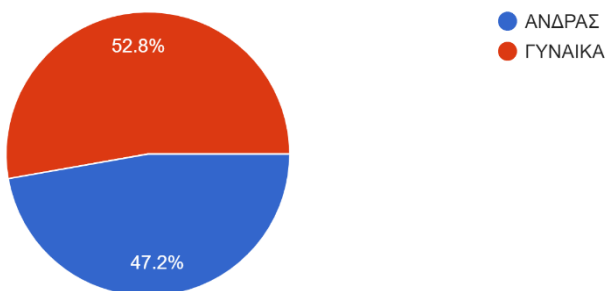
Σχήμα 27. Η έκταση της επιβάρυνσης των προστατευόμενων περιοχών.

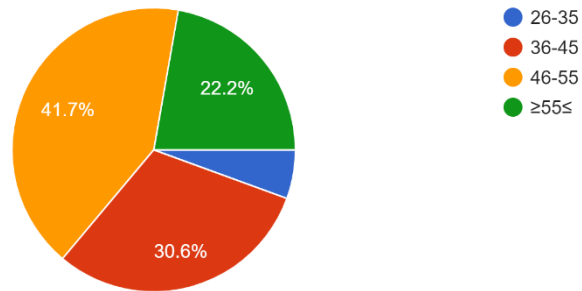
Σχήμα 28. Η πρόθεση των επιχειρηματιών ως προς την περιβαλλοντική προστασία περιοχών με αντίτιμο.

6.3 Στατιστικά Στοιχεία της γνώμης του Ευρύτερου Κοινού

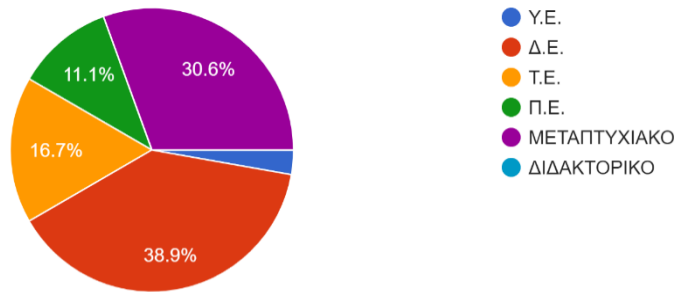
Το ερωτηματολόγιο το οποίο απευθυνόταν στο ευρύτερο κοινό μας έδωσε τα εξής στοιχεία: Συμμετείχαν 36 άτομα εκ των οποίων το 52,8% είναι γυναίκες και το 47,2% είναι άνδρες (Σχήμα 29). Η ηλικία του κοινού σε ποσοστό 41,7 % κυμαίνεται στην κλίμακα 46-55 ετών (Σχήμα 30) και σε ποσοστό 38,9 % να προέρχεται από τη Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση και το 30,6 % να είναι κάτοχοι μεταπτυχιακού τίτλου σπουδών.

Σχήμα 29. Φύλο.

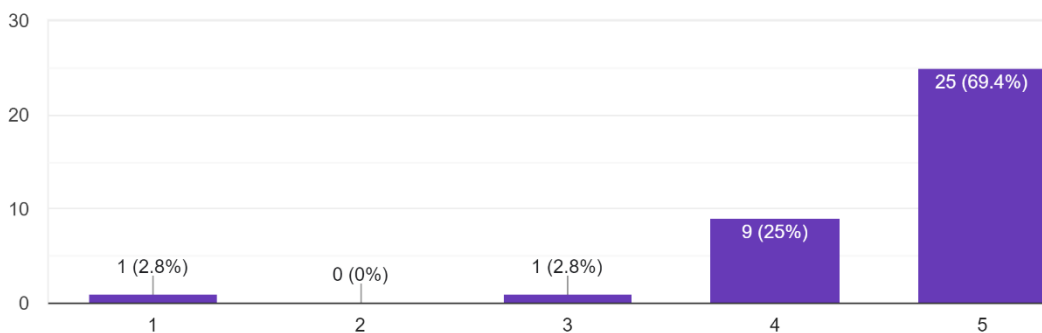

Σχήμα 30. Ηλικία.

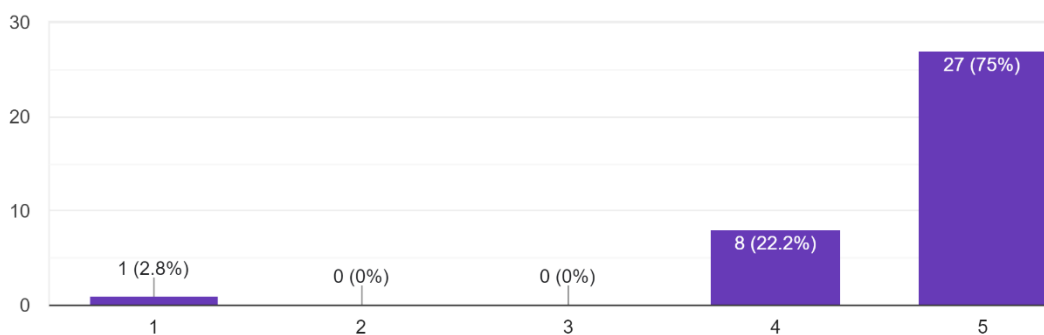
Σχήμα 31. Εκπαιδευτική Βαθμίδα

Στον τομέα των Νέων Τεχνολογιών το 69,4 % του κοινού θεωρεί ότι η ενσωμάτωση των Νέων τεχνολογιών στον τουρισμό είναι πολύ σημαντική (Σχήμα 32).

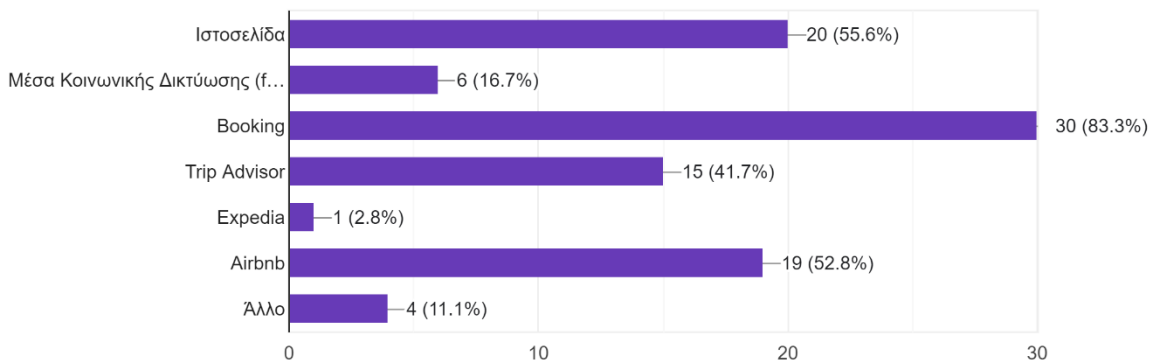
Σχήμα 32. Η χρησιμότητα των Νέων Τεχνολογιών στο τουρισμό.

Το 75 % του κοινού θεωρεί ότι οι Νέες Τεχνολογίες είναι πολύ σημαντικές στην προώθηση του τουριστικού προϊόντος (Σχήμα 33).

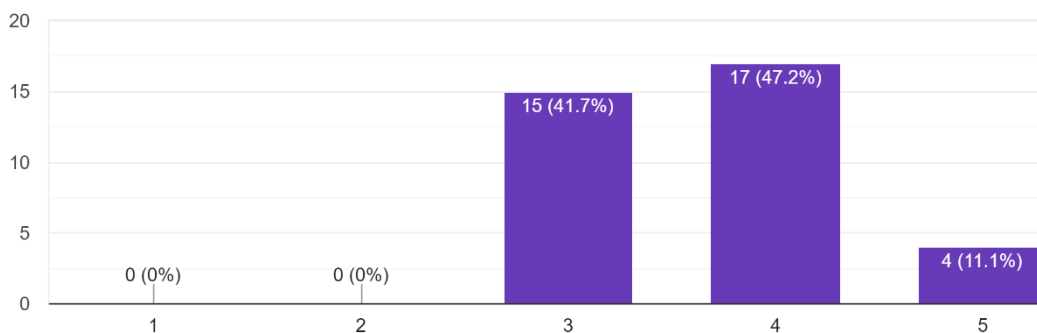
Σχήμα 33. Η χρησιμότητα των Νέων Τεχνολογιών στην προώθηση του τουριστικού προϊόντος.

Σε ποσοστό 83,3% η πλατφόρμα του Booking υπερिशύει ως εφαρμογή για την πραγματοποίηση μιας κράτησης (Σχήμα 34).

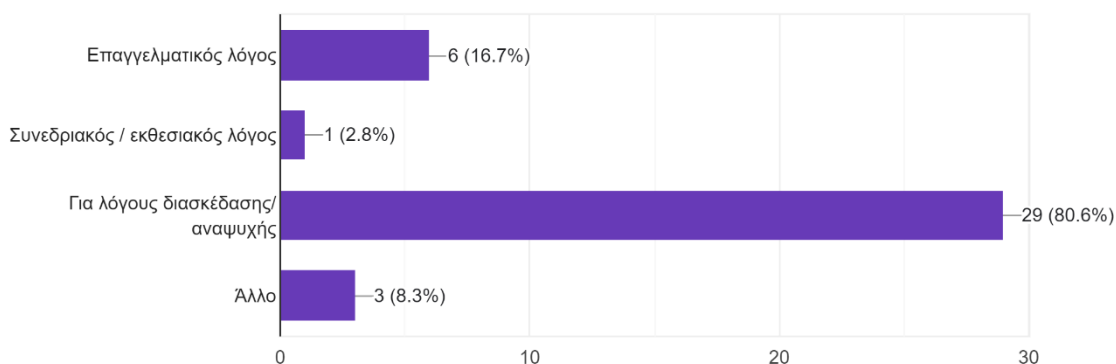
Σχήμα 34. Είδη εφαρμογών που χρησιμοποιούνται από το κοινό.

Ως προς τον βαθμό ευκολίας χρήσης των εφαρμογών το κοινό δηλώνει σε ποσοστό 47,2 % ότι είναι σχετικά εύκολες, ενώ το 41,7 % δηλώνει ότι είναι μέτρια η ευκολία χρήσης τους (Σχήμα 35).

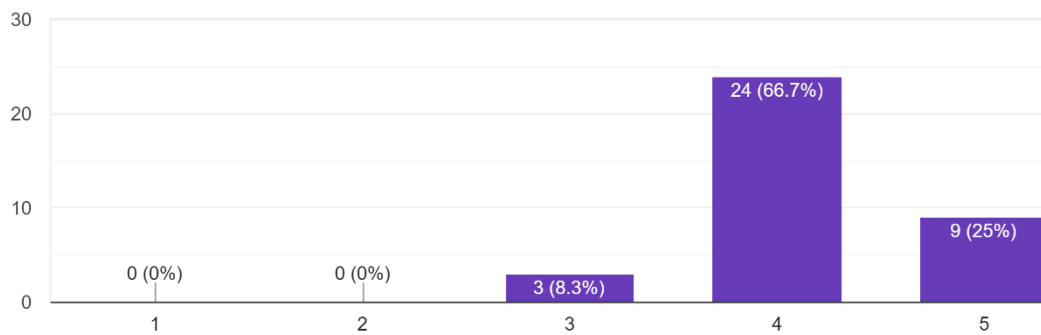
Σχήμα 35. Η δυσκολία χρήσης των εφαρμογών που χρησιμοποιούνται στη τουριστική βιομηχανία.

Τώρα οι λόγοι οι οποίοι προωθούν το κοινό να πραγματοποιήσει ένα ταξίδι είναι σε ποσοστό 80,6 % οι λόγοι αναψυχής/διασκέδασης (Σχήμα 36).

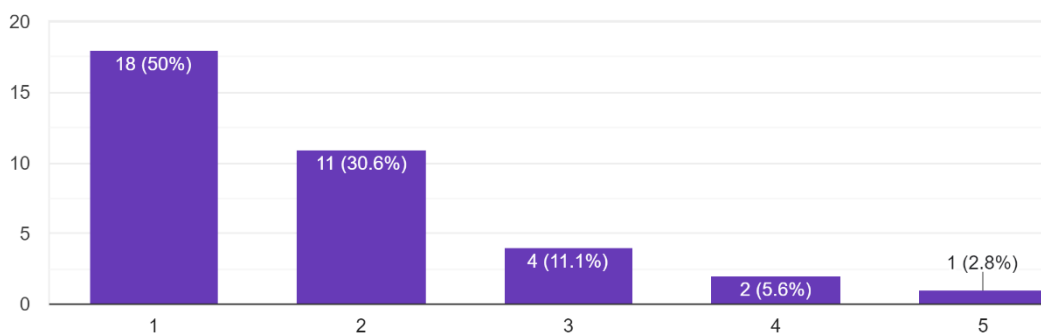
Σχήμα 36. Οι λόγοι πραγματοποίησης ενός ταξιδιού.

Ενώ στο βαθμό ικανοποίησης τους από την πραγματοποίηση ηλεκτρονικών συναλλαγών στον τουριστικό τομέα σε συνάρτηση με την ασφάλεια αυτών, δηλώνουν ότι είναι ικανοποιημένοι αρκετά, σε ποσοστό 66,7% (Σχήμα 37).

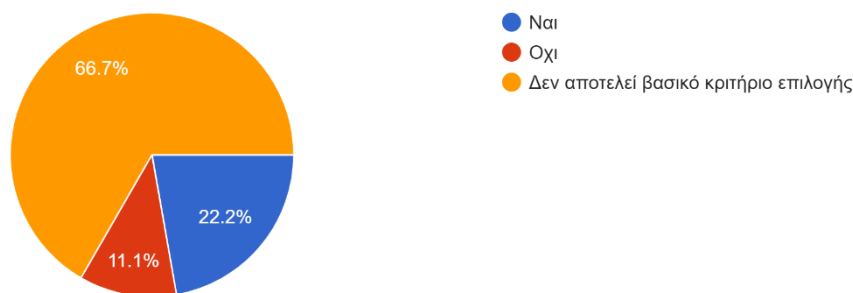
Σχήμα 37. Ο βαθμός ικανοποίησης του κοινού ως προς τις τουριστικές συναλλαγές σε συνάρτηση με την ασφάλεια.

Στον τομέα της αειφόρου ανάπτυξης το κοινό σε ποσοστό 50 % έχει πλήρη άγνοια σχετικά με τους 17 στόχους βιώσιμης ανάπτυξης του Ο.Η.Ε. (Σχήμα 38).

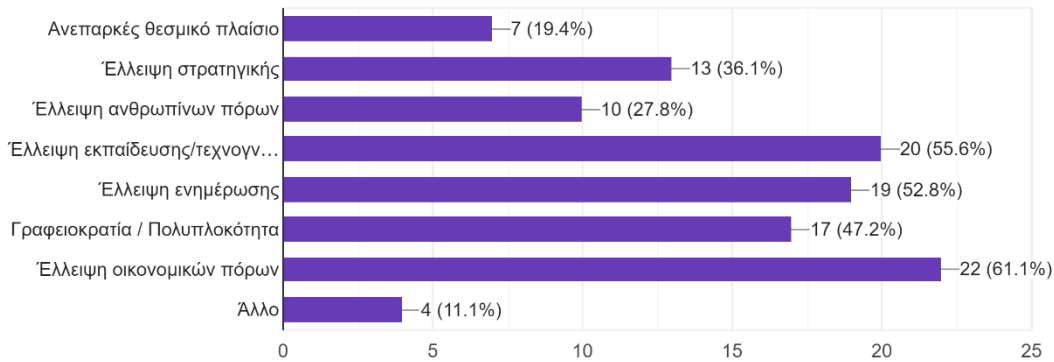
Σχήμα 38. Ο βαθμός ενημέρωσης του κοινού σχετικά με τους 17 στόχους Β.Α.

Στην ερώτηση σχετικά με το αν θα επέλεγαν ξενοδοχειακή μονάδα ή τουριστικό κατάλυμα τα οποία εφαρμόζουν βιώσιμες πρακτικές και αν ήταν υψηλότερο το κόστος, το κοινό απάντησε σε ποσοστό 66,7 % ότι δεν αποτελεί βασικό κριτήριο επιλογής τους (Σχήμα 39).

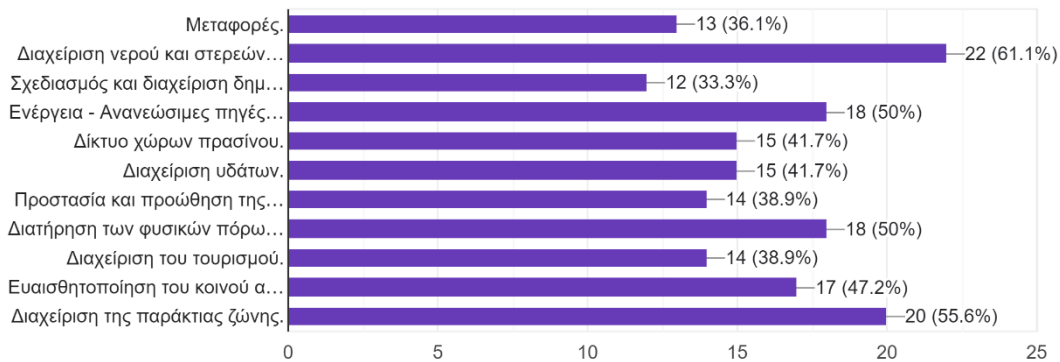
Σχήμα 39. Η πρόθεση του κοινού σχετικά με τις βιώσιμες πρακτικές των τουριστικών καταλυμάτων.

Σχετικά με τους παράγοντες που ενδεχομένως να δυσχεραίνουν την ενσωμάτωση ή την υλοποίηση των στόχων βιώσιμης ανάπτυξης το κοινό θεωρεί σε ποσοστό 61,1 % την έλλειψη οικονομικών πόρων και σε ποσοστό (55,6%) την έλλειψη τεχνογνωσίας και ενημέρωσης (Σχήμα 40).

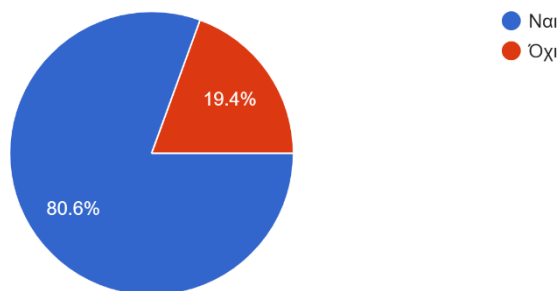
Σχήμα 40. Παράγοντες οι οποίοι δυσχεραίνουν την υλοποίηση των στόχων Β.Α.

Ως προς την αιεφόρο ανάπτυξη του νησιού και της ευρύτερης περιοχής του Δήμου Πλατανιά, οι σημαντικότεροι τομείς οι οποίοι θα πρέπει να αναπτυχθούν κατά την άποψη του κοινού είναι σε ποσοστό 61,1 % η διαχείριση του νερού και των αποβλήτων, αλλά και της παράκτιας ζώνης σε ποσοστό 55,6 % και των φυσικών πόρων σε ποσοστό 50 % (Σχήμα 41).

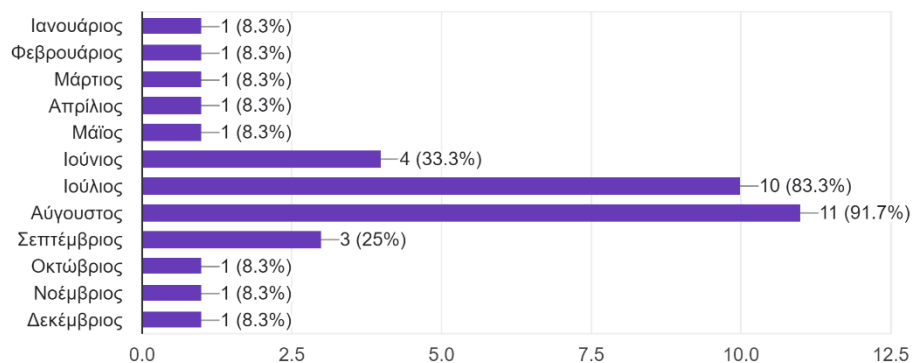

Σχήμα 41. Οι τομείς που χρειάζονται παρέμβαση για την αιεφόρο ανάπτυξη του νησιού.

Στον τομέα του πόσιμου νερού το 80,6 % του κοινού θεωρεί ότι υπάρχει επάρκεια νερού (Σχήμα 42), αλλά αν ωστόσο υπάρξει κάποια μείωση αυτού, διαπιστώνεται συνήθως τους καλοκαιρινούς μήνες Ιούλιος-Αύγουστος (Σχήμα 43).

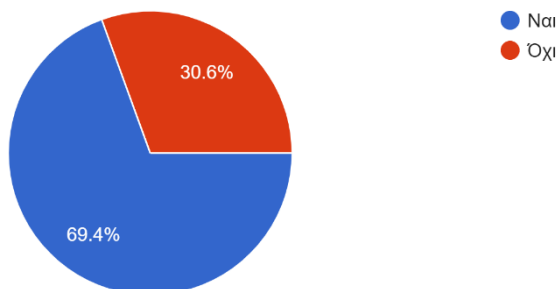

Σχήμα 42. Επάρκεια πόσιμου νερού.

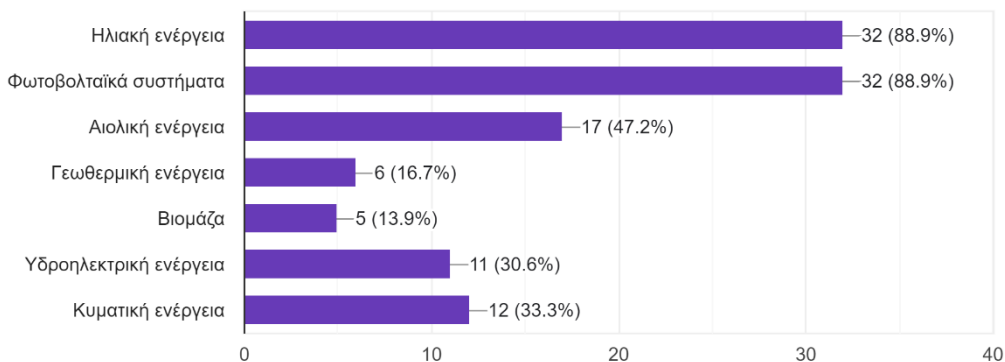
Σχήμα 43. Μήνες με μείωση επάρκειας νερού.

Αναφορικά με το θέμα της υποβάθμισης της ακτογραμμής του Δήμου Πλατανιά λόγω τουριστικών δραστηριοτήτων το 69,4 % του κοινού θεωρεί ότι υπάρχει υποβάθμιση της περιοχής και τα είδη των παρεμβάσεων σχετίζονται με αυθαίρετες κατασκευές, ανεξέλεγκτη δόμηση, καταπάτηση αιγιαλίτιδας ζώνης, παρεμπόδιση της ελεύθερης πρόσβασης στις παραλίες κλπ. (Σχήμα 44).

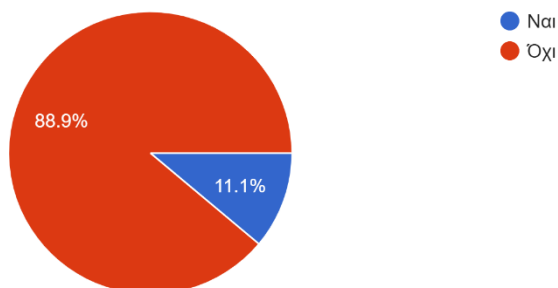
Σχήμα 44. Ύπαρξη Υποβάθμισης της ακτογραμμής του Δήμου Πλατανιά.

Στον τομέα Α.Π.Ε. για το ποιες μορφές είναι γνώριμες στο κοινό και θα μπορούσαν να αξιοποιηθούν στο νησί, η ηλιακή ενέργεια καταλαμβάνει ποσοστό 88,9 % και τα φωτοβολταϊκά συστήματα στο ίδιο ποσοστό (Σχήμα 45).

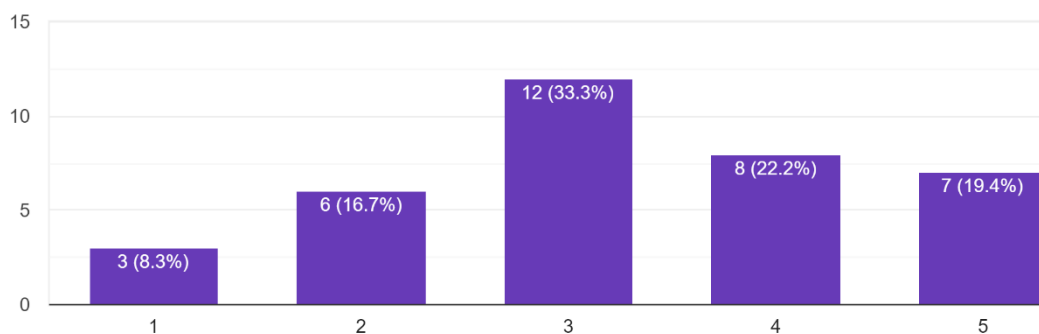
Σχήμα 45. Μορφές Α.Π.Ε. που θα μπορούσαν να αξιοποιηθούν στο νησί.

Ωστόσο στην ερώτηση σχετικά με το αν αξιοποιούνται επαρκώς οι ανανεώσιμες πηγές ενέργειας στο νησί και την ευρύτερη περιοχή του Δήμου Πλατανιά, το 88,9 % του κοινού απάντησε όχι (Σχήμα 46).

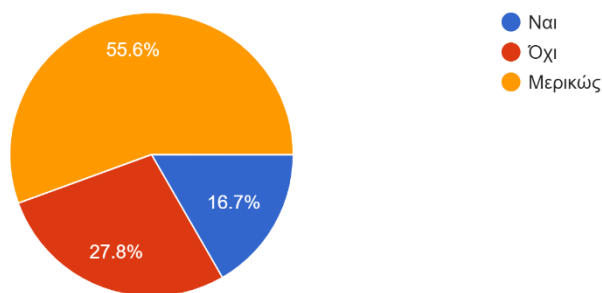

Σχήμα 46. Η αξιοποίηση των Α.Π.Ε. στο νησί και την ευρύτερη περιοχή του Δ. Πλατανιά.

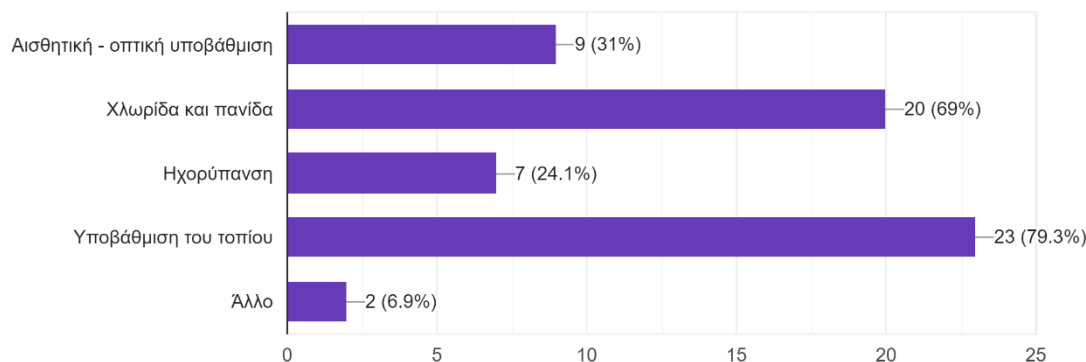
Ως προς την ερώτηση σχετικά με την γνώμη του κοινού για τις ανανεώσιμες πηγές ενέργειας γενικότερα, το 33,3 % είχε μέτρια άποψη (Σχήμα 47) και σε μία ενδεχόμενη κατασκευή π.χ. ενός αιολικού πάρκου το κοινό απάντησε σε ποσοστό 55,6 % ότι συμφωνεί μερικώς (Σχήμα 48). Και οι λόγοι έγκειται στο γεγονός ότι υποβαθμίζεται το τοπίο σε ποσοστό 79,3%, καθώς και η χλωρίδα και πανίδα της περιοχής σε ποσοστό απαντήσεων 69 % (Σχήμα 49).

Σχήμα 47. Η γνώμη του κοινού σχετικά με τις Α.Π.Ε.

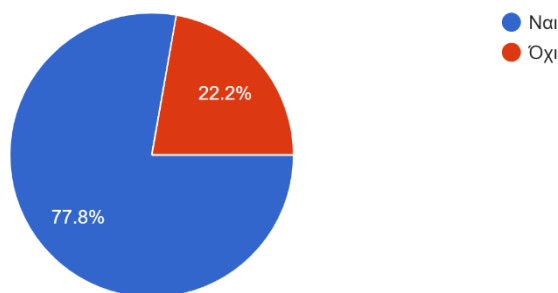

Σχήμα 48. Η γνώμη του κοινού σχετικά με μία ενδεχόμενη κατασκευή ενός αιολικού πάρκου.

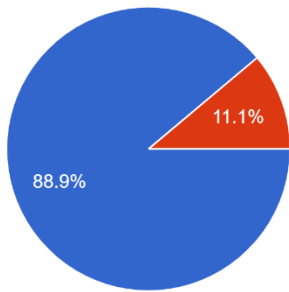
Σχήμα 49. Οι λόγοι διαφωνίας του κοινού σχετικά με την κατασκευή ενός αιολικού πάρκου.

Στον άξονα που αναφέρεται στον τουρισμό και ποιες περιοχές είναι κατά τη γνώμη τους επιβαρυμένες λόγω υποδομών ή τουριστικών δραστηριοτήτων, το κοινό απάντησε σε μεγάλο ποσοστό ότι η περιοχή του Πλατανιά είναι ιδιαίτερα επιβαρυμένη, καθώς και όλη η παραλιακή ζώνη Πλατανιά - Κολυμπάρι. Ενώ στην ερώτηση για το ποιες περιοχές πιστεύουν ότι πρέπει να αναπτυχθούν περαιτέρω, πολλές απόψεις κυμαίνονταν γύρω από την ανάπτυξη της ενδοχώρας του Δήμου Πλατανιά. Σε μία ενδεχόμενη παράταση της τουριστικής σεζόν το 77,8 % των ερωτηθέντων ήταν θετικό (σχήμα 50) και οι αναφερόμενοι λόγοι σχετίζονταν με οικονομική ανάπτυξη, αύξηση εσόδων, μείωση ανεργίας. Ωστόσο ένα ποσοστό της τάξεως του 22,2 % απάντησε ότι δεν συμφωνεί και οι αναφερόμενοι λόγοι ήταν σχετικοί με τη ρύπανση του περιβάλλοντος και της αποσυμφόρησης των δρόμων.

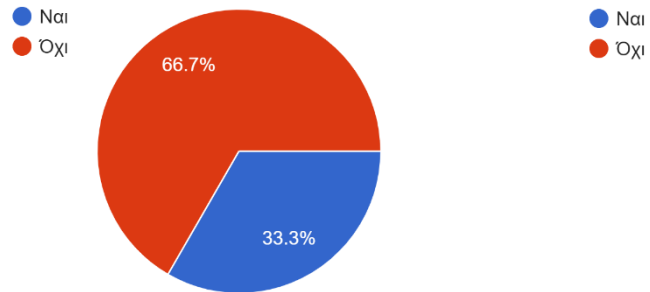

Σχήμα 50. Η γνώμη του κοινού σχετικά με την παράταση της τουριστικής περιόδου.

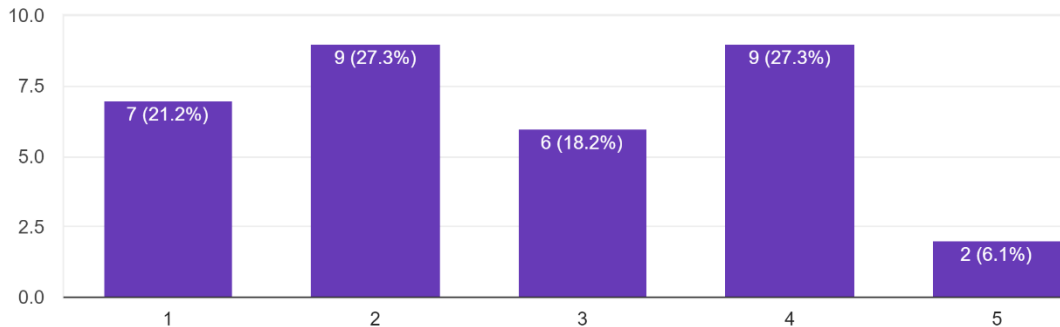
Στον τομέα των προστατευόμενων περιοχών το 88,9 % πιστεύει ότι υπάρχει υποβάθμιση στις προστατευόμενες περιοχές όπως π.χ. το Ελαφονήσι (Σχήμα 51) και η έκταση αυτή να είναι μέτρια (Σχήμα 52). Ενώ σε μία ενδεχόμενη περιβαλλοντική προστασία το 66,7 % του κοινού δεν είναι διατεθειμένο να πληρώσει κάποιο ποσό (Σχήμα 53).

Σχήμα 51. Ύπαρξη υποβάθμισης σε προστατευόμενες περιοχές.

Σχήμα 53. Ποσοστό συμμετοχής σε μία ενδεχόμενη Περιβαλλοντική προστασία.

Σχήμα 52. Η έκταση της υποβάθμισης σε προστατευόμενες περιοχές.

6.4 Ποιοτική ανάλυση αποτελεσμάτων έρευνας

Στη παρούσα ενότητα θα αναλυθούν τα αποτελέσματα της έρευνας αυτής. Όπως προ ειπώθηκε η άποψη τόσο της κοινωνίας, όσο και του επιχειρηματικού κόσμου που ασχολείται και δραστηριοποιείται με τον τουρισμό, είναι εξίσου σημαντική για την επίτευξη των στόχων βιώσιμης ανάπτυξης.

Επιλέχθηκε να συμπεριληφθεί στο ερωτηματολόγιο μας το μορφωτικό κριτήριο, διότι αποτελεί σε πολλές περιπτώσεις καθοριστικό παράγοντα σχετικά με ζητήματα κοινωνίας, οικονομίας, περιβάλλοντος σε συνάρτηση με τον εκσυγχρονισμό. Επίσης η ηλικία των ερωτώμενων παίζει σημαντικό ρόλο σε οποιαδήποτε έρευνα, διότι άλλη γνώμη εκφέρει το νεανικό κοινό σε σχέση με νέες εκσυγχρονιστικές μεθόδους και άλλη γνώμη το κοινό σε μεγαλύτερες ηλικίες.

Οι ερωτηθέντες αναφορικά με το θέμα της ενσωμάτωσης των νέων τεχνολογιών στον τουρισμό είναι και στις δύο περιπτώσεις εξίσου θετικοί, τόσο από την πλευρά των επιχειρηματιών όσο και από την πλευρά του κοινού. Θεωρούν και οι δύο κατηγορίες ότι η τεχνολογία έχει βοηθήσει τον τουρισμό, καθώς έδωσε μία νέα δυναμική στην προώθηση των τουριστικών προϊόντων και υπηρεσιών. Βλέπουμε ότι στο πεδίο αυτό, τα μέσα κοινωνικής δικτύωσης διαδραματίζουν σημαντικό ρόλο στην διάδοση πληροφοριών και υπηρεσιών και η

πλατφόρμα Booking, αποτελεί το μεγαλύτερο κανάλι διανομής τουριστικών προϊόντων. Επίσης το μεγαλύτερο ποσοστό των ερωτηθέντων θεωρεί ότι οι εφαρμογές - πλατφόρμες που χρησιμοποιούνται στην τουριστική βιομηχανία είναι εύκολες και φιλικές ως προς τη χρήση τους.

Στον τομέα του τουρισμού οι επιχειρήσεις συνήθως δραστηριοποιούνται με τον εποχιακό τουρισμό και αυτό εναπόκειται στο γεγονός ότι η συγκεκριμένη περιοχή του Πλατανιά λόγω της γεωγραφικής της θέσης που συνδυάζει τον ήλιο και τη θάλασσα, είναι ιδεώδης περιοχή για επίσκεψη τους θερινούς μήνες. Επίσης το κοινό σε μία ενδεχόμενη μετακίνηση προς έναν άλλο προορισμό είναι σε μεγάλο ποσοστό για την κάλυψη αναγκών αναψυχής/διασκέδασης. Από αυτό λοιπόν συμπεραίνουμε ότι το κίνητρο που ωθεί το κοινό να ταξιδέψει είναι για την εκπλήρωση των αναγκών της αναψυχής και αυτό αν το συσχετίσουμε με την πυραμίδα των αναγκών κατά τον Μάσλοου αντιστοιχεί στα τρία ανώτερα επίπεδα των αναγκών της πυραμίδας, δηλαδή των κοινωνικών αναγκών, των αναγκών αναγνώρισης και της αυτοπραγμάτωσης.

Ως προς τον τομέα της αιφόρου ανάπτυξης και τους 17 στόχους Βιώσιμης Ανάπτυξης, επικρατεί μία μέτρια ενημέρωση στον επιχειρηματικό κόσμο και σχεδόν καμία ενημέρωση στο ευρύτερο κοινό. Βλέπουμε ότι παρότι η αιφόρος ανάπτυξη έχει ενταχθεί στην ζωή όλων και αποτελεί πρωταρχικό και μακροχρόνιο στόχο της Ευρωπαϊκής Ένωσης και όλες οι χώρες έχουν προσαρμόσει τις πολιτικές τους δράσεις πάνω σε αυτό το στόχο, ωστόσο υπάρχει ένα μεγάλο ποσοστό ανθρώπων τόσο στον επιχειρηματικό τομέα, όσο και στο απλό κοινό, το οποίο δεν γνωρίζει καν τους στόχους της βιώσιμης ανάπτυξης. Παρόλα αυτά κάποιες επιχειρήσεις έχουν ήδη εφαρμόσει βιώσιμες πρακτικές στις μονάδες τους και αυτές σχετίζονται με τη διαχείριση των απορριμμάτων, με την εξοικονόμηση του νερού και της ενέργειας, αλλά και της ανάπτυξης της τοπικής κοινότητας μέσω επενδύσεων κάποιων ποσών σε κοινοτικά έργα. Η πλειοψηφία των ερωτηθέντων αποδίδει το γεγονός της μη ενσωμάτωσης περισσότερων τέτοιων δράσεων στην λειτουργικότητα των επιχειρήσεων τους, σε τέσσερις βασικούς παράγοντες: 1) στην έλλειψη ενημέρωσης, 2) στη γραφειοκρατία που επικρατεί αυτή τη στιγμή στην Ελλάδα, 3) στην έλλειψη εκπαίδευσης/κατάρτισης σχετικά με τέτοιου είδους συστήματα, αλλά και 4) στην έλλειψη των απαιτούμενων οικονομικών πόρων. Στην ίδια λογική είναι στραμμένο και το ευρύτερο κοινό το οποίο θεωρεί ότι οι τέσσερις ανωτέρω παράγοντες είναι υπαίτιοι για την μη ενσωμάτωση τεχνολογιών και συστημάτων σχετικών με την αιφόρο ανάπτυξη.

Από τα ανωτέρω διαπιστώνεται ότι ενώ μπορεί να υπάρχει μία σχετική θέληση για την ενσωμάτωση βιώσιμων πρακτικών σε τουριστικές μονάδες, ωστόσο δεν έχει δημιουργηθεί ακόμα το κατάλληλο θεσμικό πλαίσιο και περιβάλλον, τόσο σε ενημερωτικό πεδίο όσο και στην διευκόλυνση των απαραίτητων διαδικασιών, που να παροτρύνει την υιοθέτηση και εφαρμογή τέτοιων πολιτικών. Επίσης διαπιστώνουμε ότι δεν υπάρχει επαρκής πληροφόρηση του κοινού

σχετικά με τα πλεονεκτήματα των βιώσιμων πρακτικών τόσο για το φυσικό περιβάλλον στο οποίο ζούμε, όσο και για τον ίδιο τον άνθρωπο που είναι ενταγμένος σε κοινωνίες, ώστε να τους παρακινήσει – παροτρύνει στην επιλογή μονάδων με βιώσιμες πολιτικές.

Στον τομέα της αναβάθμισης σε τοπικό επίπεδο και συγκεκριμένα στο Δήμο Πλατανιά, οι ερωτώμενοι, κοινό και επιχειρηματίες, συγκλίνουν ως προς τους τομείς που χρειάζονται ουσιαστική παρέμβαση ούτως ώστε να κινηθεί η περιοχή σε τροχιά ανάπτυξης. Οι τομείς που χρειάζονται άμεση παρέμβαση - διαχείριση είναι το νερό και τα απόβλητα, και αυτό διότι αναφερόμαστε σε τουριστική περιοχή στην οποία τους θερινούς μήνες επικρατεί τεράστιος όγκος τουριστικών ρών με άμεσο αποτέλεσμα τον κορεσμό του υπεδάφους λόγω των λυμάτων, αλλά και της εκτεταμένης χρήσης του νερού. Ένα άλλος τομέας, όπου κατά τους ερωτηθέντες χρειάζεται παρέμβαση, είναι η παράκτια ζώνη και αυτό εξαιτίας της ανεξέλεγκτης δόμησης. Επίσης η διατήρηση των φυσικών πόρων είναι πρωτεύον ζήτημα για όλους, αλλά εξίσου σημαντικό παράγοντα αποτελεί και η αξιοποίηση των Α.Π.Ε. σε συνάρτηση βέβαια με το περιβάλλον. Η πλειοψηφία των ερωτηθέντων θεωρεί ότι οι Α.Π.Ε. στην περιοχή αυτή και γενικότερα στο νησί δεν έχουν αξιοποιηθεί στο έπακρο ως σήμερα, παρότι αναφερόμαστε σε νησί με πλούσια ηλιακή, αλλά και αιολική ενέργεια. Και ενώ από τη μία πλευρά το κοινό διαπιστώνει την απουσία της αξιοποίησης των Α.Π.Ε., ωστόσο από την άλλη πλευρά διατηρεί τις επιφυλάξεις του ως προς ένα μεγάλο εγχείρημα αξιοποίησης αυτών π.χ. την κατασκευή ενός αιολικού πάρκου, δηλώνοντας ότι μπορεί μία τέτοια ενέργεια να είναι επιβλαβής για την χλωρίδα και πανίδα αυτού του τόπου, υποβαθμίζοντας το περιβάλλον. Και στον τομέα αυτό διαπιστώνεται ότι δεν επικρατεί επαρκής ενημέρωση όσον αφορά τα πλεονεκτήματα της χρήσης των Α.Π.Ε. τόσο για το περιβάλλον και την οικονομία, όσο και για την ίδια την κοινωνία.

Αναφορικά με το θέμα της ύπαρξης επιβάρυνσής ή μη περιοχών του Δήμου Πλατανιά, οι περισσότεροι ερωτηθέντες θεωρούν ότι είναι αρκετά επιβαρυνμένη η περιοχή από την Τ.Κ. Πλατανιά έως την Τ.Κ. Μάλεμε και αυτό οφείλεται στο γεγονός ύπαρξης αυθαίρετων κατασκευών από ορισμένες τουριστικές επιχειρήσεις οι οποίες επεκτείνονται διαρκώς, προκειμένου να καλύψουν την προσφορά – ζήτηση που προκύπτει λόγω του συνεχούς αυξανόμενου τουρισμού των περιοχών αυτών. Επίσης άλλα αίτια αυτής της επιβάρυνσης είναι η ανεξέλεγκτη δόμηση, η καταπάτηση της αιγιαλιτίδας ζώνης, καθώς και η παρεμπόδιση της ελεύθερης πρόσβασης στις παραλίες για τους απλούς πολίτες αυτού του τόπου. Από τα άνωθεν αποδεικνύεται ότι ο τουρισμός έχει πολλαπλά οφέλη για την περιοχή αυτή, ωστόσο όμως χρειάζεται ορθή διαχείριση ούτως ώστε να αποφευχθούν σημάδια αυθαιρεσίας και καταπάτησης και να διατηρηθεί μία ισορροπία μεταξύ πολιτών – τουριστών - περιβάλλοντος. Ωστόσο το κοινό θεωρεί ότι υπάρχουν και περιοχές του Δήμου Πλατανιά οι οποίες χρειάζονται

περαιτέρω ανάπτυξη όπως π.χ. η ενδοχώρα του Δήμου Πλατανιά, ούτως ώστε ο τουρισμός να εξαπλωθεί και σε άλλες περιοχές με πλούσια φυσικά και πολιτισμικά χαρακτηριστικά, δημιουργώντας νέες μορφές τουρισμού και μία ενδεχόμενη παράταση της τουριστικής περιόδου είναι καλοδεχούμενη από όλους. Και οι λόγοι αυτής είναι η αύξηση των εσόδων, η μόνιμη απασχόληση του εργατικού δυναμικού με άμεσο αποτέλεσμα τη βιωσιμότητα της περιοχής.

Στον τομέα των προστατευόμενων περιοχών π.χ. όπως είναι η περιοχή του Ελαφονησίου, όλοι διατυπώνουν την άποψη ότι υπάρχει μία σχετική επιβάρυνση στην περιοχή αυτή λόγω της ανεξέλεγκτης εισόδου τεραστίου όγκου τουριστών τους θερινούς μήνες. Ωστόσο και οι δύο κατηγορίες των ερωτηθέντων σε μεγάλο ποσοστό δεν προτίθενται να διαθέσουν κάποιο χρηματικό ποσό σε μία ενδεχόμενη περιβαλλοντική προστασία των περιοχών αυτών.

6.5 Συμπεράσματα έρευνας

Η αειφόρος ανάπτυξη επιτυγχάνεται μέσω της διατήρησης της ισορροπίας ανάμεσα στους τομείς την οικονομίας, την κοινωνίας και του περιβάλλοντος. Είναι τρία αλληλένδετα στοιχεία τα οποία επηρεάζονται εξίσου και στον ίδιο βαθμό, καθώς το ένα προϋποθέτει την ύπαρξη και διατήρηση του άλλου.

Ο τουρισμός είναι ένα πολυδιάστατο φαινόμενο όπου η ύπαρξη του έγκειται στη διαδικασία της εκμετάλλευσης των κοινωνικών, πολιτιστικών και φυσικών πόρων, οπότε κύριο μέλημα του είναι η διατήρηση των ισορροπιών αυτών. Η εξέλιξη της Τεχνολογία και της Πληροφορικής έπαιξε καθοριστικό ρόλο στην ραγδαία γιγάντωση και εξάπλωση του τουριστικού φαινομένου σε όλα τα μήκη και πλάτη του πλανήτη. Αυτή όμως η ραγδαία εξάπλωση δημιούργησε και το φαινόμενο του υπερτουρισμού σε διάφορες περιοχές ανά τον κόσμο, προκαλώντας προβλήματα στους προαναφερόμενους τομείς των κοινωνικών, πολιτιστικών και φυσικών πόρων. Ταυτόχρονα όμως η τεχνολογία έδωσε την δυνατότητα αλλά και τα απαραίτητα εργαλεία ώστε μέσω της σωστής λειτουργίας και διαχείρισης των δυνατοτήτων τους, να μπορέσει να συντελέσει στην αειφόρο ανάπτυξη και κατ' επέκταση στην αειφόρο τουριστική ανάπτυξη.

Στη συγκεκριμένη έρευνα αναλύθηκαν στοιχεία σχετικά με τον τουρισμό. Ειδικότερα αναλύθηκαν τα κίνητρα τα οποία ωθούν έναν τουρίστα να μπει στη διαδικασία σχεδίασης, οργάνωσης και πραγματοποίησης ενός ταξιδιού, καθώς και τι ανάγκες καλύπτει μέσω του ταξιδιού. Έπειτα πραγματοποιήθηκε εκτενής αναφορά στη διάδοση των νέων τεχνολογιών στο τουριστικό φάσμα και πιο συγκεκριμένα έγινε λόγος για το αρχικό στάδιο δημιουργίας τους, τους λόγους για τους οποίους δημιουργήθηκαν, καθώς και το αντίκτυπο τους στην κοινωνία.

Αναδείχθηκε η σημασία και η συμβολή του τουρισμού στο ΑΕΠ κάθε χώρας, αλλά καταδείχθηκαν και οι επιπτώσεις του στο φυσικό περιβάλλον. Όπως είναι ήδη γνωστό οι οικονομικές δραστηριότητες των ανθρώπων έχουν άμεσο αντίκτυπο στο φυσικό του περιβάλλον, π.χ. ρύπανση του εδάφους και της θάλασσας, κατακερματισμός των δασών, μόλυνση της ατμόσφαιρας κ.α.

Από την έρευνα μας αυτή έγινε αντιληπτό ότι η υιοθέτηση και χρήση της τεχνολογίας των πληροφοριών μπορεί να συμβάλει στην αειφόρο ανάπτυξη και να διατηρήσει αυτές τις ισορροπίες, ούτως ώστε η κάλυψη των αναγκών των σημερινών ανθρώπων να μην επηρεάζουν την κάλυψη των αναγκών των επερχόμενων γενεών. Απαραίτητη όμως προϋπόθεση σε αυτό, είναι η ανθρωπότητα να αλλάξει τρόπο σκέψης σχετικά με την διαδικασία της παραγωγής και της κατανάλωσης και να υιοθετήσει συστήματα κυκλικής οικονομίας, τα οποία βασίζονται στην χρήση υλικών από ανανεώσιμες πρώτες ύλες με μεγαλύτερη διάρκεια ζωής, ούτως ώστε να σπαταλούνται όσο το δυνατόν λιγότεροι φυσικοί πόροι.

Στον τομέα του τουρισμού η εξέλιξη της τεχνολογίας ειδικά στις εφαρμογές - συστήματα που χρησιμοποιούνται στην τουριστική βιομηχανία, είναι τέτοιου βεληνεκού που μπορούν να αποδώσουν τα μέγιστα δυνατά οφέλη στην οικονομία, αλλά και το περιβάλλον, εξοικονομώντας παράλληλα φυσικούς, ανθρώπινους, αλλά και οικονομικούς πόρους. Η Ελλάδα είναι μία χώρα η οποία διαθέτει πλούσιους φυσικούς πόρους, όπου μέσω της κατάλληλης εκμετάλλευσης που παρέχεται από την χρήση των ψηφιακών εργαλείων, μπορεί να διατηρήσει την βιωσιμότητα της σε όλα τα επίπεδα πετυχαίνοντας ταυτόχρονα μια ισορροπημένη ανάπτυξη του τουρισμού.

Όπως αναφέρει και ο Βάτσλαβ Σμιλ, σχετικά με την αξιοποίηση της ενέργειας, κάθε σύστημα το οποίο χρησιμοποιεί την ενέργεια, δηλαδή η διαδικασία μέσω της οποίας πραγματοποιείται η αξιοποίηση των φυσικών πόρων με όφελος την καλύτερευση της ζωής του ανθρώπου, αποτελείται από τρία θεμελιώδη συστατικά: τον φυσικό πλούτο, την κατάλληλη τεχνολογία η οποία μετατρέπει τον φυσικό πλούτο σε ενέργεια και τη διοχέτευση αυτής της ενέργειας προς διάφορες καθημερινές χρήσεις. Τα τελευταία χρόνια, τόσο σε παγκόσμιο αλλά και σε εθνικό επίπεδο, έχει εδραιωθεί η αντίληψη ότι πρέπει να υιοθετηθούν πολιτικές οι οποίες στοχεύουν στην κλιματική αλλαγή και την προστασία της υποβάθμισης του περιβάλλοντος. Στην χώρα μας έχουν γίνει κάποια αξιολογικά βήματα σε εθνικό επίπεδο αναφορικά με την αξιοποίηση αυτών των φυσικών πόρων που διαθέτει η χώρα μας όπως π.χ.

- η αξιοποίηση της ηλιακής ενέργειας με την εκτενή χρήση φωτοβολταϊκών σε ιδιωτικούς αλλά και δημόσιους χώρους,
- η αξιοποίηση της αιολικής ενέργειας μέσω της κατασκευής αιολικών πάρκων σε διάφορα σημεία της Ελλάδας,

- η υδραυλική ενέργεια η οποία χρησιμοποιείται μέσω της κατασκευής υδροηλεκτρικών σταθμών κ.α.,
- Η ανακύκλωση και η βιολόγηση των λυμάτων και των απορριμμάτων,

ωστόσο όμως η χώρα βρίσκεται ακόμα σε εμβρυικό στάδιο ως προς τον τομέα της αξιοποίησης των ΑΠΕ.

Στα πλαίσια της διερεύνησης και των εν συνεχεία απαντήσεων που δόθηκαν, κατά τη γνώμη του κοινού η καθυστέρηση στην υιοθέτηση των πρακτικών που συμβάλλουν στην εφαρμογή δράσεων για την βιώσιμη ανάπτυξη έγκειται στο γεγονός της έλλειψης ενημέρωσης σχετικά με τα πλεονεκτήματα και την αναγκαιότητα της χρήσης ΑΠΕ, στη γραφειοκρατία και την πολυπλοκότητα των διοικητικών διαδικασιών για την υιοθέτηση τέτοιων συστημάτων, αλλά και της έλλειψης των απαιτούμενων οικονομικών πόρων.

Κι ενώ σαν χώρα έχουν γίνει πολλά βήματα ως προς την υιοθέτηση πολιτικών πρακτικών που αποβαίνουν και στοχεύουν στην βιώσιμη ανάπτυξη σε όλους τους τομείς, ωστόσο τόσο η κοινωνία όσο και οι επιχειρήσεις βρίσκονται αποστασιοποιημένες και ανενημέρωτες σχετικά με τα οφέλη των στόχων της βιώσιμης Ανάπτυξης τόσο για την σημερινή κοινωνία, όσο και για τις γενεές του μέλλοντος. Και το οξύμωρο αυτού είναι ότι ενώ η διάδοση των πληροφοριών και των δεδομένων τρέχει με ταχύτατους ρυθμούς ανά τον κόσμο λόγω της εξάπλωσης και της χρήσης του ίντερνετ και των δυνατοτήτων που προσφέρει, (Μέσα Κοινωνικής Δικτύωσης κ.α.), ωστόσο η πλειοψηφία των ανθρώπων όπως προκύπτει, γνωρίζει ελάχιστα σχετικά με την αειφόρο ανάπτυξη, τους άξονες της, καθώς και τους τρόπους επίτευξης αυτής.

Από τα ανωτέρω λοιπόν προκύπτει ότι η έλλειψη εκπαίδευσης, γνώσης, ενημέρωσης καθώς και το υπάρχον θεσμικό πλαίσιο τόσο σε επίπεδο διοικητικών διαδικασιών όσο και των παρεχόμενων οικονομικών κίνητρων από πλευράς κράτους, είναι οι σημαντικότεροι ανασχετικοί παράγοντες οι οποίοι και δυσχεραίνουν την υλοποίηση βιώσιμων πρακτικών, με άμεσο αποτέλεσμα να μην αλλάζει η φιλοσοφία, η αντίληψη, αλλά και η κουλτούρα του ανθρώπου.

Καταλήγοντας ανακύπτει το εξής γεγονός: εάν η ανθρωπότητα δεν ενστερνιστεί τις προαναφερόμενες απαραίτητες αλλαγές και επιλογές στον τρόπο ζωής μας, τόσο σαν καταναλωτές όσο και σαν επιχειρήσεις και κράτη, όπως επίσης εάν δεν αλλάξει συνολικά η κουλτούρα του κόσμου σχετικά με την υπεύθυνη παραγωγή και κατανάλωση, τότε η προσέγγιση της επίτευξης του στόχου της βιώσιμης ανάπτυξης και η κατ' επέκταση της εφαρμογή της στα πλαίσια της τουριστικής ανάπτυξης, θα αποτελεί έναν διαρκώς ανεκπλήρωτο στόχο που θα υλοποιείται μόνο στα πλαίσια της μερικής και αποσπασματικής προσπάθειας, αλλά ποτέ σαν καθολική επίτευξη του στόχου.

Αναφορές

5061/2023, N., 2023. Διατάξεις για την ενίσχυση της βιώσιμης τουριστικής ανάπτυξης..
s.l.:ΦΥΛΛΟ ΕΦΗΜΕΡΙΔΑΣ ΚΥΒΕΡΝΗΣΕΩΣ.

Alisha Ali, A. J. F., 2014. *Emerald insight*. [Ηλεκτρονικό]
Available at: <https://www.emerald.com/insight/content/doi/10.1108/jhtt-12-2012-0034/full/html>
[Πρόσβαση 06 01 2024].

Alter, S., 2006. *The Work System Method: Connecting People, Processes, and IT for Business Results*. California: Works System Press.

Anon., 2019. *European Enviroment Agency*. [Ηλεκτρονικό]
Available at: <https://www.eea.europa.eu/el/articles/to-ygies-periballon-einai-aparaitito>
[Πρόσβαση 07 01 2024].

Anon., 2021. *ΕΝΩΣΗ ΞΕΝΟΔΟΧΩΝ ΧΑΝΙΩΝ*. [Ηλεκτρονικό]
Available at: https://money-tourism.gr/wp-content/uploads/2022/01/crete-maix-2021-final_report.pdf
[Πρόσβαση 21 02 2024].

Anon., 2021. *Περιφέρεια Κρήτης – ΜΑΙΧ*. [Ηλεκτρονικό]
Available at: https://money-tourism.gr/wp-content/uploads/2022/01/crete-maix-2021-final_report.pdf

Anon., 2023. *Ελληνικός Τουρισμός και Βιώσιμη Ανάπτυξη*. [Ηλεκτρονικό]
Available at: <https://www.amna.gr/business/article/771400/Ellinikos-Tourismos-kai-biosimi-anaptuxi>.
[Πρόσβαση 16 02 2024].

Anon., 2024. *AEGEAN: Τα «μυστικά» της μείωσης των εκπομπών ρύπων κατά 10% και η συνέχεια....* [Ηλεκτρονικό]
Available at: <https://www.liberal.gr/epiheiriseis/aegean-ta-mystika-tis-meiosis-ton-ekpompon-rypon-kata-10-kai-i-syneheia#:~:text=%CE%A4%CE%B1%20%CE%BD%CE%AD%CE%B1%20%CE%B1%CE%B5%CF%81%CE%BF%CF%83%CE%BA%CE%AC%CF%86%CE%B7%20%CE%B5%CE%BE%CE%B1%CF%83%CF%86%CE%B1%CE%BB%CE%>
[Πρόσβαση 10 01 2024].

Anon., 2024. *Τμήμα Προγραμματισμού, Οργάνωσης & Πληροφορικής Δήμου Πλατανιά*. s.l.:s.n.

Anon., χ.χ. *Booking.com*. [Ηλεκτρονικό]
Available at: <https://www.sustainability.booking.com/booking-travel-sustainable>
[Πρόσβαση 31 12 2023].

Anon., χ.χ. *EUROPEAN UNION*. [Ηλεκτρονικό]
Available at: https://energy.ec.europa.eu/system/files/2020-01/el_final_necp_main_el_0.pdf
[Πρόσβαση 09 01 2024].

Anon., χ.χ. *Green Key*. [Ηλεκτρονικό]
Available at: <https://www.greenkey.global/carbon-calculation-tool-2>
[Πρόσβαση 03 01 2024].

Anon., χ.χ. *Internet World Stats. Usage and Populations Statistics*, s.l.: s.n.

Anon., χ.χ. *Kiwi trails*. [Ηλεκτρονικό]

Available at: <http://www.kiwitrails.co.nz/>

[Πρόσβαση 11 03 2024].

Anon., χ.χ. *Tourism Press*. [Ηλεκτρονικό]

Available at: <https://tourismpress.gr/ti-einai-viosimos-i-aeiforos-toyrismos/>

[Πρόσβαση 23 02 2024].

Anon., χ.χ. *Tourismtoday*. *Τι είναι το GDS και τι προσφέρουν οι τρεις σημαντικοί παίκτες Saber, Amadeus και Travelport*. [Ηλεκτρονικό]

Available at: <https://www.tourismtoday.gr/ti-einai-to-gds-kai-ti-prosferoun-oi-treis-simantikoipaiktes-saber-amadeus-kai-travelport/#:~:text=%CE%A4%CE%BF%20Amadeus%20%CE%B8%CE%B5%CF%89%CF%81%CE%B5%CE%AF%CF%84%CE%B1%CE%B9%20%CF%84%CE%BF%20%CF%80%CE%B9%CE%BF,53%20%CE%B3>

[Πρόσβαση 01 12 2023].

Anon., χ.χ. *World Bank. Individuals using the Internet (% of population)*, s.l.: s.n.

Anon., χ.χ. *Βιώσιμα αεροπορικά καύσιμα*. [Ηλεκτρονικό]

Available at: <https://www.easa.europa.eu/el/light/topics/sustainable-aviation-fuel>

[Πρόσβαση 10 01 2024].

Anon., χ.χ. *Γαστρονομικός Τουρισμός*. [Ηλεκτρονικό]

Available at:

<https://samosweb.aegean.gr/samiakigi/?service=%CE%B3%CE%B1%CF%83%CF%84%CF%81%CE%BF%CE%BD%CE%BF%CE%BC%CE%B9%CE%BA%CF%8C%CF%82-%CF%84%CE%BF%CF%85%CF%81%CE%B9%CF%83%CE%BC%CF%8C%CF%82#:~:text=%CE%9F%20%CE%B3%CE%B1%CF%83%CF%84%CF%81%CE%BF%CE%BD%CE%BF%CE%BC%CE%>

[Πρόσβαση 06 02 2024].

Anon., χ.χ. *Ηνωμένα Έθνη*. [Ηλεκτρονικό]

Available at: <https://unric.org/el/17-%CF%83%CF%84%CE%BF%CF%87%CE%BF%CE%B9-%CE%B2%CE%B9%CF%89%CF%83%CE%B9%CE%BC%CE%B7%CF%83-%CE%B1%CE%BD%CE%B1%CF%80%CF%84%CF%85%CE%BE%CE%B7%CF%83/>

[Πρόσβαση 07 01 2024].

Bornet P., B. I. W. J., 2021. *Understanding IA*. [Ηλεκτρονικό]

Available at: https://www.worldscientific.com/doi/pdf/10.1142/9789811235849_0001

[Πρόσβαση 12 12 2023].

Bramwell, B., 1996. *Sustainable Tourism Management: Principles and Practice*. NY: Tilburg University Press.

Buhalis & Law, E. & B., 2008. *Progress in Tourism management: Twenty years on and 10 years after the internet: The state of e Tourism research*, UK: s.n.

Buhalis Dimitrios, M. I., 2021. *In-room Voice-Based AI Digital Assistants Transforming On-Site Hotel Services and Guests' Experiences*. [Ηλεκτρονικό]

Available at: https://www.researchgate.net/publication/348398969_In-room_Voice-

Based AI Digital Assistants Transforming On-Site Hotel Services and Guests' Experiences
[Πρόσβαση 27 12 2023].

Buhalis, D., 2011. *E-Tourism*. ο: Goodfellow Publishers Ltd.

Chen T., T.-f. T. L.-C. C. P.-C. L. P.-L. C., 2019. *R-Tourism: Applications and Incorporation of Robotics and Service Automation in Tourism and Hospitality*. [Ηλεκτρονικό]
Available at: <https://www.semanticscholar.org/paper/R-Tourism%3A-Applications-and-Incorporation-of-and-in-Chen-Tan/83f7131671984e0f0015c6fb91bfb530b328637e>
[Πρόσβαση 12 12 2023].

CNNGREECE, χ.χ. *Tourism Reloading*. [Ηλεκτρονικό]
Available at: <https://www.cnn.gr/a/tourism-reloading/>
[Πρόσβαση 16 11 2023].

Commision, C., 1995. *Sustainable Rural Tourism: Opportunities for Local Action*. s.l.:s.n.

Davies, P. B., 2009. *Business Informaion Systems*. UK: RED GLOBE PRESS.

Diesendorf, M., 2000. *Sustainability and Sustainable Development*. [Ηλεκτρονικό]
Available at: <https://markdiesendorf.com/wp-content/uploads/2015/09/CorpSust2000.pdf>
[Πρόσβαση 29 12 2023].

Eber, S., 1992. *Beyond the green horizon: a discussion paper on principles for sustainable tourism*. UK: WWF.

George McIntyre, A. H. E. I. W. T. O., 1993. *Sustainable Tourism Development: Guide for Local Planners*. s.l.:WTO.

Graham M.S. Dann, G. L. P., 2009. *The Sociology of Tourism*. s.l.:s.n.

Gurstein, M., 2007. *WHAT IS COMMUNITY INFORMATICS?*. [Ηλεκτρονικό]
Available at: <https://arxiv.org/ftp/arxiv/papers/0712/0712.3220.pdf>
[Πρόσβαση 03 01 2024].

Infotech, O., χ.χ. *Importance of Gds for travel agents and tour operators*. [Ηλεκτρονικό]
Available at: <https://www.orisysinfotech.com/importance-of-gds-for-travel-agents.php>
[Πρόσβαση 01 12 2023].

INSETE, 2023. *Εφαρμογές της ψηφιακής τεχνολογίας στις τουριστικές επιχειρήσεις*.
[Ηλεκτρονικό]
Available at: https://insetetoolkit.gr/wp-content/uploads/2023/03/23_02-tourism_technology.pdf
[Πρόσβαση 05 12 2023].

James Higham, X. F. & J. (. W., 2022. *Code red for sustainable tourism*. [Ηλεκτρονικό]
Available at:
<https://www.tandfonline.com/doi/epdf/10.1080/09669582.2022.2008128?needAccess=true>.
[Πρόσβαση 30 12 2023].

João Vidal Carvalho, A. A. D. L. J. A. D. R., 2022. *Advances in Tourism, Technology and Systems*.
[Ηλεκτρονικό]
Available at: <https://link.springer.com/book/10.1007/978-981-99-0337-5>
[Πρόσβαση 31 12 2023].

- Kate Brush, J. S., χ.χ. *Techtarget. Chatbot*. [Ηλεκτρονικό]
Available at: <https://www.techtarget.com/searchcustomerexperience/definition/chatbot>
[Πρόσβαση 07 12 2023].
- Khudiyeva, A., 1997. *The effect of strategic management accounting practices and integrated information systems on business performance in hospitality businesses*. [Ηλεκτρονικό]
Available at: <http://dspace.unive.it/handle/10579/22934>
[Πρόσβαση 23 11 2023].
- Koliouska Christiana, A. Z., 2023. *E-Tourism for Sustainable Development through Altrernative Tourism Activities. 2023*. [Ηλεκτρονικό]
Available at: <https://www.mdpi.com/2071-1050/15/11/8485>
- Licinio, C., χ.χ. *The definition and scope of tourism: a necessary inquiry*. s.l.:s.n.
- Manuel Silverio-Fernández, S. R. & S. S., 2018. *What is a smart device? - a conceptualisation within the paradigm of the internet of things*. [Ηλεκτρονικό]
Available at: <https://viejournal.springeropen.com/articles/10.1186/s40327-018-0063-8>
[Πρόσβαση 05 12 2023].
- Martin, B. R., 1995. *Foresight in science and Technology. Technology Analysis & Strategic Management*. [Ηλεκτρονικό]
Available at:
https://www.researchgate.net/publication/201168998_Foresight_in_Science_and_Technology_page_139-168.
[Πρόσβαση 21 11 2023].
- Maslow, A., 2013. *A Theory of Human Motivation*. New York: Start Publishing LLC.
- Maximiliano E.Korstanje, V. G. G. S. W. M., 2023. *Tourism in crisis*. New York: Nova Science Publishers Inc.
- Milena Cvetkovic, S. S. J., χ.χ. *THE APPLICATION OF GIS TECHNOLOGY IN TOURISM*. [Ηλεκτρονικό]
Available at: <http://www.quaestus.ro/wp-content/uploads/2012/03/cvetkovic.jovanovic.pdf>
[Πρόσβαση 2024 01 03].
- Mingjun, W. και συν., 2012. *A research on experimental system for Internet of Things major and application project*. [Ηλεκτρονικό]
Available at: <https://ieeexplore.ieee.org/abstract/document/6340722/authors#authors>
[Πρόσβαση 28 12 2023].
- Mohanad, H., 2013. *Emerging Technology: What is it?*. [Ηλεκτρονικό]
Available at: https://www.scielo.cl/scielo.php?script=sci_arttext&pid=S0718-27242013000400010&lng=en&nrm=iso&tlng=en
[Πρόσβαση 22 11 2023].
- Nyheim, M. κ. C., 2005. *Technology Strategies for the Hospitality Industry*. New Jersey: s.n.
- Panagiotopoulos Eleftherios, K. G. K. G. K. N., χ.χ. *THE IMPACT ON TOURISM MARKETING OF THE USE OF INTERACTIVE DIGITAL MAPS THROUGH THE CONTRIBUTION OF G.P.S. AND G.I.S..* [Ηλεκτρονικό]
Available at: <https://www.researchgate.net/profile/Nikolaos->

[Karanikolas/publication/237051898 The impact on tourism marketing of the use of interactive digital maps through the contribution of GPS and GIS technologies to combined information/links/0046352fa60a8a7782000](#)

[Πρόσβαση 11 03 2024].

Paul, D. S. G. a. S., 2000. *Avoiding the pitfalls of emerging technologies. California Management Review*. [Ηλεκτρονικό]

Available at:

https://www.researchgate.net/publication/243768097_Avoiding_the_Pitfalls_of_Emerging_Technologies

[Πρόσβαση 21 11 2023].

Polishchuk Elizaveta, Z. B. Y. E. A. B. B. K. Z. L. D. D., 2023. *The Theoretical Background of Virtual Reality and Its Implications for the Tourism Industry*. [Ηλεκτρονικό]

Available at: <https://www.mdpi.com/2071-1050/15/13/10534>

[Πρόσβαση 27 12 2023].

Rotolo Daniele, H. D. a. M. R. B., 2023. *What is an Emerging Technology?*. [Ηλεκτρονικό]

Available at:

<https://deliverypdf.ssrn.com/delivery.php?ID=535088111116102121007001095116087122000020077035034062072086119067098082127119104098056017035063031005018101098072125092084083121026023010011084123117105024028126023017048009091115106090064030027111076109005122>

Sanaz Shafiee, S. J. A. R. G. a. A. H., 2023. [Ηλεκτρονικό]

Available at:

<https://www.tandfonline.com/doi/epdf/10.1080/1747778.2022.2030656?needAccess=true>

[Πρόσβαση 17 11 2023].

Sharpley, R., 2018. *Tourism, Tourists and Society*. s.l.:s.n.

Shivam Gupta, S. M. C.-K. L. & U. S., 2022. *The future is yesterday: Use of AI-driven facial recognition to enhance value in the travel and tourism industry*. [Ηλεκτρονικό]

Available at: <https://link.springer.com/article/10.1007/s10796-022-10271-8>

[Πρόσβαση 27 12 2023].

Smil, V., 2022. *How the world really works. The science behind how we got here and where we are going*. UK: Viking.

Thirumalaisamy Ragunathan, S. K. B. J. V. V. A. T. T. M. S. P. M. U. K., 2015. *ITTS: Intelligent Transport and Tourism System*. [Ηλεκτρονικό]

Available at: <https://www.sciencedirect.com/science/article/pii/S1877050915005906>

[Πρόσβαση 2024 01 03].

Tomislav Car, L. P. S., 2019. *INTERNET OF THINGS (IOT) IN TOURISM AND HOSPITALITY: OPPORTUNITIES AND CHALLENGES*. [Ηλεκτρονικό]

Available at:

https://www.researchgate.net/publication/335803521_INTERNET_OF_THINGS_IOT_IN_TOURISM_AND_HOSPITALITY_OPPORTUNITIES_AND_CHALLENGES

[Πρόσβαση 28 12 2023].

Tommy Kuncara, A. S. P. N. A. V. V., 2021. *Effectiveness of the E-Ticket System Using QR Codes For Smart Transportation*. [Ηλεκτρονικό]

Available at: [file:///C:/Users/kpavlopoulou/Downloads/236-Article%20Text-1404-1-10-20210526%20\(2\).pdf](file:///C:/Users/kpavlopoulou/Downloads/236-Article%20Text-1404-1-10-20210526%20(2).pdf)

[Πρόσβαση 05 12 2023].

Tripathy A., T. P. R. N. M. S., 2018. *iTour: The Future of Smart Tourism: An IoT Framework for the Independent Mobility of Tourists in Smart Cities*. [Ηλεκτρονικό]

Available at: <https://www.semanticscholar.org/paper/iTour%3A-The-Future-of-Smart-Tourism%3A-An-IoT-for-the-Tripathy-Tripathy/2e48fcc20b088ceb0ff0c80313ee165808553ab6>

[Πρόσβαση 28 12 2023].

Ukpabi, D., Aslam, B. & Karjaluoto, H., 2019. *Chatbot Adoption in Tourism Services : A Conceptual Exploration*. [Ηλεκτρονικό]

Available at:

<https://jyx.jyu.fi/bitstream/handle/123456789/67037/Manuscript%2520on%2520Chatbot%2520adoption.pdf?sequence=2>

[Πρόσβαση 07 12 2023].

Vukovic, M., 2022. *THE APPLICATION OF GIS IN SUSTAINABLE TOURISM MANAGEMENT*.

[Ηλεκτρονικό]

Available at: <https://scindeks-clanci.ceon.rs/data/pdf/2560-421X/2022/2560-421X2202053V.pdf>

[Πρόσβαση 11 03 2024].

Williams, S., 2004. *Tourism, critical concepts in the social sciences*. s.l.:s.n.

World Tourism Organization, 1993. *Sustainable Tourism Development: Guide for Local Planners*. s.l.:WTO.

Βαρβαρέσος, Σ., 1999. *Τουριστική Ανάπτυξη & Διοικητική Αποκέντρωση*. ΑΘΗΝΑ: ΠΡΟΠΟΜΠΟΣ.

Βαρβαρέσος, Σ., 2000. *Τουρισμός-Οικονομικές προσεγγίσεις*. Αθήνα: ΠΡΟΠΟΜΠΟΣ.

ΒΙΚΙΠΑΙΔΕΙΑ, 2023. *Τεχνολογία Πληροφοριών*. [Ηλεκτρονικό]

Available at:

<https://el.wikipedia.org/wiki/%CE%A4%CE%B5%CF%87%CE%BD%CE%BF%CE%BB%CE%BF%CE%B3%CE%AF%CE%B1%CF%80%CE%BB%CE%B7%CF%81%CE%BF%CF%86%CE%BF%CF%81%CE%B9%CF%8E%CE%BD>

ΒΙΚΙΠΑΙΔΕΙΑ, χ.χ. *Ιεράρχιση αναγκών κατά Μάσλοου*. [Ηλεκτρονικό]

Available at:

<https://el.wikipedia.org/wiki/%CE%99%CE%B5%CF%81%CE%AC%CF%81%CF%87%CE%B7%CF%83%CE%B7%CE%B1%CE%BD%CE%B1%CE%B3%CE%BA%CF%8E%CE%BD%CE%BA%CE%B1%CF%84%CE%AC%CE%9C%CE%AC%CF%83%CE%BB%CE%BF%CE%BF%CF%85#:~:text=%CE%A3%CF%8D%CE%BC%CF%86%CF%89%CE%BD%CE%B1%20%CE%BC>

[Πρόσβαση 13 11 2023].

ΔΗΜΟΣ ΠΛΑΤΑΝΙΑ, χ.χ. *ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΟΣ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ 2024-2028*, s.l.: s.n.

ΕΘΝΗ, Η., χ.χ. *17 Στόχοι Βιώσιμης Ανάπτυξης*. [Ηλεκτρονικό]

Available at: <https://unric.org/el/17-%CF%83%CF%84%CE%BF%CF%87%CE%BF%CE%B9-%CE%B2%CE%B9%CF%89%CF%83%CE%B9%CE%BC%CE%B7%CF%83->

[%CE%B1%CE%BD%CE%B1%CF%80%CF%84%CF%85%CE%BE%CE%B7%CF%83/](#)

[Πρόσβαση 29 12 2023].

ΕΚΔΔΑ, 2023. *Τεχνολογίες Πληροφορικής & Επικοινωνιών*. [Ηλεκτρονικό]

Available at:

https://elearning.ekdd.gr/pluginfile.php/670/mod_resource/content/1/1.2%20%CE%A4%CE%95%CE%A7%CE%9D%CE%9F%CE%9B%CE%9F%CE%93%CE%99%CE%95%CE%A3%20%CE%A0%CE%9B%CE%97%CE%A1%CE%9F%CE%A6%CE%9F%CE%A1%CE%99%CE%9A%CE%97%CE%A3%20%20%CE%95%CE%A0%CE%99%CE%9A%CE%9F%CE%

Λύτρας, Π., 1993. *Τουριστική Ψυχολογία*. ΑΘΗΝΑ: INTERBOOKS.

ΝΑΥΤΕΜΠΟΡΙΚΗ, 2024. *LNG: Το καύσιμο του μέλλοντος – Μια ρεαλιστική και βιώσιμη διέξοδος για το ναυτιλιακό τομέα*. [Ηλεκτρονικό]

Available at: <https://www.naftemporiki.gr/maritime/1166571/lng-to-kafsimo-tou-mellontos-mia-realistiki-kai-viosimi-diexodos-gia-to-naftiliako-tomea/>

ΣΕΤΕ, 2023. *Ελληνικός Τουρισμός 2010, Στρατηγική & Στόχοι, Β' Έκδοση*. [Ηλεκτρονικό]

Available at: <https://sete.gr/files/Media/Ebook/ΕΛΛΗΝΙΚΟΣ%20ΤΟΥΡΙΣΜΟΣ%202010%FINAL.pdf>